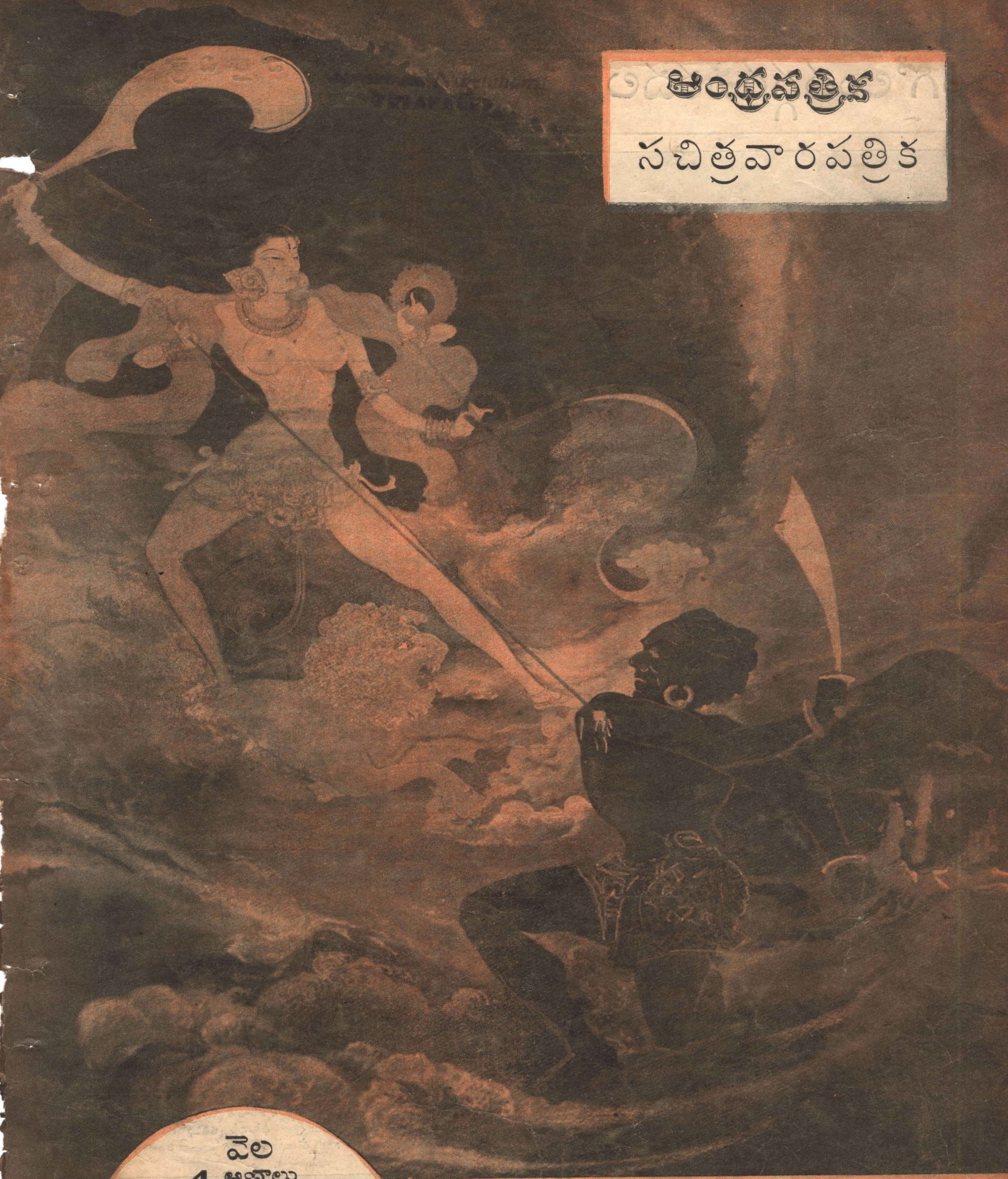

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

వెల
4 అణాలు

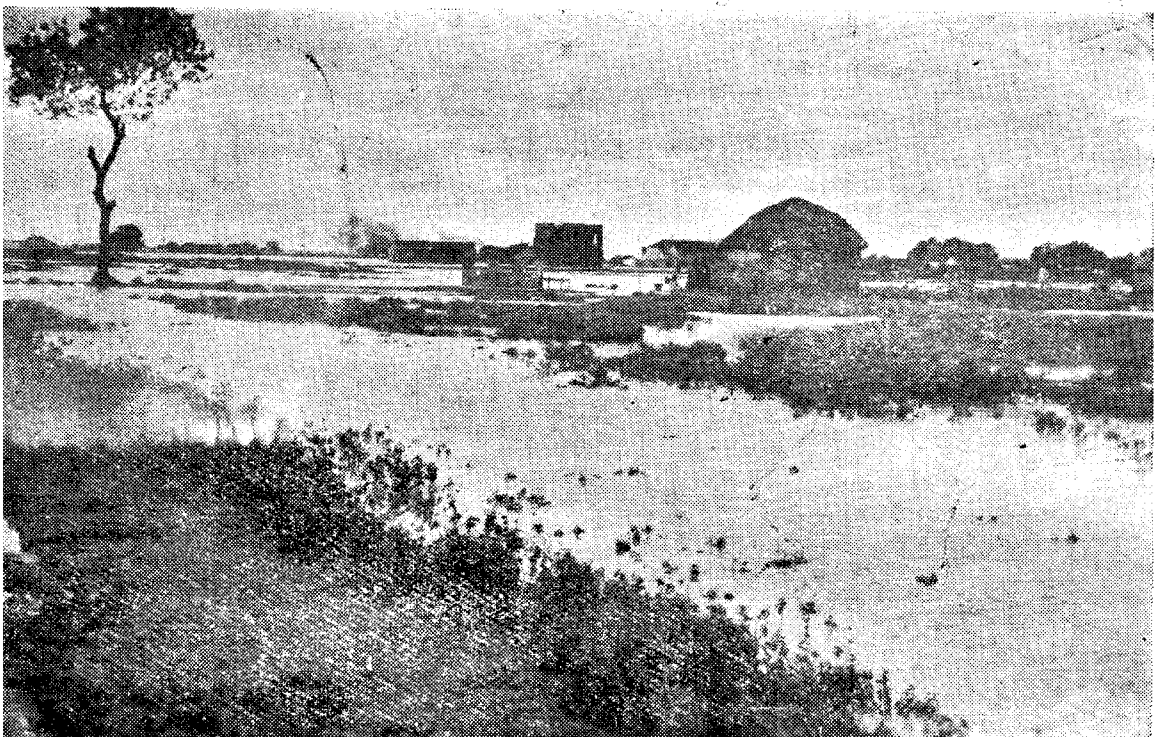
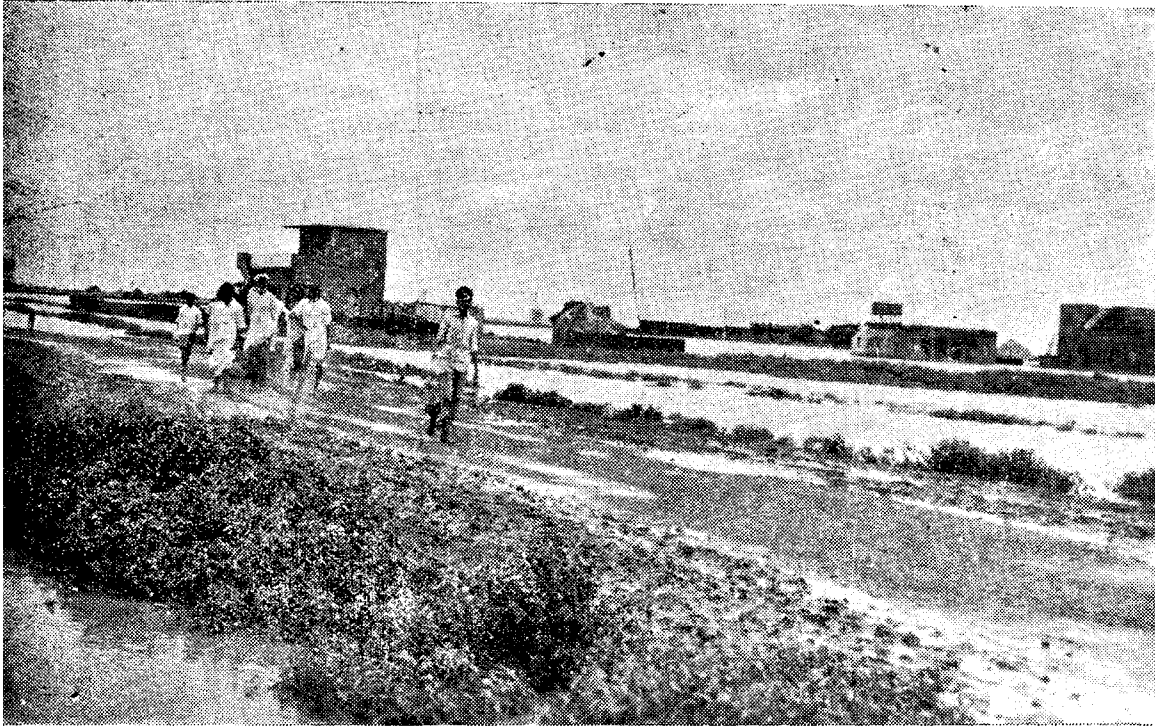
సంచిక 5

సంపుటము 42

సెప్టెంబరు 28 1949

ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

ఒంగోలుదగ్గరవరదలదృశ్యాలు

రెండురోజులు ఎడతెగకుండా కురిసిన వర్షంవల్ల ఒంగోలు, పరిసరప్రదేశాలన్నీ పూర్తిగా జలమయమైపోయినవి. అనేక పూరిగుడిసెలు నేలకూలినవి. వైఫమ ప్రాంతంలో మొలలోతున నీరు నిలచెను.

ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ భారతప్రభుత్వానికి ఆమెరికానంచి పంపిన 'విరవలంగ్స్' స్వీకారోత్సవం మొన్న శనివారంనాడు ఢిల్లీలోని రేడి హాస్పిటల్ ఆసుపత్రిలో జరిగింది. ఆసంస్థ తరపున డా॥ సి. మణి వానిని భా. ప్ర. ఆరోగ్యమంత్రి రాజమహారి ఆమృతకార్తీ సమర్పించారు. డాక్టరు ఆవి ఎట్లా పనిచేసేది చూపుకున్న దృశ్యం.

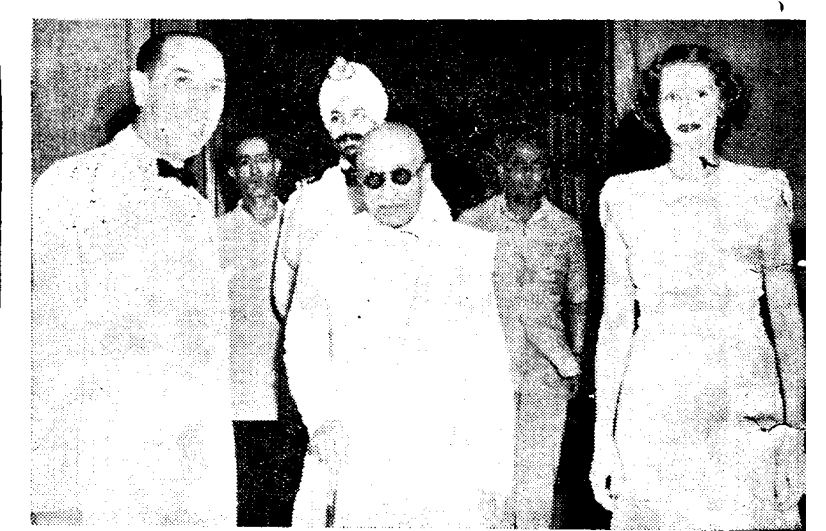
★ వార్తాచిత్రాలు ★

ఢిల్లీ ప్రభుత్వ భవనపు బారక్స్ లో నివసిస్తున్న సిక్కు కాండిడితులు గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారిగారు శుక్రవారంనాడు తమను చూడవచ్చి నప్పడు తమ మత గ్రంథసైని గ్రంథసాహిత్యం బహుకరిస్తున్నారు.

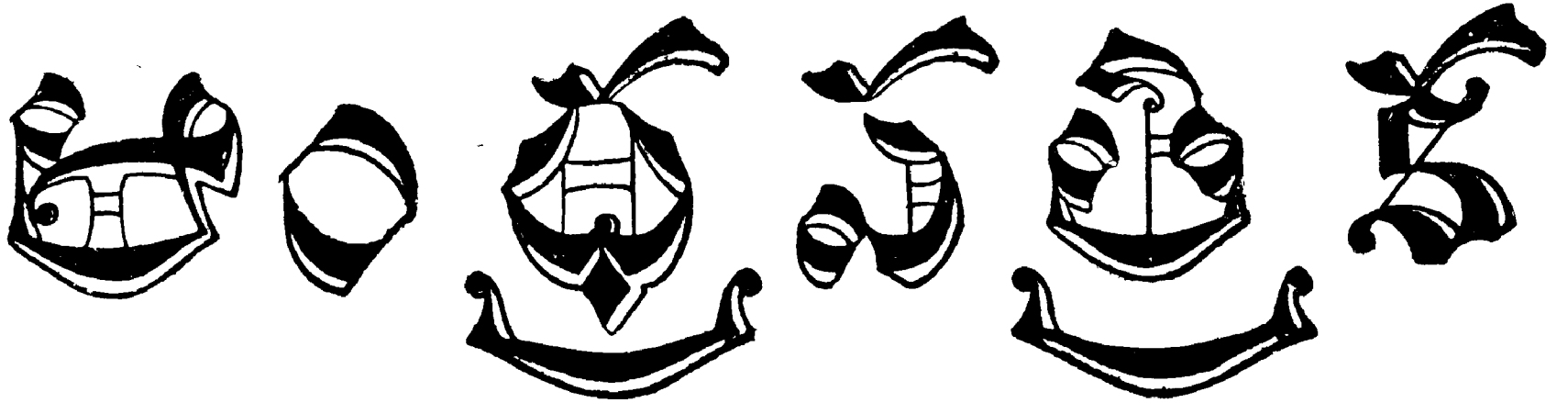

అదే కాండిడితివిరంలో ఒక కుర్రవాడుచేసిన వింత ఆటవస్తువును గవర్నర్ జనరల్ పరీక్షిస్తున్నారు.

ఢిల్లీజేతం స్వాతంత్ర్యం వహించి మొన్న ఆదివారం నాటికి 189 ఏండ్లు గడిచినవి. ఆ సందర్భంలో ఢిల్లీ ఛీఫ్ ప్రతినిధి యువాన్ మర్సన్ దంపతులు చేసినవిందులో గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారిగారు పాల్గొన్నారు.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడిపత్రిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన సరవర యప్రియము తన మనంబున కగు దా

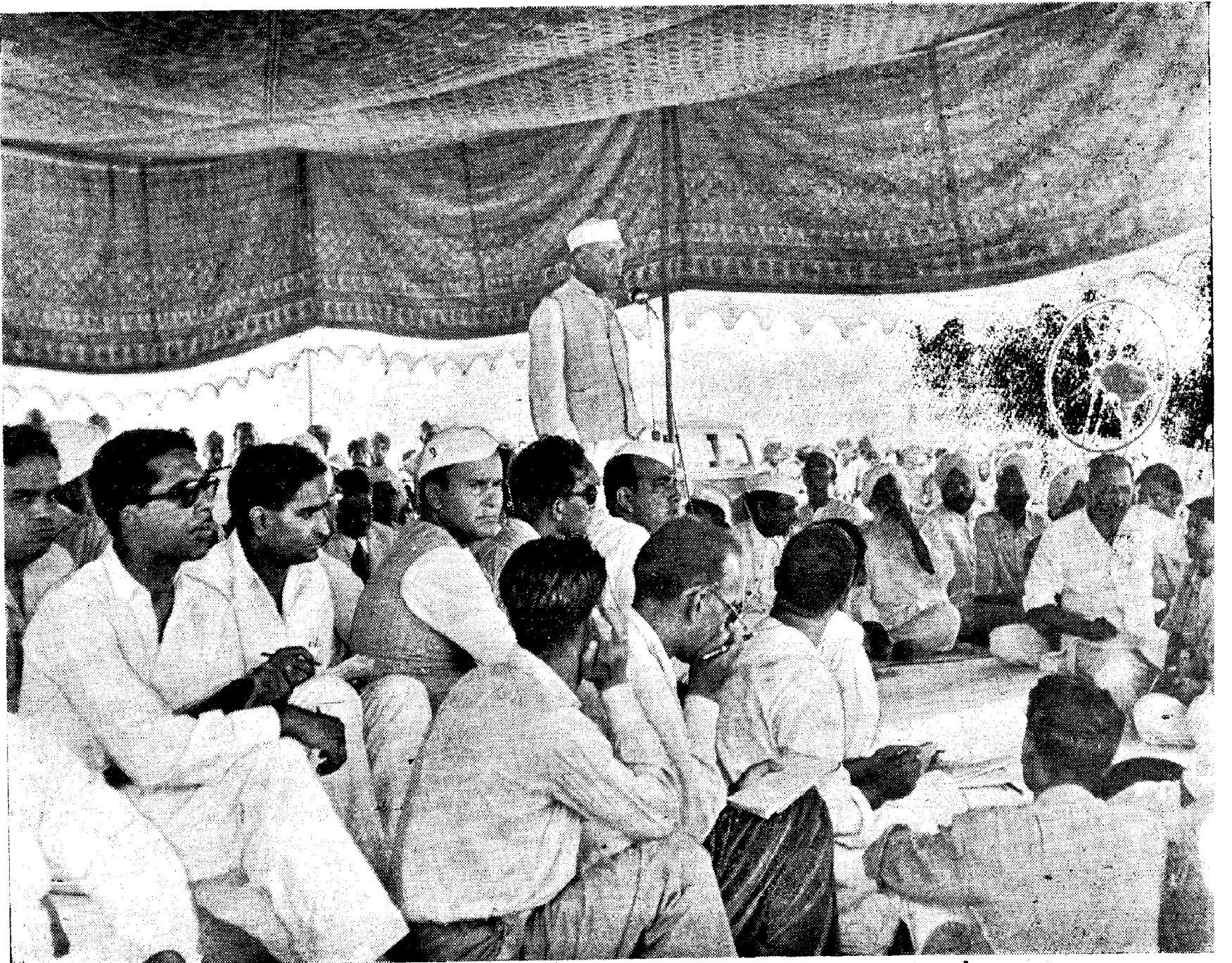
నొరులకు నవి సేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లన్. (మహాభారతము)

సంపుటము: 42

సంచిక 5

Founder : K. NAGESWARA RAO

విరోధి సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుద్ధ సప్తమి బుధవారము

జహ్నం కాందిశీకశిబిరం

ప్రధాని నెహ్రూ లూథియూనానగరంలోని జవహర్ కాందిశీకశిబిరంలో ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం.

ఆంధ్రపత్రిక

1949-వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 28-వ తేది బుధవారము

రూపాయి విలువ తగ్గింపు: ప్రభుత్వ కర్తవ్యం

“రూపాయి విలువను ఇతర స్టెర్లింగ్ ప్రాంత దేశముల ద్రవ్యవిలువతోబాటు తగ్గించుటకంటే భారతప్రభుత్వమునకు మార్గాంతరము లేదు. స్టెర్లింగ్ విలువ తగ్గింపబడినంతగాక రూపాయి విలువ తగ్గింపబడకున్న, స్టెర్లింగ్ విలువ తగ్గింపు వలన ఏర్పడిన అసాధారణ పరిస్థితును ఎదుర్కొనుట సాధ్యము గాదు. పోను విలువ తగ్గింపుకంటే రూపాయి విలువను అధికముగ తగ్గించిన అవసరవస్తువుల దిగుమతులు అమిత ప్రియమగుటయే గాక పరిమితమైన ఎగుమతులవలన వచ్చు రాబడి ఇంకను తగ్గిపోగలదు.” బ్రిటన్, ఇతర స్టెర్లింగ్ ప్రాంత దేశముల ననుసరించి భారతదేశము కూడ తన ద్రవ్యవిలువను తగ్గించుటకు గల ప్రధానకారణములను నివరించుచు సోమవారము కేంద్రప్రభుత్వముచేసిన ప్రకటనయందలి ఈ వాక్యములు అంతర్జాతీయవ్యాపారమునందూ, ప్రపంచ ఆర్థికవ్యవహారములందు భారతదేశ నిస్సహాయతను విస్పష్టము చేయుచున్నవి. భారతదేశము స్టెర్లింగ్ ప్రాంతమునందు ఉన్నంతవరకు పరిస్థితులు ఇదేవిధముగ నుండగలవు. దేశమున ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేసి, ఎగుమతి చేయవలసిన సరుకుల ధరలను పోటీవ్యాపారమున నిలబడుటకు వీలుగ తగ్గించి, దేశమునందలి బంగారు నిలవలను హెచ్చుచేసిన గాని భారతదేశము స్టెర్లింగ్ ప్రాంతమునందు వైదొలగి ప్రపంచ వ్యాపార ఆర్థిక వ్యవహారములందు స్వతంత్రముగ వ్యవహరింపజాలదు. అట్టి స్వతంత్రస్థితిని పొందుటకు భారతదేశము మరికొంతకాలము స్టెర్లింగ్ ప్రాంతమున నుండక తప్పదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో రూపాయి విలువను భారతదేశము తగ్గించుట అనివార్యమని,

భారతప్రభుత్వము పరిస్థితులకు తగిన నిర్ణయమునే చేసే సని అంగీకరింపక తప్పదు. భారతప్రభుత్వము ఏ చిక్కు ముగ అట్టిచర్య తీసుకొనకపోయిన, రూపాయికి అండగనున్న స్టెర్లింగ్ సెక్యూరిటీలు ధరతగ్గుటతో రూపాయి విలువ దాని కదితగ్గక తప్పదు. ఆ తగ్గుదల దామాషాగ నుండు సని ఆశించుటకు వీలు లేదు. ఎటు చూచినను భారతప్రభుత్వమునకు రూపాయి విలువను తగ్గించుటకంటే గత్యంతరము లేదని స్పష్టమగుచున్నది.

అయితే ఇట్టి ద్రవ్య మార్కపు విలువతగ్గింపువలన బ్రిటన్, దక్షిణాఫ్రికాలకు లాభించినట్లు భారతదేశమునకు లాభింపదు. స్టెర్లింగ్ ప్రాంత దేశములన్నింటికంటే భారతదేశమే ఎక్కువగ నష్టపడును. ఏ విధానమును అనుసరించినను భారతప్రభుత్వమీ నష్టమును నివారింపజాలదు. ఈ దుస్థితికి బ్రిటన్, అమెరికా ఆర్థిక, వ్యాపార విధానములే ప్రధానకారణము లని నిస్సందేహముగ చెప్పవచ్చును. 1931 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరులో బ్రిటన్ బంగారము ప్రమాణమును పరిత్యజించి, 1933లో అమెరికాతో చేరి పోను-డాలరు ప్రమాణమును ఏర్పరచినప్పటినుండియు, ద్వితీయప్రపంచసంగ్రామారంభమువరకు అంతర్జాతీయ మార్కపు రేట్లను ఈ రెండు దేశములనాణెములే నిర్ణయించుచుండెను. 1933 వ సంవత్సరములో ప్రపంచార్థిక మహాసభ విఫలము గాకున్న ‘స్థిరీకరణ’ అను పదమునకు భిన్న దేశములు భిన్నార్థములను కల్పింపకుండిన ఇప్పటి దుస్థితి నేగాక, ద్వితీయప్రపంచసంగ్రామమునే నివారింప సాధ్యమయ్యెడిది. ప్రజల జీవన

ప్రమాణాభివృద్ధికి సంబంధించిన ధరల స్థిరీకరించుటకు బదులు అప్పుడు బ్రిటన్, తదితరప్రభుత్వములు ద్రవ్యవిలువ మార్కపు ప్రమాణములను స్థిరీకరించుటకు ప్రయత్నించినవి. ఆ సమయమున వస్తువుల ధరలను పెంచుట, పెరిగిన ధరలను స్థిరీకరచుట అవసరమయ్యెను. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ఆర్థికవిధానమునకు ఇదే ప్రధానలక్ష్యము కావలె సని ద్రవ్యసామగ్రిని సూచించుట కేర్పడిన మాక్మిలన్ కమిషన్ సూచించి యుండెను. మార్కపు ప్రమాణముల స్థిరీకరణ వస్తువులధరల స్థిరీకరణవై ఆధారపడియుండు సను విషయమును 1933 వ సంవత్సరములో సమావేశమైన ప్రపంచార్థిక మహాసభగాని, ఆ సమావేశమునకు సూత్రధారియైన నెల్సన్ చెంబర్లెన్ గాని గుర్తించి యుండలేదు.

ప్రస్తుతము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము సంకల్పించిన స్టెర్లింగ్ విలువ తగ్గింపు కూడ ధరల స్థిరీకరణ, తద్వారా మార్కపు ప్రమాణముల స్థిరీకరణల సాధించుటకే. కాని ధరల స్థిరీకరచుటకు ద్రవ్యవిలువతగ్గింపు ఎన్నటికి ప్రయోజనకరమైన సాధన గాజాలదు. భారతదేశమున రూపాయి విలువ తగ్గకపోవచ్చును. కాని మార్కపు రేటుమార్పు వలన దేశమునందలి వస్తువుల ధరలు పెరుగుట తథ్యము. దేశమున ముడిపదార్థములను పండించి, ఇతరదేశముల నుండి పారిశ్రామికవస్తువులను కొనుగోలు చేయవలసినవారు తాము చెల్లింపవలసిన ధరలకు తగినట్లుగ తమ పంటకు ధరలను కోరుట సహజము. అట్లే పారిశ్రామికులును ఇతర దేశములనుండి తెప్పించుకొను వస్తువుల ధరలకు తగ్గట్లుగనే తాము విక్రయించు వస్తువులకు ధరలను నిర్ణయింప వలసియుండును. ఈ విధముగ ప్రస్తుత ధరల ప్రమాణము పెరిగిపోగలదు. ఇటీవల కొంతకాలముగ భారతప్రభుత్వము ధరలస్థిరీకరణవిధానమును కూడ మార్చుకొని ధరల తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. ఆ విధానము ఫలింపనారంభించిన సమయమున ఈ మార్కపు రేటు మార్పు జరిగి పరిస్థితులను పూర్తిగ తారుమారు చేసెను.

భారతప్రభుత్వము దేశవ్యాప్త ఆర్థిక సంక్షోభమును నివారించుటకు రూపాయి అంతర్జాతీయవిలువను తగ్గించుటతో తృప్తిచెంది ఊరుకొనజాలదు. దేశమున ధరలు పెరుగ వని ఇచ్చిన హామీకి అనుగుణముగ ముందు దేశమున ధరల స్థిరీకరచుటకు, ప్రొఫెసర్ వకీల్ గారు సూచించినట్లు రూపాయి విలువను పెంచుటకు భారతప్రభుత్వము తీవ్రముగ కృషి చేయవలసియున్నది. తన దేశమున తలయెత్తిన ఆర్థిక

మాంద్యమును డాలరేతరనాణెముల విలువను తగ్గించుటద్వారా కొంతకాలముమాత్రమే నివారింపగలదు. ఆ ఫలితములను ఇతర స్టెర్లింగ్ దేశములకూడ అంతకాలము అనుభవించవచ్చును. కాని ప్రపంచార్థిక వ్యవస్థీకరణ, శాశ్వతముగ ఆర్థికమాంద్యనివారణ ఇట్టి సమయములకు వర్తనవలన సిద్ధింపజాలవు. మార్కపు రేటునుమాత్రము మార్చి దేశమున నాణెముల విలువను మార్పు చేయకుండుటవలన దేశమునందు ఉత్పత్తి యగు వస్తువులు ఆ దేశపు ప్రజలకు హెచ్చు ధరలకును, ఇతర దేశములందలి ప్రజాకు అవే వస్తువులు గల్గువ ధరలకును లభించుట జరుగును. ఆర్థిక రంగమునందలి ఈ వ్యత్యాసము రాజకీయసంఘర్షణలకు దారి తీయగలదు. అన్ని దేశములు ముందు వస్తువుల ధరల స్థిరీకరచుటకు ప్రయత్నించిన మార్కపు రేట్లు వాటి కవిస్థిరపడిపోవలవు. ధరలు మార్కపు రేట్లు స్థిరపడిన ఆర్థికమాంద్యమునివారణ దాని కదే సిద్ధింపగలదు.

అమెరికావ్యాపారస్థులతో క్రయ విక్రయములకు సెప్టెంబరు 19-వ తేదీకి పూర్వమే ఒడంబడిన భారతవ్యాపారస్థులకు సరుకు పూర్వమున్న మార్కపు రేటుకే లభించునట్లు చేయవలసియుండును. ఇది సాధ్యమైన విషయము గాదు. అమెరికా ప్రభుత్వము తన సుంకముల విధానమును మార్చుకొనుటకును, ఎగుమతివస్తువుల ధరలను తగ్గించుటకును వాషింగ్టన్ ట్రైఫిక్షన్ సంప్రతింపుల సమయమున హామీనిచ్చి యుండెను. స్టెర్లింగ్, తదితర ద్రవ్యముల విలువతగ్గింపు ప్రకటన జరుగుటతోబాటే అమెరికా తన వాగ్దానమును పాలించుచున్నట్లు కార్యాచరణద్వారా ఋజువుచేయవలసి యుండెను. స్టెర్లింగ్ ప్రాంత దేశము లన్నియు సమష్టిగ ప్రయత్నించి అమెరికా క్రొత్తధరల, సుంకములవిధానము ఇంక ముందెప్పుడు నిర్ణయమైనను సెప్టెంబరు 19 నుండి అమలుకు వచ్చినట్లే అంగీకరించునట్లు చేయవలసియుండును. అట్లు జరుగకున్న ఈ మార్కపు ప్రమాణములవలన కలుగు కొద్ది ప్రయోజనముల నిర్ణీతము లగును.

ఇంక ముడిసరుకునుమాత్రమే ఎగుమతి చేయగలిగి, పారిశ్రామికవస్తువులను, కీలకయంత్రములను దిగుమతి చేసుకొనవలసియున్న ఆసియాదేశముల విషయమున అమెరికా “వస్తు మార్కపు” పద్ధతిని అనుసరింపవలసియుండును. ఆ మార్కపు ఆయా సరుకులకు దేశమునందలి ధరలనుబట్టి జరుగవలసియుండును. భారతప్రభుత్వం సాధ్యమైనంతవరకు ఇట్టి ఒడంబడికను కుదుర్చుకొనుటకు ప్రయత్నింపవలసియుండును. లేకున్న ప్రస్తుత ప్రభుత్వము లక్షించిన ఆర్థికపారిశ్రామికాభివృద్ధి సాధ్యము గాకపోవుటగా, దేశఆర్థికస్థితి తారుమారు కాగలదు.

నవల

నాకలవారి

చి.డి. ప్రసాదరావు

౧౪

బైవాడ చేరి దంపతులకు కూడా వసతి సౌకర్యాలు వున్నాయి. ఒక హాటలు చేరారు. అక్కడ ఒకటిగెండురోజులకు కుటుంబాలకు బస ఇవ్వున్న రెండుగదులపెట్టు భాగాలు వరుసగా ఉన్నాయి. కాని ఆ గదులలో చేరిన దాంపత్యం, చాలామటుకు తమ పద్ధతికి ప్రతిబింబంగానే ఉన్నాయి. ఆ ప్రతిబింబాలు కూడా, భూతదర్పణంలోని ప్రతిబింబాలలాగా అతి వికృతాలుగా కనబడుతూ, తమపరిస్థితిలోని, తాముగా ఉహించిన నిచ్చుగించని, అవలక్షణాలన్నిటినీ, వక్రితవృత్తుతో వక్రించిన అతి భీతంగా, వెల్లడిపరుస్తున్నట్లున్నాయి. తమకు తెలియని పని కాదు. కాని ఏ మధురద్రవ్యంలో ఇల్లా వచ్చేయగలగో, ఆ మధురత్వానికి తప్ప తదితరాలని కంటకూ గ్రుడ్డివార మయి మెలగుదామనే నిశ్చయాన్నే మరొక సారి బలీయం చేసుకొన్నాడు. పట్టణమధ్యమధ్యం లోనే, అజకు పజకు రాని మారుమూలగా కన్నడ ఒకపేటలో. ఒక చిన్ని భాగం అద్దకు తీసుకొని అక్కడ చేరారు. ఇరుగుపొరుగులతో ప్రసక్తి లేకుండానే గడుపుకొంటూ మనుకున్నారు. తమకు తాముగా “ఒకరి కొకరు లోకము” కాసాగారు.

ఆ ఆనందాన్ని ఎంత పూర్తిగా అనభవించగల ఏ లున్నదో అంత పూర్తిగా అనభవిస్తున్నారు. తదితరభావాలనూ, తదితరలోకాన్నీ అంతను మరచిపోగల మనుకొన్నారు. జాగ్రదవసతికి ఏమాత్రం పొడవూపబోయినా వెంట వెంటనే అణచేసుకొంటూ న్నారు. స్వప్న ప్రాయంగానే జీవితమంతా గడపేసుకొంటున్నా మనుకొన్నారు. ఎన్నోయేగాలు గడిపామని వారు సంతోషించుకొనేటప్పటికి బయటి లోకపు కాలమానం లో పదిరోజులై వా పూర్తిగా కాలేదు.

ఒకనాడురాత్రి తొమ్మిది గంటలకు రాఘవ రావు సందుమొగ నున్న కిల్లికొట్టునద్దకు వెళ్లి తమలపాకులు కొంటున్నాడు.

“అన్నయ్యా!”
రాఘవరావు అదురుపాటు కనపడనీయకుండా నెమ్మదిగా తలవైకెత్తి చూచాడు. శిను, ఆవుతో లేనంతమాత్రంగానూ రాఘవరావు మొగం వికసించింది.

శిను కూడా మొగం సగం వాల్చుకున్నట్లే నిలుచున్నాడు. ఆ సుల్పటంలో తమ చరిత్ర అంతా అతనికి తెలిసినట్లే ఉంది. లోకంతో తమకు సంబంధం లేదనుకొన్నా లోకం తమ సంబంధాలను అకస్మాత్తుగా వదిలి ఊర్లోలేదన్న విషయం, మెరుపు మెరిసినట్లు రాఘవ రావుమనసులో స్ఫురించింది.

అక్కడ సంభాషణ ఏమాత్రమూ సాగించటానికి ఇష్టం లేదు.

“దా! నెర్నాం” రాఘవరావు కదిలాడు శినువెంట నడుస్తున్నాడు.

“బైవాడ వచ్చావేం?”

శిను మాట్లాడలేదు. నాకోసమేనా అని అడగనే అక్కలేదు. తన ఉనికి ఇంటిదగ్గర ఎల్లా తెలిసిందో వింతగా ఉన్నా కనుక్కోవాలనే కుతూహలం లేదు.

“ఇంటిదగ్గర. అంతా నెమ్మదిగా ఉన్నారా?”

“అంతా కులాసాగానే ఉన్నారు. అమ్మకు మాత్రం సుప్రీగా ఉంది.”

రాఘవరావు మొగం కొద్దిగా కళవళ పడింది. ప్రశ్నలేంత ముఖావంగా నడుస్తున్నాయో బాబులా అంత ముఖావంగానే నడుస్తున్నాయి.

“నువ్వు ఈ ఊరు ఎప్పుడొచ్చావో?”

“నిన్న సాయంత్రం వచ్చాను.”

“అప్పటినుంచీ వెదుకుతూనే ఉన్నావా?”

శిను కాసేపు మాట్లాడలేదు. రాఘవరావు కూడా మానంగానే ఉన్నాడు. దోవలో ఒక వైదు కాల్వ తూము వస్తే రాఘవరావు కూర్చున్నాడు.

“కూర్చో!”

శిను ముంగళ్యమీద ఆనినంతమాత్రంగానే తూముకు చేరిగిలబడి సగం కూర్చున్నాడు.

“అన్నం తిన్నావా?”

“లేదు.”

“రోజంతా తిరుగుతూనే ఉన్నావా!”

“రోజంతా తిరుగలేదు. పేట పేరుమరిచిపోయి కాసేపు తిరిగాను. ఇండాకే ప్లావకం చేసుకొని కనుక్కొంటూ వస్తున్నాను. ఆ కిల్లికొట్టుదగ్గర విధి అక్కడ అని అడుగుదా మనుకొంటున్నాను. ఇంతలో నువ్వు కనబడ్డావు.”

రాఘవరావు మాట్లాడకుండా ఊర్కొన్నాడు.

శినే చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

“నరసయ్య మామయ్య ఆ సంబంధం వదులుకొన్నారని వచ్చి చెప్పాడు. ఆవేళ ప్రార్థన నరసయ్య మామయ్య ఆయంటాయన తమ్ముడూ తాంబూలాలు పుచ్చుకొంటామని బయలుదేరి బస్సుకు వస్తున్నారట. వాళ్ళకుంటే ఫర్లాంగుమారాన ముందు నువ్వున్నావట. వాళ్ళకు ఆ బస్సు తప్పిపోయింది. వెనకనుంచి నువ్వు వెళ్లిన ఊరివాళ్లు వస్తూ కథంతా చెప్పారట. ఆ సంబంధంతా లాకులాయన అక్కడి నుంచే ఇంటికి మళ్లి వెళ్ళిపోయాడట...”

తమ్ముని మాటలలో ఆమె ప్రసక్తిగాని తనను నిందించడంగాని ఎంతమాత్రం లేదు. అల్లా ఆతను మాట్లాడగల్గుతూన్నందుకు రాఘవరావు కే ఆశ్చర్యం వేసి, తమ్మునిమీద ఆదరం కల్గింది.

“నాన్న ఏ మన్నారం?”

“ఆయన కింకా కోపం తగ్గలేదు. మొన్న ఆయనతోటినుచూస్తూ, ఇక్కడెదో పని ఉండి ఈ పేటకు వచ్చాడట. నిన్ను చూశాడట. కాని పల్లరించటానికి పీలు లేకపోయిందటూ నాన్నతో చెప్పాడు. అప్పటినుంచీ అమ్మ ఇంట్లో పోరుతూఉంది. నాన్నకు తెలియకుండా నిన్నున్నట్లు అడ్రెస్ చెప్పి పంపించింది. ఒక్కసారి వచ్చి చూసి వెళ్ళమంది”

శిను మొగం వాల్చుకునే మాట్లాడుతున్నాడు. మాటలలో ఏమి అపకీర్తం వస్తుందో అన్నట్లు తడుముకొంటూ భయం భయంగా చెపుతున్నట్లు మెల్లిగా చెపుతున్నాడు.

ఇద్దరూ నిశ్శబ్దంగా తలలు వాల్చుకొని అల్లాగే చాలాసేపు కూర్చున్నారు. రాఘవరావు ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు.

“శిను! అమ్మతో నామీద ఆకేపిట్టుతో వద్దని చెప్పు. నేను రాలేను. తుమించుమన్నా నని చెప్పు!” రాఘవరావు మాట రాక గుటక మింగాడు.

శినుమాక్కానుంచి దారపు పోనూగి నములుతూ కూర్చున్నాడు.

మళ్ళీ కాసేపు నిశ్శబ్దంగా గడిచింది.

శిను లేచాడు “నెల్లి వస్తానన్నయ్యా” అని తల వాల్చుకొని ముందుకు కదిలాడు. అతని కాళ్లు బరువుగా కదుల్తున్నాయి. అతని మాటలో ప్రాణం లేదు.

పది గజాలు దాటిపోతున్నాడు.

“శిను!”

అతి హీనస్వరంతోనే పిలచాడు. కాని తమ్ముని ప్రాణాలన్నీ చెవులలోనే ఉన్నట్లున్నాయి. వెనక్కి తిరిగవచ్చాడు.

“ఈరాత్రి ఉండి ప్రార్థన వెళ్తున్నాని!”

శిను మాట్లాడకుండా అన్నతో కదిలాడు.

* * *

శినును చూడగానే పోలికలను బట్టి రాఘవ రావుతమ్ము డని ప్రభావతి గ్రహించింది. ఆమె వివ్వలయై నిలచింది. శినుమీద నిరాదరణ కాదు. ఏ లోకాన్నీ అంతా వోసివుచ్చుకొని పరకీయసంబంధము ఏదీ లేదను కొన్న భ్రమతో కాలం గడుపుదా మనుకొన్నా లో, ఆ భ్రమను కరగించివేస్తూ మెరుపులాగా ప్రత్యక్షమయిన, ఆ లోకపు ఆ సంఘపు దూతిగా ఆ కుట్రవాడు నిలచాడు.

ఏ విధిని దూరం చేసుకొన్నా మనుకొని శాంతపడదలచిందో, ఆవిధి అకస్మాత్తుగా త్రివిక్రమయాపం ధరించేందుకు ఉపాధ్యతంగా ఈ వామనరూపంలో ముందు నిలచినట్లుంది.

అతను తనవంక చూడడంలేదు. తల వాల్చుకొనే ఉన్నాడు.

క్షణక్షణ విధి వైపరీత్యాల కన్నటికి, అలవాటుపడి, మనస్సును నిర్వికారంగా జాగృత మొనర్చుకొన్న మాదిరి హుందాతనంతో, తన కలవరాన్ని ఏమాత్రం బైలుపడనీయకుండా, ఇట్టే లేరుకొని అన్నదమ్ములిద్దరిమందూ ప్రసన్న మందహాసవంతోనే ప్రభావతి నిల్పింది.

రాఘవరావు ఆమెప్రశాంతమందహాసం చూసి విస్మితుడయ్యాడు. తనలోని కలవరాన్ని కూడా దాచుకొనే స్థైర్యం చిక్కించుకొన్నాడు. కాని ఆ కలవరపాటును కనిపెట్టిన చిహ్నాలుకూడా ఈ మాటల ఆమె బయలుపరచలేదు.

“మా తమ్ముడు శిను” అన్నాడు రాఘవరావు.

“భోజనం చేశావోయ్” అని అడిగింది ఆమె. మరే ప్రశ్నా కూడా లేలేదు.

శిను మొగంవంచే ముఖావంగా “చేశాను” అన్నాడు.

రాఘవరావు తమ్మునివంక ఒక్కక్షణం ఆశ్చర్యంతో చూసి వెంటనే సర్దుకొన్నాడు. ఆమె చిరునవ్వు సర్వవిధి. “కూర్చోండి ఇప్పుడే వస్తాను.” శిను తలవైకె మెంక చూశాడు. ఆమె సుప్రసన్నవదనం ఆశ్చర్యతో అల్లాగే మందహాసం చిరుగుతూంది. శినుమాపు అల్లాగే ఆగిపోయింది.

ఆమె చిరునవ్వు సర్వ—
“ఇప్పుడే వస్తాను” అంటూ లోపలికి పోయింది.

ఒక పల్లెంలో ఫలహారాలాగ్లా ను లోపాలూ పోయింది అయిదు నిమిషాలలో ఆమె తిరిగివచ్చింది.

చిరునవ్వుతోనే అంటూంది—

“అన్నం తిన పని నాఖా తెలుసుకోయి! ఆకలితో, త్రిప్పటతో మొగమంతా నకనక లాడిపోతోంది. ఇది తిను ఫలవాలేదు - ‘శిను’ అనొచ్చా నిమ్మ?”

“కాను నిజంగా ఆకలి లేదు.” ఆ చిరునవ్వులోని ఆవ్యాయతను స్వీకరించటానికి ఇష్టం లేనట్లుగా మొగం తిప్పేసుకొంటున్నాడు.

జాలిగా రాఘవరావునంక తిరిగి అంటూంది—

“పోనీ నువ్వు చెప్పి తినిపించలేవా?” రాఘవరావు మాట్లాడకుండా తల వాల్చుకొన్నాడు.

శినుకు ఉక్కిరిబిక్కిరాకున్నట్లుంది. తలవైకె ఆమెవంక చూశాడు. ఆ మొగంలో ఉన్నంత బాధ అతను ఎప్పుడూ, ఎక్కడా చూడలేదు.

అతను తల ఎత్తివైకెనే ఆ బాధను కప్పేసుకొన్నట్లుగా మొగంలో చిరునవ్వు తెచ్చుకొని “ఏం బాబూ! కొద్దిగా తినవా?”

అతని మొగంలోనూ ఆ మందహాసం ప్రతిఫలించక తప్పలేదు. అన్న మొగం వాల్చుకొని ఉండటం చూశాడు.

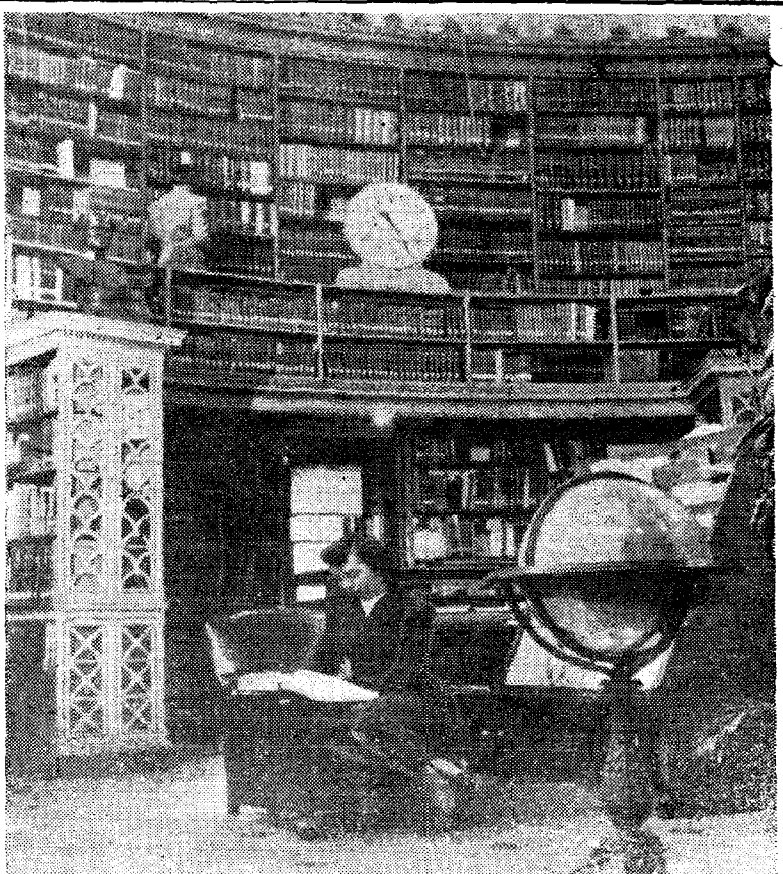
“తెండి తింటూ” అని నెమ్మదిగా అంటూ పల్లెం పుచ్చుకున్నాడు. అన్న మొగం వికసించటం చూసి తృప్తితో తల వాల్చుకొన్నాడు!

ఆమె సంతోషంతో నవ్విస్తూ పకపకా నవ్వి, “అచ్చంగా ఒకతల్లి బిడ్డతే ఇద్దరూ!” అంటూ నవ్వుతూనే లోపలికి వెళ్లింది.

ఇద్దరికీ ఆమె మాట అరంకాక తెలబోయారు. కాని వాతావరణం సంతమసభావంతోనే ప్రశాంతమయి ఉంది

ఆ సావిటిలోనే ముగ్గురికీ నేలమీద పక్కలు వేసింది.

అన్నదమ్ములిద్దరూ నిద్రపోగలిగారు. ఆమె నిద్రలేని నిట్టూర్పుకూడా బైటికి పొక్కునీయలేదు.

వాషింగ్టన్ ఖగోళ పరిశోధనాలయాలకి చేర్చి 50 వేల పుస్తకాలన్న గ్రంథాలయం. పరిశోధనాలయంలో పనిచేసే ఒక గణితకాన్త్రాహారు చదువుకుంటున్నది. (ఈ ఖగోళ పరిశోధనాలయాన్ని గురించిన తదితర వివరణ చిత్రాలకు 12, 13 పుటలు చూడు.)

నవరాత్రములు

పరాయితము కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

పంచాయతనము పూజింపబడుట వైదికుల లోని యనూచానములగు నాచారములలో శోకటి. ఆదిత్యుడు, అంబిక, విష్ణువు, గణ నాథుడు, మహేశ్వరుడు, ఈ పంచకమే పంచాయతన మనబడును. వై విద్యగురిలో నెవ్వరికి ప్రాధాన్యము అను విషయమై యొక్కొక్క రొక్కొక్క మార్గమును త్రొక్కుచున్నారు. వైవారి మతములే క్రమముగ సౌరము, శాక్తేయులు, వైష్ణవము, గాణపతము, శైవము, వీటిల్లో కొన్ని లుప్తములు, మరి కొన్ని కాలానుగుణముగ ప్రవృద్ధములు. ప్రతిమతానుయాయితము దైవము విశిష్టశక్తిసంపన్నము, సృష్టినితీలయకారకము, అనాద్యసంతమక్యయ మని చెప్పను. శాక్తేయు డిట్లనును. శక్తి సర్వోత్తము. ఆ శక్తి వ్యాపించి చోట లేదు. బ్రహ్మలో నన్న సృజనశక్తి, విష్ణువునందలి పోషణ శక్తి మహేశునందలి సంహారశక్తి ఆ శక్తియే. ఆ శక్తిలేని వ్యక్తికి గౌరవము లేదు. లోకమున సమరదగు నొక వ్యక్తిని గురించి చెప్పవలసినచిన్నపప్పుడు వాడు శక్తి మంతుడు అందురు. తద్విష్ణుముగ ననవలసి యున్నప్పు డశక్తుడు (అసమర్థుడు) అందురు. ఈ సార్యజననక్యవహరమే శక్తిప్రాముఖ్యము నకు ప్రబలతార్కాణము. శివశక్తివ్యక్తాయుక్తో యుదిభవతి శక్తిప్రభవితమ" అని. ఈ పరాశక్తి ప్రభావములను దేవీభాగవతము సప్తశతి మొదలగు గ్రంథములు స్పష్టమొనర్చుచున్నవి. శక్తికి ప్రీతి కరములగు దినములు నవరాత్రములు. ఉత్పాతము లుత్పత్తినినప్పుడు ఉపద్రవములు తీటనించి నప్పుడు పరాశక్తిని బూజించినచో నామే ప్రసన్నయై యాతిభాగల బోకార్చి అభీష్టముల నిచ్చును. విశేషించి నవరాత్రపూజనతో తృప్తిపందును. కాబట్టి నవరాత్రములకు ప్రాముఖ్యము కల్గినది. ప్రతివత్సరమున వైత్ర, ఆశ్వయుజ, ఆషాఢ, మాఘమాసములలో నవరాత్రములు జరుపవచ్చును. వై నాల్గమాసములలోని నవరాత్రములకుంట్లే శిరత్ వసంతియుతువులలోని నవరాత్రము లవశ్యాచరణీయములు. ఎందుకనగా శరద్వసంతియుతువులు రెండును యమదంష్ట్రలని ప్రతీతి. అందుచే నప్పుడు కలరా, స్ఫోట కము మున్నగు వ్యాధులచే జననష్ట మెక్కువగా నగును. అట్టి యశాంతుల పోగొట్టుటకు ఆశక్తి పూజ యవసరము. వైత్రమాస నవరాత్రముల కంటే ఆశ్వయుజనవరాత్రములు ప్రఖ్యాతిని గడించినవి. శరన్నవరాత్ర విధానమును గూర్చి తెలిసికొందము—

నవరాత్రములకు ముందు వచ్చేది అమావాస్య యందే పూజాసామగ్రిని సమకూర్చుకోవలయును. సమప్రదేశమున పోడిపాస్తవరిమిత మగు మండపమును నిర్మించవలయును. అచ్చట గోమయాదులచే లేపనము గావించి మధ్య నివేదిక నేర్పఱవవలయును. ఋత్విక్కులవ్వరించి (భూవించి) మరుగో జుదయముననే నదిన్నాన మాచరించి, పుణ్యాహమును గావించి ఋత్విక్కులనాయావిధులలో నియోగించి వస్త్రాదులను వారికి సమర్పించవలయును. దేవీస్తోత్రపాఠకులను తొమ్మిదిమందినైనను యైదుమందినైనను లేక ఒక్కనినైనను నియమించుకొనవలయును. వేదికపై సింహాసనముననే పట్టుగడ్డపైపొలి చతుర్భుజయు, ఆయుధహస్తయు నగు దేవీమూర్తి నైనను లేక శంఖచక్రగదాపద్మధారిణియై సింహవాహనము నధిష్ఠించి, అష్టాదశభుజవిరాజితయైన మూర్తి నైనను సాపింపవలయును. మూర్తి (విగ్రహము) లేనిచో ననాల్గమంత్ర విల సితముగు యస్త్రయును పూజింపవచ్చును. సింహాసనమునకు దక్షిణమున పంచపల్యముతో తీర్థజలముతో నన్న కలశమును సాపింపవలయును. పాద్యమినాడే (హస్తనక్షత్రముతో కూడిన నందతిగ్ర) ప్రారంభించు టుత్తము. కడపటికి మూలనక్షత్రము నాదారంభించవలయును. ఉపవాసమైనను నక్కమైనను ఏకభుక్తమైనను

నుండు నని సంకల్పించి కల్పావధియుగ పూజనాచరింపవలయును. జాజి, అశోక, మందార, గన్నేరు, బిల్వదళములు దేవీపూజకు ప్రశస్తములు. మాంస భుక్తులు దానిని నివేదించవచ్చును. బలికి మహిషాజవరాహములు శ్రేష్ఠములు. త్రిశోణండుము నేర్పాటుచేసి హోమము చేయవలయును. భూశయనము ముఖ్యము. కుమారీపూజ యత్యవసరము. రోజొక్కొక్కరికినైనను లేక మొదటి రోజొకరికి, రెండవ రోజు ముగ్గురికి ఈ విధముగానైనను ప్రతిదినము తొమ్మిదిమందికి నైనను పూజ చేయవలయును. కుమారీ పూజకు—

- 1, సంవత్సరము గలది 10 సంవత్సరములకు మించినది. గ్రుడ్డిది, చెటిది, కుష్ఠరొగి, అప్రశస్త పీఠలు పనికిరారు.
- 2 సంవత్సరముగల ఆమె కుమారి:—దుఖ దారిద్ర్యములను బోగొట్టి శత్రుత్వయుమును కలుగజేసి బలయ్యవ్వనిది నిచ్చును.
- 3 సంవత్సరము గలది తిమూర్తి:—త్రివర

ఫలములను ధనధాన్య పుత్రపౌత్రులను బ్రసాదించును.

- 4 సంవత్సరము గలది రోహిణి:—రోగ నాశమును కలుగజేయును.
- 5 సంవత్సరముగలది కల్్యాణి:—విద్యార్థులకువిద్యను జయార్థులకు జయమును, రాజ్యమును ప్రసాదించును.
- 6 సంవత్సరము గలది కాళిక:—శత్రునాశనమును కలుగజేయును.
- 7 సంవత్సరము గలది చండిక:—విశ్వరథ ధనముల నిచ్చును.
- 8 సంవత్సరము గలది శాంభవి:—రాజ సమ్మాహనను దారిద్ర్యనాశనమును విజయ ప్రాప్తిని కలుగజేయును.
- 9 సంవత్సరము గలది దుర్గ:—కూరకత్తు వినాశమును, ఉగ్రకర్మనిర్ధిని, ఆముష్మికలాభమును ఇచ్చును.
- 10 సంవత్సరము గలది సుభద్ర. వాంఛితార్థసిద్ధి నిచ్చును.

అష్టమినవములు ముఖ్యములు. శ్రీ దేవీమూర్త మననముచేతనే అభీష్టము సిద్ధించినటుల సప్తశతి చెప్పుచున్నది. నవరాత్రములలో శక్తిమాహాత్మ్యమును చదువుట వినుట రెండును ప్రశస్తములే. వినినవారికి కల్లు ఫలితి మెట్లుండునో యీ క్రింది పద్యమును చూడుడు.

“నా మాహాత్మ్యము విన్న మానవులకు న్యుగ్మగుభోత్పత్తి సంగ్రామాజేయపరాక్రమంబు ప్రతి పక్షవ్రాత నాశంబు సుక్రిమాంగల్యము గల్గు వంశములు స స్థిలముల్గో సమృద్ధి మించ నిల్వనిల్లు బుక్కుడు గుణ శ్రేష్ఠుండు బుట్టుకొడు.”

మార్గంజేయ పురాణం 6 ఆ 236.

మరియొక పద్యమున—

బహుజనములకు స్థాల శ్లేషమున నైత్రతీలక్ష్య ఘటించు మచ్చరిత్రము విన్నవ.”

మార్గంజేయ పురాణ 6 ఆ 238. ప.

అభిప్రాయభేదములచే ననదినము స్ఫురించి ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రాప్తిని అంతకంతకు దూరానికి తీసుకపోవుచున్న మనలను ఏకనూత్రాను బధుల గావించుకొనటకు ఆంధ్రుల కేకైక ప్రాప్యముగ ఆంధ్రరాష్ట్రమును స్థాపించుట కనువుగ నాంధ్ర మహాశయులు శరన్నవరాత్రవత్సవములు విశేషముగ జరిపి వాంఛాసిద్ధిని అందుదురుగాక.

దాకిణాత్యసంస్కృతికి ఆటవట్టు-తంజావూరు

శ్రీ పింగళి సుబ్బారావు

దక్షిణదేశములో పర్యటించేసే యాత్రాత్రికాని దృశ్యార్థి కాని తంజావూరులో తప్పక దిగి, అచ్చటి బృహదీశ్వరగోపురము కనులపండువుగా తిలకించి చరితాగ్రదు కావాలి. తంజావూరు అనే పేరు ఎలావచ్చిందో అదియొక పురాణగాథ. తంజావూరు గ్రామదేశం అండవల్లిపై తంజ అనే రాక్షసుడు దండెత్తితే, వారిద్దరికి భూరయధము జరిగింది. అందులో పరాజితుడై అనసానఘడియలందు తనపేరు ఆ చంద్రతారార్కముగా నిలిచిపోయేటట్లు తంజావూరు అని పేరుపెట్టమని కోరగా ఆ దేవి సమ్మతించి, ఆటలనే నామకరణ మొనర్చిన దని పురాణాలలో ఉన్నట్లు పండితులు నెలవిస్తున్నారు. 1050 A.D. సమీపంలో రాజరాజేంద్ర చోళుడు పాండ్యరాజులను, చాళుక్యులను జయించి తంజావూరు రాజధానినగరముగా చేసుకొని, గొప్పరాజ్యము స్థాపించాడు. అతను అతని వంశీకులు తంజావూరుప్రాంతంలో గొప్ప గొప్పదేవాలయాలు, నగరాలు కట్టించి రాజ్యము సర్వాంగకోభితగా చేసారు. అదే కాకుండా అమూల్యభాషాసేవచేసి ప్రజానీకంలో అమితమైన విజ్ఞాన వికాసములో సంస్కృతి పెంపొందింప చేశారు. వారి పరిపాలనా దక్షత సాటి లేనిది. అదికూడా ప్రజాస్వామ్యపద్ధతి కాలవాలమైన పంచాయితీ పునాదులపై ఆధారపడినది. పంచాయితీలు గ్రామదులలో యీ చోళరాజులు స్వయంగా తమ ఆధిపత్యమున నెలకొల్పి నిర్విఘ్నముగా సాగుటకు తగు కట్టుదిట్టములుకూడా యోచించి అమలు జరిపారు.

కాలక్రమేజా చోళులు బలహీనులు కాకొచ్చారు. తంజావూరు నాయకవంశజాలకు సంక్రమించింది. వీరిని మహారాష్ట్రీలు పదభ్రష్టులు గావించారు. తంజావూరును దాదాపు ఒక నూరు సంవత్సరములు పైగా మహారాష్ట్రీలు పాలించారు. వీరిలో చివరకు రాజ్యమునకు వచ్చిన సోభ్యజిరాజు సరస్వతి మహల్ అను గ్రంథాలయమును నెలకొల్పి ఆతిథ్య ప్రయాసలకు లోనయి, సాహిత్యము, వైద్యము, రాజనీతి, వేదాంతము, భరతశాస్త్రము, సంగీతము మొదలను విషయములపైగల అమూల్యతాలూకు

ప్రభులను సేకరించి భద్రపరచి యున్నారని అనుదిత గ్రంథములు గల గ్రంథాలనులో సరస్వతిమహలు ప్రపంచంలో రెండవ శ్రేణిలో పడుననీ గ్రంథాలయశాస్త్రజ్ఞులు నుడువుచున్నారు.

సోభ్యజిరాజువారి యనంతరము ఒక్క కానీ ఖర్చుగాని, ఒక్కసిపాయి నష్టంగానీ లేకుండా తంజావూరు బ్రిటిష్వారి స్వాధీనమయింది. నేటి తంజావూరు ప్రసిద్ధిగాంచడానికి ముఖ్యముగా మాడు కారణాలు. (1) అచ్చటి మహాన్నత గోపురశోభితాలంకృతమైన బృహదీశ్వరాలయం (2) చెక్కుచెదరిన తంజావూరు రాచనగరు. (3) తాటాకు వ్రాత ప్రతులకు జగత్ప్రసిద్ధిగాంచి అమూల్యగ్రంథరాజములకు నిలయమైన సరస్వతీమహల్ అను గ్రంథాలయం పదిశతాబ్దములక్రింద రాజరాజేంద్ర చోళునిచే నిర్మింపబడినను, యీ రోజులలో పాశ్చాత్య విజ్ఞానదృష్ట్యావీక్షించినను బృహదీశ్వరాలయ గోపురం విస్తయసంభూత్యములు గొల్పక మానదు. పదిశతాబ్దములలో తంజావూరు ప్రభుత్వ రీత్యా చేతులు మారినను, యీ గోపురమునకు ఎట్టి ప్రమాదము వాటిల్లక నేటికిని సురక్షితముగా నున్నది. ఆలయముచుట్టు కందకమున్నది. నేడు కందకమునందు నీళ్లు గానరాకపోయినను, చిహ్నములగు గోతులు మాత్రము అటులనే యున్నవి. ఆవరణములో ప్రవేశించిన మనకు 16 అడుగుల పొడుగున్న, 12 అడుగుల ఎత్తును గల ఒక నల్లరాతినిండి గానవచ్చును. చుట్టు ప్రక్కలాగాని తంజావూరుజిల్లా మొత్తము మీదగాని నల్లరాయి మచ్చునక్షనను దొరక జాలరు. అట్టి సందర్భములలో ఎచ్చటనుంచి యిట్టి యేకశిల పూర్వము సంపాదించిగో అన్న విషయము భౌతికవాదినైనను ముక్కుమీద వేలు వేసుకొన జేయగలదు. ఈ సంది స్వయంభూయనియు, యింత ప్రమాణమునకు యొదిగిన పిదప గోపురమునే గానరానీయక జేయునేమోయను భీతిచే నెత్తిమీద మేకుకొట్టి యేమహాపుర ఘడ్డో

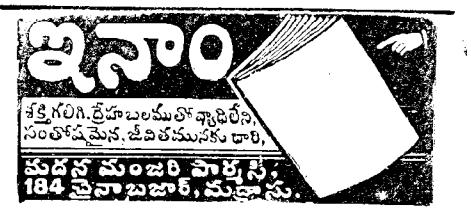
పెరుగనీయక ఆపె ననియు స్థానికులు నేటికిని వింతగా చెప్పుకొనుచుండురు.

సంది దాటిన తర్వాత బృహదీశ్వరాలయమున్నది. ఈ ఆలయము పేనుమట్టుము 83 అడుగుల చతురము. గోపురము 216 అడుగుల ఎత్తు, 14 అంతస్తులు కలవు. ఈ గోపురనిర్మాణమునకు కొన్ని సంవత్సరములే పట్టినవి. గోపురశిఖరమే 25 $\frac{1}{2}$ అడుగులు చతురము గలిగి, 80 టున్నులు బరువుగల ఒకే ఒక రాయి. ఇదియింత ఎత్తునకు నేటి అభినవపరికరసహాయము లేక ఎలాగు తొలత తీసుకొనిరాగలిగిరో, నేటికి 216 అడుగుల ఎత్తున నిలపబడినదో నేటివాడు సాస్త్రజ్ఞులు నిర్విణ్ణులు కాకమానరు.

14 మైళ్ల దూరమునంచి యీ గోపుర నిర్మాణసన్నాహము గావించబడెనని నేటికి సరపల్లము అనుపేరుతో స్వవహరింపబడే గ్రామమే సాక్షి. సరపల్లము అనగా గోపురమునిర్మాణమునకుగాను సరిచేయబడిన ప్రదేశము.

గోపుర మొక్కటే కాక బృహదీశ్వరాలయ ఆవరణలో యింకను చిన్నగు భున్నవి. అందులో చెప్పకోదగినది శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుని ఆలయం. ఇందలి రాతిచెక్కడములు పాశ్చాత్యులనునైతము ముగులను జేసి, విస్తయ, సంక్రమాశ్చర్యములకు లోనుజేయుచున్నది. ఈ కొద్దిపాటి యిట్టి రాతిచెక్కడంపని తనం దక్షిణదేశములో ఎచ్చటా లేదని పురాతనపరిశోధకులు నొక్కివక్కాణించుచున్నారు.

ఉలయము ఆకాలోపద్రవములకు కొంచెమో గొప్పగిరి కాకుండా పోలేను. 1758 వ సంవత్సరములో లాలీ యీ ఆలయమును స్వాధీనము చేసుకొనుటకు యత్నము చేసెను. 50 ఏళ్ల తర్వాత యింగ్లీషువారు ముట్టడించి ఆలయమును స్వాధీనముచేసుకొన్నారు. అప్పుడు దీనిని వారు ఆయుధాగారముగా మార్చినారు. ఆవిధముగా

రామరాజ్యం:

ప్రస్తుత సమస్యలకు గాంధీజీ పరిష్కారవిధానం

దేశంలో ఆర్థిక అసమానత్వం హెచ్చయిందని, కోటిశ్యామల వీ కొద్దిమంది అంతు గర్భదరిద్రులు లక్షలకొద్దీ ఉన్నారని, ఒక పూట తిండికయినా లేనివారూ, మానం కాపాడుకోడానికయినా బట్ట లేనివారూ, చలికాలంలో గాని వర్షకాలంలోగాని తలదాచుకోడానికి ఆకాశంలే పేద రక్షణ లేనివారూ వేసకు వేలు ఉన్నారని ఆర్థికశాస్త్రవేత్తలు, రాజకీయ వేత్తలు, సాంఘికవాదులు, ప్రభుత్వపక్ష వాదులు, చదువుకున్నవారు, చదువురానివారు అందరూ అంగీకరిస్తున్న విషయమే. ఒకప్పుడు పాడిపంటలతో తులతూగి, రత్నగర్భయిన పేరు బడసి, సహకారపథరయిన విదేశీయులను ఆకర్షించి, విశాల ఉదారహృదయంతో అట్టివారికి కూడా ఆశ్రయమిచ్చి, ఆదరించి తనలో చేర్చుకున్న భారతదేశం ఇట్టి దురవస్థ పొందడానికి కారణం ఏది అనే విషయం చర్చించడం ప్రయోజనం ఇప్పుడు లేదు. ఈ దశలోనుండి బయటపడే ఉపాయ మేదో ఆలోచించాలి.

ఇందుకు చాలాచాలా ప్రణాళికలు బయలుదేరాయి. విద్యాప్రణాళిక ఒకటి, సేవనలో స్థానిక కమిటీవారి దొక యోజనా ఒకటి— ఇంకా ఏదో బయలుదేరాయి. వీటిని నాలుగు ప్రధానతెలుగుగా విభజించవచ్చు. (i) పెట్టుబడిదారుల విధానం, (ii) కమ్యూనిస్టుల విధానం (iii) సామ్యవాదుల విధానం (iv) గాంధీ తత్వవిధానం. (దీన్నే రామరాజ్యం అని మహాత్ముడు అంటూ వచ్చేడు.)

దేశంలోని అన్ని పక్షాలవారూ, అన్ని మతాల వారూ కూడా ఒక విషయంలో ఏకీభవిస్తున్నారు. దేశంలో ఉత్పత్తి ఎక్కువచేసి, దేశంలోని కొరత తీర్చడమే కాకుండా, తద్వారా దేశసంపదన హెచ్చించాలని కాని ఈ ఆధిక్యతని సాధించే విధానంలో మాత్రం వేరువేరు అభిప్రాయాలున్నాయి.

ధృఢతత్వంలో ఆరేరే, అందుకు సంబంధించిన పెట్టుబడి విధానపు నివాదాలలో నీడమై

(6-వ పేజీ తరువాయి)

కొన్ని సంవత్సరములయిన పిదప రాజాసర్వోజ్ గారు పాలనకు వచ్చి, ఆలయము కట్టి చేయించి పునఃప్రతిష్ఠ చేయించిరి. చరిత్రకారులకు, పరిశోధకులకు ప్రాచీనశాస్త్రజ్ఞులకు ఆలయము లోపలి గోడలపై చిత్రపటమైన చిత్రపులు అమూల్యమైన విషయములు తెలుపునవిగా నున్నవి. రాజరాజచోళుని మొదలు మహారాష్ట్ర వంశజుడైన రెండవ సర్వోజిరాజు వరకు ఆలయమునకుగాను వారి వారిచే యొనర్చబడిన కైంకర్యములు ఆలయనిర్మాణయితోహాసము, ఆ రోజులలో ప్రాముఖ్యతగన్న వివిధవిషయములు శాసనరూపముగాగోడలపైన చెక్కబడియున్నవి. అన్నిటికన్నా ఒకచిత్రపునందు సోమనర్మయమైన చిత్రకారుడు వరుసగా ఒక చోళుని, ఒక నాయకుని, ఒక మహారాష్ట్రుని, ఒక దొరను చిత్రించి, తంజావూరుభవిష్యత్తును తద్వారా నూచించినట్లు నేటికిని పేర్కొనెదరు.

బృహదీశ్వరాలయమే కాక, రాచగిరిలో గల దర్బారుహాలు సరస్వతీగ్రంథాలయము యాత్రీకులను ఆకర్షించుచున్నవి. ఈగ్రంథాలయమునందు వివిధవిషయములను తెలుపు గ్రంథములున్నవి. ఒక్క సారస్వతమే కాక ప్రాచీన శాస్త్రములు ఏకేటికి కెండినవన, అంతవరకు ఆయాశాస్త్రములను చర్చించు గ్రంథములు యిందుమించుగా అన్ని సేకరింపబడినవనుటలో అతిశయోక్తి లేదు.

తంజావూరు చరిత్రదృష్ట్యా కాక, విజ్ఞాన విషయములలో కూడా అమూల్య అముద్రిత గ్రంథములు కలిగి, ప్రాచీనాన్నిత్యమును సర్వతో ఋతుగా చాటుచుండుటవలన భారతీయ స్కృతికి తంజావూరు గుండెకాయవంటిదని స్థూలలో యిసుమంతయు సంశయింప పనిలేదు.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ

పోయినవారు నమ్ముతున్నది, అందుకే ఈ నికి ముక్తి ఉన్నదని భావిస్తున్నది, భారతేంద్ర పరిశ్రమల విధానం. ఇతరపారిశ్రామికదేశాల వలె పెద్దపెద్ద కేంద్రపరిశ్రమలను నెలకొల్పి, వస్తుసామగ్రిని ఉత్పత్తిచేసి విక్రయిస్తే సగటు ఆదాయం ఎక్కువవుతుందని, వ్యక్తి కొనుగోలు శక్తి హెచ్చుతుందని, అప్పుడు ప్రజలు ఎక్కువ భోగాలని అనుభవించగలరని, విశ్రాంతి కాలం ఎక్కువగా లభిస్తుందని ప్రజలలో అప్పుడే తృప్తి, శాంతి ఏర్పడతాయని వీరి వాదం.

వివిషయాన్ని గూర్చి ఆలోచించినా సమగ్రంగా అన్నివైపుల ఆలోచించాలిగాని ఏదో ఒక దృష్టితో మాత్రం చూచినప్పుడు ఫలితం అనుకున్నవిధంగా ఉండకపోవడం తెలుస్తుంది. ఇట్టి దీర్ఘకాలప్రణాళికలను యోచించినప్పుడు, దేశీయయొక్క ఉనికి, (భౌగోళికంగా) సాంప్రదాయాలు, కీర్తి స్థితి, జనాభా, దేశంలోని ఆర్థికస్థితి వీని దృష్ట్యా ఆలోచించడమే కాకుండా, ఆర్థిక, సాంఘిక, ఆరోగ్య, రాచకీయ, నైతిక దృష్టులతో కూడా పరిశీలించడం అవసరం. ప్రతి విషయాన్ని కేవలం ఆర్థిక దృష్ట్యా చూడడం, అందులోనూ కేవలం స్వక్రేయస్సుదృష్టితోనే చూచి వ్యక్తికి మాత్రం లాభదాయకం (ఆర్థికంగా) గా ఉన్న విషయాన్నే చాలా ఉత్తమంగా వర్ణించడం, ఆచరణలో పెట్టయత్నించడం, ఇవే ఈనాడు జరుగుతూ ఉన్న పెద్ద పోరాటాలు.

కేంద్రపరిశ్రమలకు ఉత్పత్తి ఎక్కువ అవుతుందన్న మాట నిజమే. కాని అంతమాత్రంచేత దేశసాభాగ్యం పెంపొందిపోతుందా? ఎక్కువగా ఉత్పత్తి అయిన ఆ సరుకు చలామణీ కావడా? మన దేశంలోనే ఉత్పత్తి, వినియోగం రెండు జరిగితే ఆర్థికంగా మనకు వచ్చిన లాభం ఎక్కువ. కోనేనారీచేతిలోని డబ్బు, తయారు చేసేవారీచేతిలోకి వచ్చింది. మొత్తంమీద దేశం యొక్క ఆర్థికస్థితి హెచ్చును. వస్తువుల కొరత తీరవచ్చును. అది ఒక సాభాగ్యతయే. కాని ఆ వస్తువులు జీవితావసరాలా లేక భోగ్యవస్తువులా అన్న విషయం కూడా ఆలోచించాలి. జీవితావసరాలే అయితే మంచిదే. కాని భోగ్య వస్తువులుంటే మాత్రం ఈ శ్రమ వృథాకాదా అన్న విషయం దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి. పెట్టుబడిపెట్టి పెద్ద ఉత్పత్తి కేంద్రాలు నిర్మించి భోగాలు వృద్ధిచేయడం దీర్ఘదృష్టిలో దేశక్షేమం కాదని గాంధీసిద్ధాంతవాదు లంటారు.

అధికోత్పత్తి వల్ల సామాన్య జనుల కొనుగోలు శక్తి హెచ్చవుతుందనే మాట కొంత నిదానించి విచారించవలసి ఉంటుంది. సగటు తెక్కలు ఒక్కొక్కప్పుడు మోసగిస్తాయి. కోటి శ్యామల భనం మరింత వృద్ధి అయినా కూడా సగటు ఆదాయం పెరుగుతుంది. బడిలో ఒక తరగతిలో హెచ్చుమార్పులు తెచ్చుకున్నవారి సంఖ్య పెరిగినా, నూటికి నూరు తెచ్చుకున్నవారు కొందరున్నా తరగతిసరాసరి హెచ్చవుతుంది. అంత మాత్రంచేత అందరు విద్యార్థులకు ఆ సరాసరి మార్పులు వచ్చేయని చెప్పగలమా? దేవదానవులు అమృతంకోసం తగువులాడినపుడు మోసానిరూపంలో శ్రమహవిష్ణువు చేపతలకు మాత్రం పంచిదానవులకు 'నామం పెట్టే డని' భాగవతకథ. భాండంలోని అమృతం సరాసరి తెక్కకట్టితే దేవతల దానవుల మొత్తంసంఖ్య చేత అమృతపరిమాణాన్ని భాగించాలి. ఆ సరాసరిసంఖ్య దానవులకు ఏమీ ముట్టలేదన్న సత్యాన్ని మాత్రం చూపదు. "అందరికీ సమానంగా పంచికంటే ఒక్కొక్కరి పంతుకు వచ్చిఉండే" మొత్తాన్ని మాత్రం చూపుతుంది. అది ఆదర్శప్రాయమైన ఒక స్థితిగాని యథార్థ స్థితిమాత్రం కాదు.

భారతీయ పరిశ్రమలకు ఏకొద్దిమంది పెట్టుబడి

దారుల రాబట్టోన్నవవుతుంది. అందువల్ల సగటు రాబడి వృద్ధవుతుందేకాని, సేదవారి రాబడి వృద్ధి కాదు. కాతేద. మైగా ఉత్పత్తి ఏమీ చేయకుండా కేవలం కొనుగోలుమాత్రం చేసేవారుంటే వారి ఆర్థికస్థితి క్షీణిస్తుంది. పెట్టుబడిదారులు అమితంగా భోగ పదార్థాలను ఉత్పత్తి చేసి, ప్రకటన మాయ చేత (advertisement) సామాన్య జనులకు విరుద్ధము కొలిపించి వారికితగిన ఆర్థికస్థితి లేకపోయినా వారిచేత (ఇల్లలవారు ఫిజికల్ కనో, హారువారిని అనుకరించాలనో, ఆ ప్రకటనలు చూచి మోసపోయే కొనిపించి వారి జీవితావసరాలకే చాలకుండా ఉన్న భనంలో కొంత భాగాన్ని సుంజుతూ ఉండడం చేతనే పెట్టుబడిదారులు ఇంకా హెచ్చు భనంతులు అవుతూ ఉండడం, సామాన్య జనులు ఇంకా దరిద్రులు కావడం ఈనాడు జరుగుతున్నది. ఇదే ఈనాటి ఆర్థిక అసమానత్వానికి మూల కారణాలలో ప్రధానమైనది.

అధికోత్పత్తి చేసి ఆ సరుకు మైదేశాలలో లాభానికి అమ్మితే, (అమ్మగిరిగితే) అప్పుడు దేశీయొక్క మొత్తం ఆర్థికస్థితి బాగుపడవచ్చు. అప్పుడు 'తెక్కలలో మాత్రం' సగటు ఆదాయం వృద్ధిపొందుతుంది. ఇతరదేశాలలో మన సరుకు చలామణీ కావాలంటే సామ్రాజ్యవిధానానికి దారితీయాలి. తాము ఉత్పత్తిచేసుకోకుండా మన సరుకును కొనడానికి కొందరిని మన చేతి కింద ఉంచాలి. ఇదే రెండుమందల ఏండ్లుగా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవిధానం మనకు తెచ్చిపెట్టిన అనర్థం. ఈ అనర్థంలోంచి ఇంకా మనం పూర్తిగా బయటపడలేదేమో. కేవలం కొనుగోలు దారులుగా ఉండిన మన అవస్థలు పశువులనే లాగ రుచిచూడే. ఇంకొకరిని అట్టిస్థితిలోనే మనం ఉంచుమాడడం అభ్యర్థం. భర్మం మాట అటుంచినా సాగటం అసాధ్యం. అందుకు కావలసిన, నైతికబలం, నాకాబలం, నాయుబలం మన వద్దలేవు. అంతపెట్టుబడి మనం పెట్టలేం. ఇది వరకు మన నెత్తురు పీట్టి ఉచ్చి, మనవనంవల కోటలుగట్టిన బలగాలతో మనం అంతర్జాతీయ పోటీకి ఆగలేము.

నిరుద్యోగ సమస్య

నిజంగా (అంటే లాగిడిలో మాత్రం కాకుండా) దేశసాభాగ్యం పెంపొందాలంటే దేశంలోని అందరుజనులు ఎంతోకొంత ఉత్పత్తిచేయాలి. కొందరుమాత్రం ఉత్పత్తిచేసి మిగతావారు చేయకపోతే దేశం వృద్ధిలోకి రాదు. కేంద్రపరిశ్రమలకు అందరి ప్రజలకు ఉత్పత్తి అవకాశాలు లేవు. ఈనాడు, భారత ఉత్పత్తి కేంద్రాలయిన దేశాలన్నిటిలోను, నిరుద్యోగసమస్య చాలా తీవ్రరూపంలో ఉన్నదన్న విషయం ప్రతిరోజు పత్రికలలో తెలుస్తూనే ఉన్నది. భారీపరిశ్రమ అందరికీ పని ఇవ్వలేదు.

ఒక అశ్వశక్తి (H. P) అంటే మంచి నుట్టం ఒకటి పనిచేయగలశక్తి. 550 పౌన్ల భారాన్ని ఒక సెకండు కాలంలో ఒక అడుగు మారం ఎత్తడానికి అవసరమయే శక్తి ఒక అశ్వ శక్తి పన్నెండుగురు మనుష్యుల శక్తికి సమానం అని తెక్కతేల్చారు. అంటే ఒక H. P. ఇంజను పనిచేస్తే 12 గురు మనుష్యులు చేయగలపనిని అదే కాలంలో చేయగలదన్నమాట. 11 పౌన్లకొకం గల రాక్షసిలాగ్స్ (నీలబొంగుతో) ఒక H. P శక్తిగల ఇంజను పనిచేస్తుంది. ఈ 11 పౌన్ల బొంగు ఖరీదు ఇందుమించుగా ఒక అణా. యంత్రసహాయంవల్ల ఒక అణా ఖర్చుతో పన్నెండుగురు మనుష్యులు చేయగల పనిని అదే కాలంలో చేయించవచ్చును. కాని ఈ 12 గురుకి ఒక అణా కూలి ఇస్తే మినికి ఒక వమ్మడి గిట్టుపాటు అవుతుంది. వీరి జీవితావసరాలకు చాలదు. తిండికి లేక చావలసినప్పుడు. ఈనాటి విద్యుత్ప్రసవంలో శక్తి కిలోవాట్ల (1000 వాట్లు)లో కొలవబడుతున్నది. 746 వాట్లుంటే 1 అశ్వశక్తి 1 (H.P) అంటే సుమారుగా 11/3 H. P=1, కిలోవాట్లు=16, మను

ష్యుల శక్తికి సమానం. బలహతాలన్న విద్యుత్తు ఉత్పత్తిచేస్తున్న ప్రదేశాలలో 1 కిలోవాట్ల శక్తి కలిగించడానికి ఒక వమ్మడి సరిపోతుందని అంచనా వేయబడ్డది. ఆ పనికే 16 గురు మనుష్యులను నియమించి వారందరికి ఒక వమ్మడి కూలియిస్తే వారంతా ఆకలికి మాడి చానాలి. కనుక అసలు నిర్మాణంలోనే భారీ యంత్రోత్పత్తి మానవులకి పనిలేకుండా చేస్తుంది. అలా చేసినప్పుడే వస్తువు చవుక అవుతుంది. భారీ యంత్రపరిశ్రమలోనే నిరుద్యోగసమస్య దాని పొంచి చూస్తూఉంటుంది. వీటి రెంటికి కార్యకారణ సంబంధం ఉంది.

వెల స్వల్పం

"కేంద్ర యంత్రపరిశ్రమలకు వస్తువు చవుకగా దొరుకుతుంది. గృహపరిశ్రమలలో తయారయినది వెల ఆధికంగా ఉంటుంది. కనుక అధిక వ్యయం అవసరమయేవిధానం ఆర్థికంగా నష్టం" అన్నవాదం ఒకటి ఉన్నది. ఈ వాదం వ్యక్తి దృష్ట్యా (స్వక్రేయస్సే ప్రధానంగా చూచే) సహేతుకం కావచ్చుకాని సామాజికదృష్టితో (పరక్రేయోదృష్టి) చూస్తే ఈ వాదం నిలవలేదు. ఇది నగదురూపకమైన కొనుగోలుశక్తి కల వ్యాపారదృష్టిపరులకు (వారు నువ్వారు ఏమియినాసరే నా లాభమే నాది అనే దృష్టి గలవారికి) మాత్రం వ్యక్తిగతంగా లాభదాయకంగా కనబడుతుంది. కాని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే ఇది సామాజికంగా నష్టమని స్పష్టమౌతుంది.

[ఒక వస్తువుయొక్క ఖరీదు] = [ముడిపదార్థముల ఖరీదు] + [ఉత్పత్తి ఖరీదు] + [లాభం]. ఇందులో ముడిపదార్థముల ఖరీదు గృహపరిశ్రమలకేనా కేంద్రపరిశ్రమలకేనా ఒకటిగానే ఉంటుంది. ఉత్పత్తి ఖరీదులో ఇంకా అంశ భూతాలు ఉన్నాయి.

ఉత్పత్తి ఖరీదు

- (1) రవాణా ఖర్చులు (ముడిపదార్థాలను పరిశ్రమ కేంద్రానికి చేర్చడానికి తయారైన సరుకును బజారుకు చేర్చడానికి).
- (2) పనిచారులకు కూలి
- (3) యంత్రముల అరుగుదల ఖర్చు.
- (4) పెట్టుబడిమీద వడ్డీ వడ్డీ
- (5) టెక్నికల్ పనివాళ్ల వేతనాలు. (Skilled labour).

(6) మేనేజర్ల మొల వారి జీతాలు (over-head charges).

వికేంద్ర పరిశ్రమలలో రవాణా ఖర్చులు, ఉండనే ఉండవు. అసవా ఉన్నా బహుస్వల్పం స్థానికం. కేంద్రపరిశ్రమలయితే ఈ ఖర్చులు, ఎంత సదుపాయమైన రేల్లు ఉన్నా, చాలా అవుతాయి. వికేంద్రపరిశ్రమలలో పెట్టుబడి కొద్దిగా ఉంటుంది. సాధారణంగా వడ్డీలు ఉండవు. (5), (6) ఖర్చులు ఉండవు. (3) బహుస్వల్పం. కేంద్రపరిశ్రమలు ఈ అదనపు ఖర్చులన్నీ పెట్టుకుంటూ వస్తువు చవుకగా ఇవ్వగలుగు తున్నాయంటే, తగ్గోళ్లు రెండే (2) కూలి (6) లాభం. స్వంత పెట్టుబడిదారుడు లాభం తగ్గించుకోడానికి ఇష్టపడడు. పరిశ్రమ జాతీయం అయితే ఇది తగ్గవచ్చు. కాని ఉత్పత్తి అధికం అవుతుంది కనుక లాభం ఏ కొద్ది కాలం అయినా మొత్తంపై హెచ్చుగానే ఉంటుంది. ఇక విగిరినది కూలి మాత్రమే. ఇది తగ్గితేనే వస్తువు ఖరీదు తగ్గడానికి అవకాశమున్నది. ఉత్పత్తిసంఖ్య తగ్గితే వస్తువు ధర తగ్గడానికి అవకాశం లేదు. అంటే వస్తువు వెల తక్కువ లోనే తక్కువకూలి, అందువల్ల స మెట్టులు - పెట్టుబడిదార్ల (లేక ప్రభుత్వపు) కూలీల సంఘ కణలు ఇమిడిఉన్నాయి. ఆర్థికంగా చూచినా సంఘానికి భారీపరిశ్రమ లేక కేంద్ర పరిశ్రమల వలన మేలుకన్న కిడే ఎక్కువ కనబడుతుంది.

రాజకీయం

రాచకీయంగా ఆలోచించినా కేంద్ర పరిశ్రమ (21-వ పేజీ చూడుడు)

రూపాయి మారకం విలువ తగ్గింపుతో

[సీతారాం]

క్రమంగా, కార్మికులు కష్టించి ఉత్పత్తిచేసే వస్తుసంపదనిబట్టిగాక, ద్రవ్యమారకం విలువను బట్టి దేశాల భాగ్యాన్ని నిర్ణయించడం విచిత్రమైన విషయమన్నాడు భారత ప్రధానాధ్యక్షులు పండిట్ నెహ్రూ.

భారతదేశం చిరకాలం కామధేయపురత ఆపారసంపదని మనకిచ్చింది. కాని బ్రిటిష్ పరిపాలనాకాలంలో ఈ సంపదంతా పరాయి దేశాల పాలయింది. పూర్వకాలంలో భారతీయులు వస్త్రం, పాత్రలు, సువాసనద్రవ్యాలు అమ్మి ఆర్జించిన బంగారంలో చాలాభాగం 1932 ప్రాంతాలలో పరదేశాలకు పారిపోయింది. బ్రిటిష్ పరిపాలకులు నన్నంతకాలం మన ధాన్యాలు, పప్పులు, పత్తి, నార, తేనెగూడు, ఖనిజాలు మొదలైనవి చౌకగా వారి దేశానికి తీసుకుపోయి వారి వస్త్రం, యంత్రపరికరాలు అవసరపట్టాలు, వైద్య వస్త్రాల మనకి తెచ్చి విచ్చారు. అలాడు మన ద్రవ్యం విలువ ఎలా వుంది? మనం పండిన సంపదకు ప్రత్యామ్నాయంగా వారివస్తువులను తెచ్చుకున్నది చాలా తక్కువ. అయినా ప్రతిసంవత్సరం బ్రిటన్ మన దేశంనుంచి బాక్సైట్ వివరీతంగా రాబట్టింది. ఇక్కడే ఉదాహరణలు వారు. పరిశ్రమలు వారివి. వైద్యులు వారివి. తేయాకుతోటలు వారివి. మనదేశాన్ని రక్షించడానికి వారు ఇక్కడ నిలబడిన వైద్యులకు ఖర్చు మనది. పోలీసు సిబ్బందిలో, ప్రభుత్వోద్యోగాల్లో అంతా వారే. వారి జీతాలు మనం వారి పానుల్లో కట్టాం. ఈ కారణాలవల్ల దిగుమతిచేసుకున్న వస్తువుల విలువకున్న ఎగుమతిచేసుకున్న వస్తువుల విలువ ఎంత అధికంగా ఉన్నప్పటికీ, నిత్యం మనమే వారికి బాక్సైట్ పండి ఉండేవాళ్లం. పుట్టెడు ధాన్యం మిచ్చి కోరడి కొనుక్కుకున్నట్లయింది. పరక గడ్డి పట్టి కడివడు పాలు పిండారు. ఈ రీతిగా సకల సంపత్తి ముగ్ధమైన మనదేశం ఈ ఖర్చులకి తట్టుకోలేక ఆర్థికంగా నీరసించిపోయింది. అలాడు మన ఆహారధాన్యాల ధరలు గాని మన తేయాకుధరగాని, మన ప్రత్తి ధరగాని వారిచేతులవల్ల ధరలతో పోల్చి చూడాలి కదా! వాటిలేదు. మనవస్తువులన్నీ చౌక. మనకూలీల కూలీ స్వల్పం. వారి వస్తువులధరలు అధికం. వారిదేశంలో కార్మికుల వేతనం అధికం. ఎంత సామగ్రి పండించినా మనదేశం పేదగానే ఉండిపోయింది. అలాడు పరిపాలనాధికార బలంతో ఈ వ్యత్యాసాన్ని నిలుపుకొన్నారని బ్రిటిష్ వారు. చౌకమడివస్తువుల సమైక్యతనే ఆధారపడి పాశ్చాత్యులపరిశ్రమలు వలసరాజ్యాల్లోని మడివస్తువుల్ని, ఆహారాన్ని దోచుకుని వృద్ధిచెందాయి. ఆ పారిశ్రామికులు కోట్లాదిరూపాయలు, మనరైతులు పేదలుగా ఉండిపోయారు.

స్వాతంత్ర్యం లభించింది. కాని దేశవిభజన ప్రాప్తమయింది. దీనితో మన విదేశ వ్యాపారానికి ప్రాణాధారమైన పత్తి, జనుము మనకి నాడు కరువైనాయి. పత్తి, పాకిస్థాన్ పరమయింది. జనుము పంపకమయింది. ఫ్యాక్టరీలన్నీ మనకి వచ్చాయి. రెండు ప్రభుత్వాల మధ్యనూ సహకారం లోపించడంవల్ల విదేశీవ్యాపారం చెబ్బి తన్నది. ఇది చాలదన్నట్లు ఆహారం దిగుమతి చేసుకోవలసిరావడం లో మన ఆర్థిక శక్తికి అంతా శోషించిపోయింది. ఇప్పుడు మనం దిగుమతి చేసుకునే వస్తుసామగ్రి విలువ తక్కువ. బాక్సైట్ కోసం మన స్ట్రీంగ్స్ ల వలు తప్పుకోవలసి వస్తోంది. కాని ఇంతకాలం సాగుతుంది?

పాకిస్థాన్ పరిస్థితికి మన పరిస్థితికి ఒక ముఖ్య వ్యత్యాసం ఉంది. ఒక పోలికా ఉంది. రెండింటి ఆర్థికబలం ప్రధానంగా వ్యవసాయంపైనే ఆధారపడి ఉంది. రెండు అధినితే కాల్లోనూ పారిశ్రామికీకరణ అపారమైన అవకాశాలున్నాయి. కాని ఆహారం విషయంలోనూ, మడిసరకుల ఉత్పత్తి విషయంలోనూ వ్యత్యాసం ఉంది. పాకిస్థాన్ లోని పశ్చిమ

రాష్ట్రాలలో పంజా ఆహారధాన్యాలు అక్కడి అవసరాలు తీరిపోగా 15 లక్షల టన్నులు దిగుమతి అయింది. తూర్పు పాకిస్థాన్ లో ఆహారం కొరత 5 లక్షల టన్నులు. పోతే 10 లక్షల టన్నుల ఆహారం దిగుమతి అయింది. మనదేశంలో ఆహారధాన్యాలపంట మన అవసరాలకి బాగా చాలదు. యుద్ధానికి పూర్వం 15 లక్షల టన్నుల డియ్యం మనకి బర్మానుంచి వచ్చేది. ఇప్పుడు దీని పూర్తిగా నిలిచిపోయింది. మన అధిని దేశంలో జనాభా సంవత్సరానికి 50 లక్షలకు పైపున పెరుగుతోంది. ప్రతి సంవత్సరం ఈ ఆహారం లోటు పెరుగుతోంది. గత సంవత్సరం రు. 120 కోట్లు వెచ్చించి 28 లక్షల టన్నుల ఆహారం (అంటే కొంత బ్రెజిల్ డియ్యం, అమెరికా గోధుమలు, అమెరికా బ్రెజిల్ పోన్నలు) దిగుమతి చేసుకున్నారు. ఈ సంవత్సరం 40 లక్షల టన్నులు దిగుమతి చేసుకోవలసివస్తోంది. దీనికి రు. 150 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాలి. (ఇప్పటికీ ఈ సంవత్సరం మనదేశం చేసినది 25 లక్షల టన్నులు.) పత్తిపంట (పాడుగు పింజరకంతో సహా) చాలావరకు పాకిస్థాన్ లోనే పండుతుంది. జనుము గత సంవత్సరం మొత్తం పంట 90 లక్షల ఛేళ్లలోనూ 70 లక్షలు పాకిస్థాన్ లోనే పండింది. తోళ్ల ఉత్పత్తిలో కూడా చాలాభాగం పాకిస్థాన్ పరమే అయింది.

మనం విదేశాలనుంచి ఆహారం కొనుక్కుడానికి, యంత్రపరికరాలు, ఔషధాలు, ఇనుము వస్త్రాల కొనుక్కుడానికి మన ఎగుమతులు చాలవలెదు. నానాటికీ బాక్సైట్ పెరుగుతోంది. దీనికితోడు యుద్ధకాలంలోనూ, ఆ తరువాతనూ మనం ఎగుమతిచేసే వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోయినందువల్ల విదేశాల్లో అమ్మకం తగ్గిపోయింది. ఇప్పుడు మన ఆర్థికమవస్థ ఉత్పత్తి వృద్ధిచేసుకోవడం, ధరలు తగ్గించడం.

ద్రవ్యం మారకపు విలువ ఆయా దేశాలలోని ఉత్పత్తి బలాన్ని బట్టి, ఎగుమతిచేయగల ఎన్ను సామగ్రి పరిమాణాన్ని బట్టి ఉంటుంది. ఇది వరలో మన ద్రవ్యం విలువ ఈ సమాజాల్ని బట్టి ఆధారపడి ఉంటుంది. మన ద్రవ్యమే కాదు, ఏవల సదేశాలలోని ద్రవ్యమూ ఆ రీతిగా లేదు. దీనికి కారణం పారిశ్రామికదేశాల అధికారబలం అనే చెప్పాలి. ఇప్పుడు పరదేశీయుల అధికారం పోయింది. కాని మన ద్రవ్యం విలువ సహజసిద్ధిగా లేదు. మార్కెట్ లోని అగత్యం అందరూ అంగీకరించినదే. ఇప్పుడు మన రూపాయి విలువని మూరింట్ల 30.5 వంతులు తగ్గించారు. ఇది సవ్యమైనదేనా?

మారకపు విలువ వైన చెప్పినట్లు ఉత్పత్తి బలాన్ని బట్టి, ఎగుమతిచేసే వస్తుసామగ్రి పరిమాణాన్ని బట్టి ఉంటుంది. ఇక్కడ బ్రిటన్ ఉదాహరణని పరిశీలిద్దామి. పూర్వం ప్రపంచ వ్యాపారరంగంలో బ్రిటన్ ఎదురులేకుండా చలించింది. అన్ని దేశాలతోనూ వర్తకంచేసింది. వస్తువుల్ని ఎగుమతిచేసి, తనకు కావలసిన ఆహారమొదలైనవానిని దిగుమతి చేసుకుంది. అప్పుడు బ్రిటన్ ఎగుమతులు అధికంగా ఉండడంవల్ల భారతదేశంవలెనే ఇతర దేశాలనేకం బ్రిటన్ కి బాక్సైట్ ఇవ్వ తేలాయి. ఆ బాక్సైట్ బంగారంరూపంలో (బ్రిటిష్ పాను ధరప్రకారం) జమకట్టాయి. బ్రిటన్ స్వయంగా నిలువచేసుకున్న బంగారపురానికి ఈరానితోడే పెరిగింది. ఈ బంగారపు నిలవలు బ్రిటన్ ద్రవ్యానికి బలమన్నమాట. రెండో ప్రపంచయుద్ధం వచ్చింది. బ్రిటన్ పంటలన్నీ దేశం యుద్ధానికి సన్నాహం కావడానికి అపారంగా పరిశ్రమలు వృద్ధిచేసుకోవలసివచ్చింది. ఇతర వస్తువుల ఉత్పత్తి తగ్గించి యుద్ధసామగ్రిని అధికంగా ఉత్పత్తిచేసింది. పరిశ్రమల విషయంలో జనక బడికన్న వలసదేశాలు బ్రిటన్ కి ఏమీ సాయం చెయ్యలేకపోయాయి. ఆహారంవస్త్రాల మాత్రం

సమృద్ధంగా సమైచేయి. ఇంకా కావలసిన వస్తువులనేకం అమెరికానుంచి దిగుమతిచేసుకుంది. మొదటిప్రపంచయుద్ధం ముగిసిన తరువాత చూసుకుంటే బ్రిటన్ అమెరికాకు బోలెడు బాక్సైట్ పండించింది. వారిదేశంలో ఆహారవస్తువుల ఉత్పత్తి తగ్గిపోయింది. అదైన ఎగుమతులవల్ల ఆగ్రహంపెట్టిన సమయంలో వల్ల ఖర్చు అధికమైపోయింది. బాక్సైట్ బంగారంలో చెల్లించాలి. (దక్షిణాఫ్రికాకు ఈమధ్యనే కొంత ముట్టచెప్పింది.) అమెరికా కొంతకాలం అరుపు కోలు అనేపేరుతోనూ, ఆ తరువాత మార్కెట్ ఆర్థికసహాయప్రణాళిక అనేపేరుతోనూ, బ్రిటన్ చెల్లించనక్కరలేకుండా రక్షించింది. కాని ఎంతకాలం ఈరీతిగా జరుగుతుంది? దీని కేవల మార్గాంతరం మాసితిరాలని అమెరికా పట్టుపట్టింది. దీనికి ఫలితంగా బ్రిటన్ డాలర్ తో పానుమారకపు విలువను తగ్గించేసింది.

ఈ రీతిగా ద్రవ్యం విలువని తగ్గించడంలో ముఖ్యస్థానం వస్తువుల ధరలు తగ్గించడం. ఎగుమతులు వృద్ధిచేసుకోవడం. నిజానికి ద్రవ్యం విలువ తగ్గిస్తే ఎగుమతిచేసే వస్తుసామగ్రి మొత్తం విలువ తగ్గిపోయి, దిగుమతిచేసుకునే వస్తుసామగ్రి మొత్తం విలువ పెంచుతుంది. కాని మారకపు విలువ తగ్గించినందువల్ల బ్రిటిష్ వస్తువులు అమెరికా మార్కెట్ లో చురకవుతాయి. ఇది వరలో 4.03 డాలర్లు వెచ్చిస్తే ఒక పాను ఖరీదు గల బ్రిటిష్ సామగ్రి లభించేది. ఇప్పుడు 2.80 డాలర్లు వెచ్చిస్తే చాలు ఆ ఒకపాను ఖరీదుగల బ్రిటిష్ సామగ్రి లభ్యమవుతుంది. అందువల్ల అమెరికాలో బ్రిటిష్ వస్తువులు అధికంగా అమ్ముతాయి. బ్రిటిష్ వారి ఎగుమతులు పెరుగుతాయి. పానువిలువ మూరింట్ల 30.5 వంతులు తగ్గించబడింది. ఇదెవరలో ఎంతసామగ్రి పంపించాలో అంతే సామగ్రికి ఇప్పుడు ఖరీదు మూరింట్ల 30.5 వంతులు తక్కువవుతుంది. ఇప్పుడు నూటికి 30.5 వంతులు అధికంగా అమెరికాలో బ్రిటిష్ వస్తువులు అమ్మకలిగినట్లుంటే ఇదివరలో అమ్మిన వస్తువులకు ఎంత విలువ ఇచ్చేవాలో ఇప్పుడింత సామగ్రికి కలిపి అంత ఇస్తారన్నమాట. అమెరికానుంచి బ్రిటన్ వచ్చే వస్తువుల ధరలు పెరుగుతాయి. బ్రిటన్ తన వస్తువుల్ని నూటికి 30.5 వంతులే కాక ఇంకా అధికంగా అమ్మితేగాని తన దిగుమతుల ఖర్చుకి సరిపెట్టుకోలేదు. బ్రిటిష్ వస్తువులు చౌకగా ఉన్నందువల్ల అంతగాక మరింత సామగ్రి అమ్మకలనే ధైర్యం తోనే అంతగా పానువిలువను తగ్గించారు. ఈ బాక్సైట్ తట్టుకోలేక అమెరికా వస్తువుల ధరలు కూడా తగ్గుతాయి. అప్పుడు బ్రిటన్ భారం తీరిపోతుంది. అమెరికాకు బాక్సైట్ ఉండనక్కరలేదు.

బ్రిటన్ ఇంతగా తన ద్రవ్యం విలువను తగ్గించుకున్నదింటే కారణం, అమెరికన్ల కోరికంత సామగ్రిని ఉత్పత్తిచేసి ఎగుమతి చెయ్యగలరనీ, ధరల్లోనూ, నాణ్యంలోనూ మిగతా దేశాల వస్తువులన్నీ తోటోనూ పోటీ చెయ్యగలరనీ బ్రిటిష్ వారికి ధైర్యం ఉంది. అమెరికన్ల కొనగల శక్తిగలవారనేది నిస్సందేహం.

భారతదేశం రూపాయి విలువని కూడా మూరింట్ల 30.5 వంతులు తగ్గించుకుంది. తగ్గించక తప్పని పరిస్థితి వచ్చిందన్నారు. మనదేశంలో కూడా వస్తువులధరలు అధికంగానే ఉన్నాయి. మన నారసంతుల ధరలుమాసి అమెరికాలో కొనడం తగ్గించేదాడు. (ఇదివరలో జేలు రు. 35 ఉన్నది ఇప్పుడు రు. 19.5 అయింది.) తేనెగూడు ధరకూడా పెరిగింది. తోడ్లు, కేరుకెనగవస్త్రాలూ నూనెలు, సువాసన ద్రవ్యాలు ధరలు కూడా పెరిగిపోయాయి. విదేశాల్లో కొనుక్కునే తగ్గింది. దీనికి తోడు తేనెగూడు ఎగుమతిలో నింహాళం పోటీ చేస్తోంది. జనుము, నార దుసితిలో పడ్డాయి. తోళ్ల వ్యాపారం చాలావరకు పాకిస్థాన్ చేతుల్లో

పడింది. మనం పాకిస్థాన్ నుంచి దిగుమతిచేసుకోవలసిన స్థితి వచ్చింది. ధరలు తగ్గించుకోవలసి. అవసరం ఉన్నమాట నిజమే.

కాని రూపాయి విలువ తగ్గించేటప్పుడు గమనించవలసిన విషయాలు కొన్ని ముఖ్యమైనవి ఉన్నాయి. మనది పారిశ్రామిక దేశం కాదు. ఇంత త్వరకు పత్తి, నార, వంటి ముడివస్తువులు అమ్మి పారిశ్రామిక వస్తువులు తెచ్చుకుంటున్నదేశం. 18-19 శతాబ్దంలో వస్త్రం, లోహపాత్రలు, సువాసన ద్రవ్యాలు అమ్మినదేశం 19 వ శతాబ్దంలో కేలం ముడి వస్తువులే అమ్మింది. ఇప్పటికీ మన ఎగుమతులు దాదాపు అంతా ముడివస్తువులే. దీని విభజన అనంతరం ఈ పరిస్థితి తారుమారయింది. ఈ శతాబ్దారంభంనుంచి మన వస్త్ర పరిశ్రమ వృద్ధిచెందింది. చేతత వస్త్రానికి ఇతర ఆసియా దేశాల్లో గిరాకీ వచ్చింది. ఈ మార్పులకి అనుగుణంగా మన ఆర్థికవిధానం మారవలసి వుంది. మన ద్రవ్యమాల్యనిర్ణయం కూడా తదనుగుణంగానే ఉండాలి.

బ్రిటన్ అమెరికాలో పారిశ్రామిక వస్తువుల ధరలకి, ఆహారవస్తువుల ముడిపదార్థాల ధరలకి ఇప్పుడు వ్యత్యాసం అంతగా లేదు. ప్రభుత్వం వ్యవసాయదారులకి వారి పంటలు అమ్మినందు పట్ల గిట్టుబడి ధరలు లభించే హామీ ఇస్తున్నాయి. మనదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఆ సామ్యమింకా చేకూరలేదు. పత్తి కొనుక్కునే ధర, వస్త్రం అమ్మకపు ధరలకి దీనికి తార్కాణం. మనదేశ ములో పొట్టిపంజపత్తి పండించి చౌకగా విశాల తెగుమతి చేసాం. పాడుగు పంజపత్తి ఈజిప్టు నుంచి, బర్మా నుంచి అధిక ధరలకి మన బట్టలమ్మలు దిగుమతి చేసుకుంటున్నాయి. సింధునదీ ప్రాంతాన ఈ శతాబ్దంలోనే పాడుగు పంజపత్తి పండిస్తున్నారు. ఆ పత్తిని స్వదేశ పాకిస్థాన్ నుంచి మనం దిగుమతి చేసుకోవాలి. మన పత్తి అమ్మకపు వెలకి విదేశ వస్త్రం కొనగోలు వెలకి ఎక్కువ పోలిక లేకుండా ఉండే మనదేశం ఆర్థికస్థితి బలపడాలంటే ధరల సామ్యం తేవాలి.

ప్రస్తుత పరిస్థితి మాస్తే మన ఎగుమతి బలం తగ్గిపోయింది.

ఉత్పత్తి కయే ఖర్చులు అధికంగా ఉన్నాయి. ఉత్పత్తిలూర్య ప్రమాణానికి పెరక్కపోయినా విదేశాల్లో మనవస్తువుల అమ్మకం దుర్బలంగా ఉంది. విదేశాలనుంచి ఆహారం కొనుక్కునే తప్పుదు. ఎగుమతి వృద్ధిచేసుకోడానికి ప్రభుత్వం తన చర్యతీసుకోవలసిన సమయం వచ్చింది. బ్రిటన్ ద్రవ్యసమస్యతో నిమిత్తంలేకుండానే మనద్రవ్య మాల్యాన్ని తగ్గించవలసిన అగత్యం ఉందని పూర్వవాణిజ్యమంత్రి భాభా మొదలైన వారు సంవత్సరంనుంచి చెప్తున్నారు. అయితే పానుతో మన మారకాన్ని తగ్గించాలని వారు నూచించారు. అప్పటికి బ్రిటన్ తన ద్రవ్యమూల్యాన్ని తగ్గించబోదని పట్టుదలతో ఉన్న సమయం.

యుద్ధకాలంలో భారతదేశంలో వ్యాపారంలో బ్రిటన్ 1800 మిలియన్ల పానులు బాక్సైట్ ఇవ్వలేంది. బాక్సైట్ కొంత కొట్టి చెయ్యాలని కొందరు, పూర్తిగా ఎగచెయ్యాలని కొందరు బ్రిటిష్ రాజకీయవేత్తలు వాదించారు. బ్రిటిష్ లేబర్ ప్రభుత్వం మన ఎక్కాంట్ లో బాక్సైట్ ఖాతాలో ఉంచింది. బంగారు నిలవలకి బదులు, ఈ ఖాతాలో మన ద్రవ్యానికి ఆధారమయింది. విదేశాలలో మన వర్తకంలో మనం ఇవ్వవలసిన బాక్సైట్ని కొంత ఈ ఖాతా నిలవలలో నుంచి, కొంత అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి వద్ద తీసుకున్న బుణంనుంచి తీర్చాం.

ఇప్పుడి బాక్సైట్ పడే స్థితి మారాలి. మన రూపాయి విలువ డాలర్ తో మారకం నూరింట్ల 30.5 వంతులు తగ్గించారు. పాకిస్థాన్ తగ్గించలేదు. ఫలిత మేమవుతుంది?

మన ఎగుమతుల్లో (దేశవిభజనానంతరం)

మన ఆరిక సమస్య నూతన స్వరూపం

ముఖ్యమైనవి జనులు, నారసంచలు, తేయాకు, దుంపనూసెలు, మాంగనీస్ ముడిపత్తి వర్కరా. ఈ వస్తువుల ఎగుమతిని వృద్ధిపరచడం ఆర్థిక సాధ్యపడదని చాలమంది ఆర్థికవేత్తలు చెప్పున్నారు. తేయాకుఉత్పత్తి ఎవదేశంలో క్రమముగా పెరిగిందేగాని తరుగుదల కనిపించదు. 1930 లో ఒకసారి, 1938లో ఒకసారి ఉత్పత్తిలో తరుగువచ్చింది కాని సామాన్యంగా ప్రతిసంవత్సరం పెరుగుతూనే ఉంది. ఇప్పుడు దాదాపు 500 లక్షల పౌనులు సాలీనా ఉత్పత్తి అవుతోంది. 1946 లో మొత్తం 585 లక్షల పౌనుల్లోనూ 238 లక్షల పౌనులు బ్రిటన్ కి, 52 లక్షల పౌనులు అమెరికాకూ ఎగుమతిచేశారు. దేశవిభజన తరువాత మనకి పూర్తిగా మిగిలినది తేయాకు ఒక్కటే. దాదాపు నూరులక్షల పౌనులు మనదేశంలోనే వాడబడుతున్నది మిగతా ఎగుమతి అవుతోంది. ఆహారపదార్థాల ఉత్పత్తి వృద్ధిచేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నందున తేయాకుపంటని ఇప్పుడే పెంచే అవకాశం లేదు.

1946 లెక్కల్ని బట్టి, మొత్తం 585 లక్షల పౌనుల ఉత్పత్తిలో నూరులక్షల పంట మన వాడకంపోను 485 లక్షలు మిగిలింది. ఇందులో 850 లక్షల పౌనులు విదేశాలకు ఎగుమతి అయింది. ఉత్పత్తి తగ్గిపోతుంటాడంటే, ఉజ్జాయింపుని నూరింట 37 వంతులు మాత్రమే మన ఎగుమతుల్ని వృద్ధిచేసుకోగలుగుతాం. దీన్ని బట్టి ఒక విషయం తేటపడుతోంది. మనం మన రూపాయివిలువని నూరింట 30 1/2 వంతులు తగ్గించినందువల్ల లాభం ఏమీ కలగదు. ఇది వరకు 350 లక్షల పౌనుల తేయాకుని ఎగుమతి చేస్తే ఎన్ని డాలర్లు, పౌనులు, ఫ్రాంకులు వగైరా ఆర్జించుకున్నామో, ఇప్పుడు 480 లక్షల పౌనుల తేయాకు అమ్మితే అంతకంటే అధికం రాదు. అధికం రావాలంటే ప్రస్తుతపు రూపాయి మూల్యం ప్రకారం మన తేయాకు ఎగుమతిధరల్ని పెంచాలి. ఈ ధర పెరుగుదల నూటికి 20 వంతులకి మించినట్లయితే సింహాశంతో పోటీ చెయ్యలేం. అమ్ముడు పడిపోతుంది. ఇందువల్ల ద్రవ్యమార్కపు విలువ తేయాకు ఎగుమతికి అంతగా లాభించదు. ఏకొద్ది లాభించినా మిగతా కష్టాల్లో ప్రవాహంలో గడ్డిపరకవలె కొట్టుకుపోతుంది.

మన ఎగుమతినసువుల్లో తరవాత ముఖ్యమైనది నార. దేశవిభజనఅంతరం జనుము ఉత్పత్తిలో నూరింట 70 వంతులు తూర్పుపాకిస్తాన్ పరమయింది. మిగతా 30 వంతులు మిల్లులన్నీ మన అధినిశేషంలో ఉన్నాయి. ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ తన రూపాయివిలువని మార్చనందున పాకిస్తాన్ నార ధర పెరిగిపోతుంది. మన నారధర తగ్గులో ఉంటుంది. విదేశాలతో అమ్మడంలో మనం పోటీ చెయ్యగలుగుతాం. కాని ఉత్పత్తి ఏదీ పాకిస్తాన్ నారలో నూరింట 70 వంతులు మన మిల్లులు కొంటాయి. ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ తన ధరలకి మనం కొనకపోతే ముడిజనుమునే విదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తానంటుంది. దీనివల్ల మన పరిశ్రమలు చెబ్బిలింటాయి. మనం ఉత్పత్తి చేసే ముడిజనుము అంతా కలిపినా మన మిల్లులకు చాలదు. దీనివల్ల మిల్లుల్లో తయారయ్యే నారసంచలు ఎగుమతి, ముడిజనుముఎగుమతి కూడా పడిపోగలదు. 1946 లో మొత్తం ఉత్పత్తి అయిన 54 లక్షల బేళ్లలోను భారత దేశంలో ఉత్పత్తి అయినది 14 లక్షల బేళ్లు మాత్రమే. ఇప్పుడది 20 లక్షలకు పెరిగింది. ఈ శతాబ్దంలో జనుము అత్యధికంగా ఉత్పత్తి అయినది 1940 లో. అప్పుడు ఉత్పత్తి అయిన మొత్తం 125 లక్షల బేళ్లలోనూ 98 లక్షలు ఇప్పటి పాకిస్తాన్ ప్రాంతంలోనూ 27 లక్షలు ఇప్పటి భారత అధినిశేష ప్రాంతంలోనూ ఉత్పత్తి అయింది. అందువల్ల మన ఉత్పత్తి ఎంతయినా 27 లక్షల బేళ్లకు మించే అవకాశం లేదు.

ఈసంవత్సరం దాదాపు మన ఉత్పత్తి సచిత్ర వారపత్రిక

19 లక్షల బేళ్లుంది. అంటే ఇప్పుడు ఆహార పాద్యాలకే అధికంగా కృషిచెయ్యాలనే నిర్ణయం ఉన్నందువల్ల మన ఉత్పత్తి నూరింట 35 వంతులకు పెంచడానికి వీలేదు. కాని మన నారవర్తకంలో ముడిజనుముఎగుమతికంటే పాకిస్తాన్ మంచి దిగుమతిచేసి మన మిల్లులో ఉపయోగించి తయారుచేసి నారసంచలు ఎగుమతి ప్రధానం.

1945-46 లో ఎగుమతుల్లో ముడిజనుముఎగుమతికి నార (మిల్లు) వస్తువుల ఎగుమతి నాలుగు రెట్లుంది. 1944-45 లో తొమ్మిదిరెట్లుంది. ఇప్పుడు మన మిల్లులకి పాకిస్తాన్ ముడిజనుము లభించే అవకాశం పోతోంది. ఏధరలకి ఏరీతిగా సప్లై చెయ్యాలో పెండు ప్రభుత్వాల మధ్యనూ బడంబడిక జరగవలసిన అవసరం ఉంది. కాని సమాధానం కుదురుతుందో కుదరదో అనుమానం. నారపరిశ్రమని పూర్తిగా తమవశం చేసుకో దల్చుకొని పాకిస్తాన్ మంత్రులు అప్పుడప్పుడు ప్రకటిస్తున్నాడు. భారతదేశపరిశ్రమల్ని పడగొట్టాలని పాకిస్తాన్ ప్రయత్నిస్తున్నట్లు తెలిసినవిషయమే. ద్రవ్యమార్కపు మార్పులతో అవకాశం లభించినట్లు పాకిస్తాన్ తిలించింది. ఇంతవరకూ మన నార మిల్లులు దాదాపు 50 లక్షల బేళ్లు ముడిజనుము కొని నారవస్తువులు తయారుచేస్తున్నాయి. ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ మంచి సప్లై పడిపోయింది. వారి ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. మన పరిశ్రమలకి కావలసిన 50 లక్షల బేళ్లు లభ్యం కావడం అసంభవం. మన ఉత్పత్తి 27 లక్షలకంటే పెరిగే అవకాశం లేదు. మన పరిశ్రమలకి ప్రమాదం సంభవించింది. ఇప్పటికే పాకిస్తాన్ మనకి పంపే జనుముధరలు పెంచేసింది. నిర్ణయించుకున్న మొత్తంలో సగంపైనమాత్రమే ఈ సంవత్సరం చేరింది. మన మిల్లుల తొందరపాటువల్ల ధరలు పెంచడానికి అవకాశ మిచ్చింది. నెలకొక వారం చొప్పున మిల్లులు మూసివేస్తున్నారు. ఇది చాల గన్నట్లు ద్రవ్యమార్కపు రథస వచ్చిపడింది. దీనితో ఇప్పుడు మన మిల్లులు ఒకమాసంవరకూ (కొత్తపంట వచ్చేవరకూ) మూసివెయ్యవలసిన అగత్యం కలుగుతుంది. 1948 లో కేనడా, అమెరికా మొదలైన డాలర్ ప్రాంతాలకు ఎగుమతి చేసిన మొత్తం రు 122 కోట్ల 80 లక్షల వస్తు సామగ్రిలోనూ మన నారమిల్లులు ఎగుమతిచేసిన

నారవస్తువుల విలువ రు 75 కోట్ల 42 లక్షలు - అంటే నూరింట 62 1/2 వంతులు. మనకి ఆదాయంలో నూరింట 75 వంతులు సప్లైమోగల ప్రమాదం సంభవిస్తోంది.

ఈసమస్య పరిష్కారసాధ్యం కాదని అందరికీ తెలిసినదే పాకిస్తాన్ సమాధానం కుదిరితేనే పరిష్కారమాతుంది. కాని పాకిస్తాన్ గోరణి ఆ ఆశకు అవకాశ మివ్వడం లేదు. పాకిస్తాన్ ముడి జనుమును అనేకదేశాలు కొనడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. ఇప్పటి ధరకి నూరింట 8 వంతులు గాని 10 వంతులు గాని తగ్గిస్తే చాలు తమ ముడి జనుమంతా అమ్ముకోతుందని పాకిస్తాన్ అంచనా వేస్తోంది. ఈ తగ్గింపునకు మన కేమీ లాభం లేదు. పాకిస్తాన్ అమ్ముజూపే జనుముధర ద్రవ్య మార్కం ప్రకారం (ఇప్పటి పాకిస్తాన్ నూరు రూపాయలకి మన 144 రూపాయలు మార్కం అని పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది) నూరింట 44 వంతులు అధికం ఉంటుంది. ఇప్పటి ధరకి నూరింట 10 వంతులు తగ్గించినా మనకి ప్రయోజనం లేదు. ఇప్పటికే ఉత్పత్తి ఖర్చు రూ. 52 ఉన్నప్పటికీ, అమ్ముకపు ధర రూ. 43 కి మించి పెరగడంలేదు. అంటే నష్టం వస్తోంది.

పాకిస్తాన్ ఉత్తరోత్తరా తన రూపాయి విలువని మనం తగ్గించినంతా తగ్గిస్తుందని తిలించినా మనకి లాభం కలిగే నూచన లేదు. పైన నూచించినట్లు పాకిస్తాన్ భారతదేశం కలిసినా ముడిజనుము ఉత్పత్తి నూరింట 31 వంతులకంటే వృద్ధిచెయ్యలేదు. మన ఎగుమతివృద్ధికి ఈకొత్త ద్రవ్యమార్కం ఎంతమాత్రం లాభించదు.

మన ఎగుమతివ్యాపారంలో ముఖ్యమైన వానినిగురించి చర్చించాం. 1945-46 లో ఎగుమతుల్లో నారవస్తువుల ఎగుమతి నూరింట 24.75 వంతులు. పత్తి, నూలు, వస్త్రం ఎగుమతి మొత్తంలో నూరింట 25.25 వంతులు. తేయాకు 14.75 వంతులు. అంటే ఈ మూడూ కలిసి దాదాపు నూరింట 60 వంతులు. పైన చెప్పిన లెక్కలప్రకారం వీని ఎగుమతి నూరింట 30 1/2 వంతులవృద్ధికాగల అవకాశంలేదు. ఇంక మనకి ఈద్రవ్యమార్కం మార్పు వల్ల లభి ఏమి కలుగుతుందనే సంగత్యం అందరినీ బాధిస్తోంది.

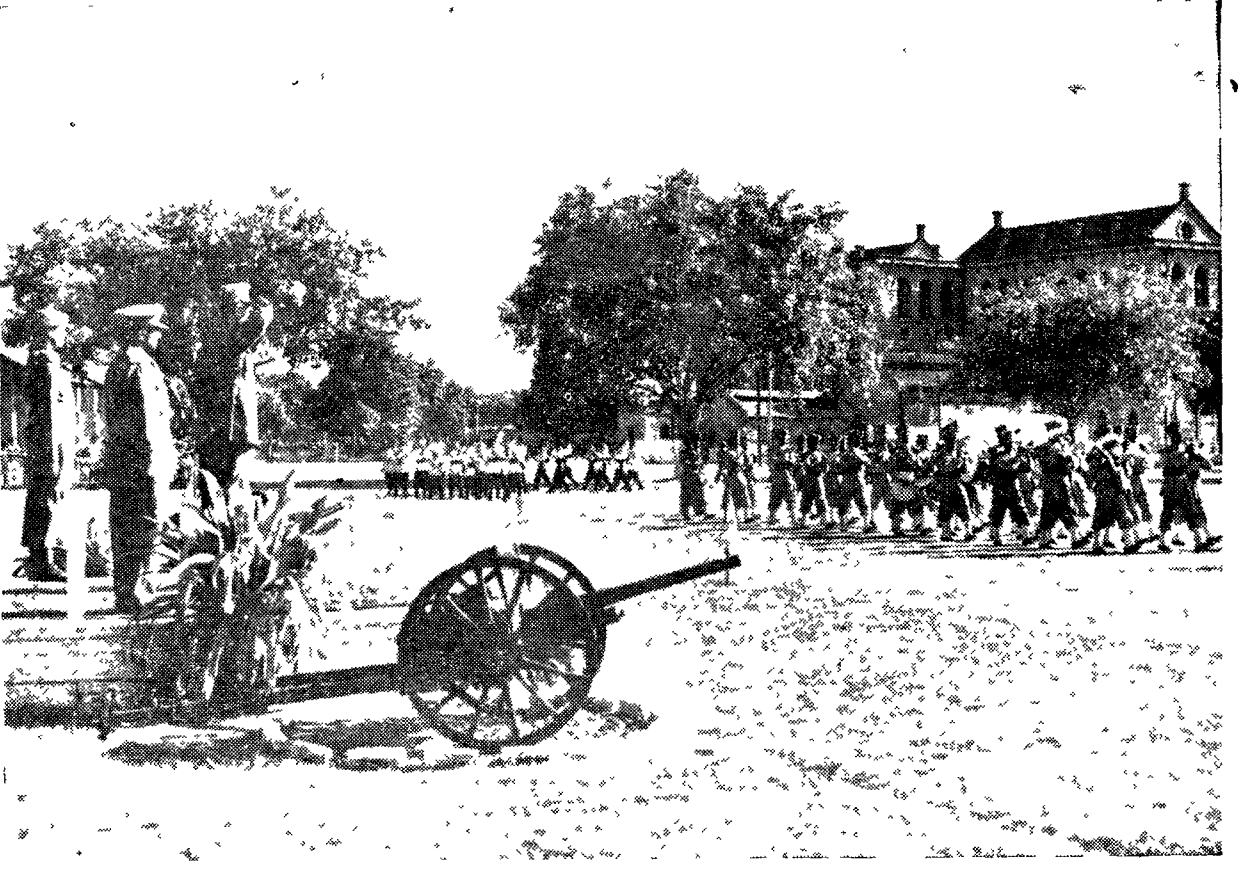
పరిశ్రమలు వృద్ధిచేసుకోడానికి మన దేశంలో అపారమైన అవకాశాలున్నాయి. కాని ఈద్రవ్యమార్కపు మార్పువల్ల ఇదివరలో అమెరికా సుంపించే యంత్రపరికరాల ధరలు నూరింట 44 వంతులు పెరుగుతాయి. డాలర్ దేశాల్లో పోటీకి నిలువగలిగే బ్రిటిష్ యంత్రపరికరాల ధరలు అప్పుడే పెరుగుతున్నాయి. దక్షిణామెరికాదేశాలకూ ఆసియా దేశాలకూ కావలసిన యంత్రపరికరాలను బ్రిటన్, అమెరికాలు సప్లై చెయ్యలేకుండా ఉన్నాయి. అందువల్ల బ్రిటిష్ వస్తువులు మనకి కులుపుగా లభ్యమయే అవకాశంలేదు.

ఇదివరలో అమెరికాయంత్రాలు బ్రిటిష్ యంత్రాలకంటే చౌకగా లభించేవి. ఇప్పుడా అవకాశంపోయింది. మన పరిశ్రమల వృద్ధికి పెద్ద నిరోధం వచ్చిపడింది.

యజ్ఞకాలంలో మన ఎగుమతివ్యాపారం అపారంగా పెరిగి, బ్రిటన్ మనకి చాలా బాక్సీ పడింది. 1945-46 లో మన పరిశ్రమ తారుమారయింది. అప్పటినుంచీ ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపారంలో మన బాక్సీ పెరుగుతూవస్తోంది. 1943-44 లో మన ఎగుమతులు దిగుమతులకంటే రు 10 కోట్ల 45 లక్షలు అధికం. 1944-55 లో రు 7 కోట్ల 45 లక్షలు అధికం. 1945-46 లో రు 10 కోట్లు తక్కువ.

1947 లో రు 81 కోట్లు బాక్సీ. దేశవిభజనానంతరం 1948 లో రు 64 కోట్లు బాక్సీపడ్డాయి. పాకిస్తాన్ తో వర్తనంలోకూడా మనమే రు 34 కోట్లు బాక్సీపడ్డాయి. పాకిస్తాన్ విదేశాలతో వ్యాపారంలో రు 24 కోట్లు బాక్సీపడినా మన బాక్సీ అది తీర్చిపెట్టగా వారికి అదనంగా రు 10 కోట్లు మిగిలింది. ఇకనుంచి మన విదేశవ్యాపారంలో దానూషాను సాలీనా రు 120 కోట్లు బాక్సీపడతామని అంచనా వేస్తున్నారు. ఈ బాక్సీ సాలీనా మన ఆహారపదార్థాల దిగుమతితో వృద్ధి అవుతోంది. గతసంవత్సరం రు 120 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి 28 లక్షల బన్నులు దిగుమతి చేసుకున్నాం. ఈ సంవత్సరం ఇంత వరకూ 25 లక్షల బన్నులు అప్పుడే దిగుమతి అయింది. ఇంకా 15 లక్షల బన్నులు దిగుమతి

(20 వ పేజీ చూడండి)

150 సం||ల నాటి సైనికదళం. భారతసైన్యంలో రాజపుత్ రెజిమెంటుకు చెందిన మొదటి బెటాలియన్ (బ్రిటోరియా రాజీ కాలంలో ఏర్పరచబడ్డది) ఈ నెల 17-వ తేదీన ఢిల్లీ ఎర్రకోటద్గ, 151 వ జ్యూదీశోత్సవం జరుపుకున్నది. సర్వసేనాని కరియప్పగారు వందనం అందుకుంటున్నారు.

పర్వతాల్లోని పక్షులు - జంతువులు

ఈనాడేకాదు, ఏనాటినుంచో ఒక విషయాన్ని సమగ్రముగా పరిశీలించాలంటే దాన్ని కొన్నిభాగాలుగా విభజించే అలవాటుంది మనవారికి. అందుకనే పర్వతవాసులైన జంతువులనుగూర్చి తెలిసికొనవలెనంటే ఒక పర్వతాన్ని - ఆదర్శప్రాయమైనదాన్ని - మూడుభాగాలుగా విభజిస్తుంటారు. మొట్టమొదటిది ఆడవి. ఇందులో పెద్దపెద్దపక్షులు గుబురుగుబురుగా ఆల్పకొని దట్టముగా పెరిగి పోవుచుండును. తర్వాతిది పైప్రేమైదాన భూములు. ఇందు చిన్నచిన్న చెట్లమొక్కలు, చిన్నపాదలు అక్కడక్కడ విరజిల్లనట్లుండి విరాజిల్లుచుండును మధ్యమధ్య పీఠభూములు గూడచుండును దానిపైన ఎడా రికంటి ప్రదేశము. కొండశిఖరమును సమీపించు కొద్ది చెట్లపాదలు తగ్గును. అంతా రాళ్ళ గుట్టలు, టండ్రాభూములు. శిఖరము హిమపూరితము. ఈవిభజన ననుసరించి జంతువులనుగూడా మూడు రకములు చేయవచ్చును. మొదటిరకము ఆడవులలో నివసించేవి ఎలుగులు, పులుగులు ఇత్యాదులు. రెండవది పైప్రేమైదానములలో నివసించేవి గొట్టెలు, మేకలు మొదలైనవి. మూడవది దిగంబర శిలాగ్రముపద్దనివసించే పందికొక్కుజాతి జంతువులు. వీటికి హిమాలయశిఖరములందు గూడ ఎదురు లేదు.

పర్వతాల్లోని వోడెమ్మ జంతువులు
ఈ పర్వతములో వసించు జంతువులకు మనం మరోపేర్లు నామకరణం చేద్దాము. ఇవి సార్వక నామధేయములు కాకపోవచ్చుకాక! అయినా పార్వతీయములు. వోడెమ్మలు, మొండిజంతువులు, కాందిశీకులు అని వీటికి మారుపేర్లు. ఈ మొదటిరకం వోడెమ్మలను గురించి ముందాలో చిద్దాము. ఇవి పర్వత శిఖరాలమీద వోడినలా లోగాని నివసించవు. మరి భయమో లేక శీతోష్ణ నితి సరిపడకనో పూర్వకాలములో మధ్య ఆసియావరకు ఉత్తర ఆఫ్రికాటిక్ సముద్రము అవి చిన్నంగా రాజ్యమేలుచుండెడిదని అంటారు. క్లెయియరులనే మంచుకొండలు ఈ అంబుధి రాజ్యంలో విలాసముగా విహరిస్తుండేవి. ఇదంతా మంచుసముద్రము. ఈ మరీ ఉత్తరా దిన ఉండే జంతువులను కొన్నింటిని యీ క్లెయియరు మంచుకొండలు దక్షిణదేశాలకు తీసికొని వచ్చినవి. కాని కొంతకాలమునకు ఆ సముద్ర వాగుడు వెనకకు మరలినాడు. క్లెయియరు మంచుకొండలు కూడా కాలికి బుద్ధిచెప్పి వెనకకు మళ్లినవి. మళ్లీ ఆ ప్రాంతాలలో భూము లేర్పడినవి. అప్పుడు కొన్నికొన్ని జంతువులు తిరిగి వెళ్లి పూర్వనివాసాలలో ప్రసారవాసము కల్పించుకొన్నవి. కొన్ని మాత్రము వెళ్లేలేనివి పర్వతశిఖరాల కెగబ్రాకినవి. ఆ పర్వత శిఖరాలు హిమమయములు. అట్టి రకాతే యీ వోడెమ్మ జంతువులు. కనిటి మన్నగు జంతువులు అతి శీతలస్థలాలలోనే నివసించును, నివసించ గల్గును. "మంచువోలు" అను జంతువు పూర్వము టండ్రాభూములలో నివసించినదే. ఇప్పుడిది గొప్ప శపథంచేసి కంకణం కట్టుకొన్నది "తన జీవితంలో ఒక్కసారైనా 4000 అడుగుల ఎత్తునుండి క్రిందకు దిగనని" అచ్చటనే శత్రుభీతి లేక సురక్షితముగ నుండవచ్చునని గ్రహించినది. అందుకనే అచ్చటి నివాసమునకు అలవాటు జేసికొన్నది.

అట్లాగే పందికొక్కుజాతికి చెందిన "మార్మోటు" జంతువులు ఒక కాలంలో పైప్రేమైదానములలో నివసించేవి. అట్టడుగున గుహంతరములలోగూడ వాటి ఎముకలు అనిపంజరములు కన్పించుచున్నవి. ఇప్పుడు పర్వతగ్రము అందు మాత్రమే నివసించుచున్నది. ఎంత పర్వత శీతలందైనా కన్నములు తొలించి రంగ్రములు చేయగలదు. తనకు కావలసినవస్తువులు అంగులో దాచుచుంచుకొనును. కనీసము శీతకాలములో వెచ్చగా నుండటకు దానికి తగిన పద్ధతులను ఉపయోగిస్తూ దాచుకోకమానదు. కాస్తంత ప్రమాదమువచ్చి రాకముందే ఇంక తనవారందరికీ

తెలియజేయటానికి అనువులు ఆరంభిస్తుంది. "కీచు, కీచు" ముచ్చటలతో ఆ ప్రదేశమంతా తారల్లాడుతుంది. శీతాకాలములో కన్నులలోంచి బయటకు రాకుండా నిద్రాజీవితో గల్లపసౌఖ్యము లభించుచు కాలక్షేపము చేస్తుంది.

ఇంకా పర్వతముల ఆత్మగర్వతనాటి కలలో నీలపు కుండెల్లు నివాసము చేయును. క్లెయియరు మంచుగొండల హయాములో నవి పల్లపు స్థలాలకు గూడ వచ్చేవిగాని ఆ పాలకులు వెనుకకు పలాయనము చిత్రించినతోడనే ఇవిగూడ పర్వతశిఖరాల నధిరోహించినవి. కొండ చుట్టయలమీద బల్లి ప్రాకినట్లు ప్రాకిపోగలదు. శీతాకాలములో తెల్లటిదుస్తులను ధరించి చలితో కుస్తీపట్టి జయించును. వాటిలో వెచ్చగా నండి హిమవర్షముతో నేకమయిపోవును. ఇదేకాక "బూర్గిగాను" అనుజంతువు అత్యున్నత ప్రదేశ వాసియై ప్రసిద్ధికెక్కినది, ఎందులో? మూడు సార్లు కూసమువిడుచుటలో. ఇదిగూడా ఉత్త

శ్రీ బైరవభట్ల రామబ్రహ్మశాస్త్రి

రది జంతువు. దక్షిణదేశాలలో అపరిమితోన్నత శిఖరాలమీదమాత్రమే చెల్లుబడి అవుతుంది. కాయలు, చిగుళ్ళు, మొలకలు, అంకురములు దీనికి ఆహారములు. దీని హృదయకండరములు చాలా బలీష్ఠములు, గట్టివి. శీతాకాలములో తెల్లగా మారిపోవును. సంవత్సరానికి మూడు సార్లు పై చర్మమును విడుచును. లోపల ఇంకో చర్మము అప్పుడే తయారయి సిద్ధమగు నుండియే యుండును.

పర్వతాల్లోని మొండి జంతువులు

ఈ జంతువులు చాలాభాగము పైప్రేమైదానములలో నివసించేవే. ఇవి కొంత నియమితోన్నత స్థలాలలో నివసించును. శీతాకాలంలో క్రిందకుపోయి వేసవికాలంలో ఆల్పపర్వతముల పైప్రేమైదానములలో లక్షలు కొట్టు పడుపులను మేపుకొనే స్వీయజాతివలె యివి కూడా వేసవికాలంలో ఎక్కువగా నీ ఎత్తులలో మనకు కన్పించును. "వమోయి" అను జంతువు ఈ జాతికి చెందినది. ఈ జంతువు రసాయనిక శాస్త్రంలో తన ప్రసిద్ధమైన తోలుకు చాల ప్రఖ్యాతి గాంచినది. ఇది పూర్వకాలంలో ఆసియాలోని పైప్రేమైదానవాసి. ఇప్పుడు పర్వతప్రియురాలు. ఇది చాలా గట్టిజంతువు. ప్రమాదకరనూచనలు కన్పిస్తే ఆ ప్రదేశం అంతా ప్రచారం చేస్తుంది. దీనికిపైన చాల మందపుకాటు గలదు. దీనికిలోపల ఉన్నదుస్తులు. ఇవి యీ జంతువును వెచ్చగా నుంచును. దీని కాలిగట్టలు కొండమొనలందు నడచుటకు చాల అనుకూల కరములు. కన్నమునీ కన్ను తెరిచే లోపల మహాపర్వత శిఖరాగ్రములందుండి అగాధ పాతాళ భూమిలోకి దూకి అచ్చటినుండి పైకి వెళిలి చూపులు నిగిడించును. రాతిగుట్టలలోనేవి,

కొండమొనలపైనేవి నిరామాటసంచారము చేయగలదు.

ఇంకా యీ రకము మొండి జంతువులనేకము లున్నవి. భరతవర్ష పర్వతాలలోని "గోరక్" జంతువులమొదలు, ఆల్పపర్వతాలలోని పర్వతాలలోని మేకలవరకు నీ జాతికి చెందినవే. ఈ మేకలు శిఖరాగ్రములమీదకుగూడా వెళ్ళుచుండును. "బోవీను" జంతువులు మైదానవాసులు. టిబెట్టులోని "నల్లయెద్దు"ను పోలు "యాక్" జంతువు సునాయాసముగా నాలుగు వైళ్ల ఎత్తునకుగూడా వెళ్ళుచుండును. ఇది చాలా మొండిజంతువు. మహారాక్షస కళినత్వముల కలవాటుపడినది. సుకుమారము, నాజూకులు దీని ఊహలోకములో నింకా ఉదయించలేదు. కరినత్వములోనే అందాలమేడలు మనోవిగులలో కట్టుకొనును. దీని చెల్లుబాటు, దీని ఖరీదైన మాంసమునకు, విలువగలపాలకు. లేనిచో దీనిని భద్రముగా చూచుట పనిలేనిపాటయే. ఇంకో సుగుణము దీనిలో నున్నది. వినయవిధేయతలు గలిగి వర్తిస్తుంది.

ఎట్లా చెప్పినచో నట్లా విని నేర్చుకునే జంతువు. క్లెయియరులను దాటుటయేకాదు, మంచుకొండలను రాళ్ల వలె ఊపుటాని ఉజ్జూత లాగించుటయేకాదు, అత్యంత శీతలహిమాయువులలో గూడ ఈజిలాడి చేతలు చేయగల దీ జంతువు. పైప్రేమైదానములను సంపూర్ణముగా నవగా హన చేసికొని అందులో నంతర్లీనమైపోగలిగిన వృషభము. గొట్టెలు, మేకలు పూర్వము పల్లపు భూములలో నుండేవే. కాని మంచు చిటుతి పులుల భయంకర గర్జారవములకు, కొండ పెద్ద పులుల అత్యుగ్రమైన గాండ్రంపులకు భీతిల్లి చేతలుడిగి పర్వతాల పైకి వెళ్ళినవి. పైకి వెళ్ళి పైప్రేమైదానభూములు సురక్షితవాసయోగ్యములుగా చూచి అందు నివసించుచున్నవి. అవును, మాంసాహారులనుమాస్తే, శాకాహారుల కెప్పుడూ భయమే!

మచ్చుకి రెండుపక్షులను తీసికొందాము. ఒకటి చెట్లపై ప్రాకుపక్షి. రెండవది గట్లపై ప్రాకుపక్షి. మొదటిది పాడుగాటి ముక్కు కలది. ఇది చెట్ల బోదలపై చుంచువలె చులుకుగా, అక్కడక్కడ ఆగుచు, తొట్టులలోనుండి తొంగిచూచు చిన్న క్రిమికీటకములను ముక్కున గజచుకొని గుటుక్కుమునుచు పోవునది. దీని దాయాది రాతిగట్లపై ప్రాకుజంతువు. అతి త్వరగా రాతిమీదనుండి ఇది వంకరటింకరలుగా పోవును. మధ్యమధ్యలో అందాలు చిలుకుటలుగు జాళువా రెక్కల నల్లలాడించును. శీతాకోకచిలుకవలె సాంపులు గులుకుచు గంతులు వెట్టుచూ కెంపుకొండలపైకి ఎగబ్రాకిపోవును. ఈ గట్ల ప్రాకుడుపక్షి నవగాహన చేసికొంటేమా ఇంక ఆర్చెన్సు ఆధిరోహకపక్షులు మనకవగతము లగును. ఇట్లాగే "గరుడుని మూపుపై పడయుగంబు ఘట్టగ" అనే గరుడపక్షులు గూడ ఈ జాతికి చెందినవే. ఈ గరుడపక్షి కాంది

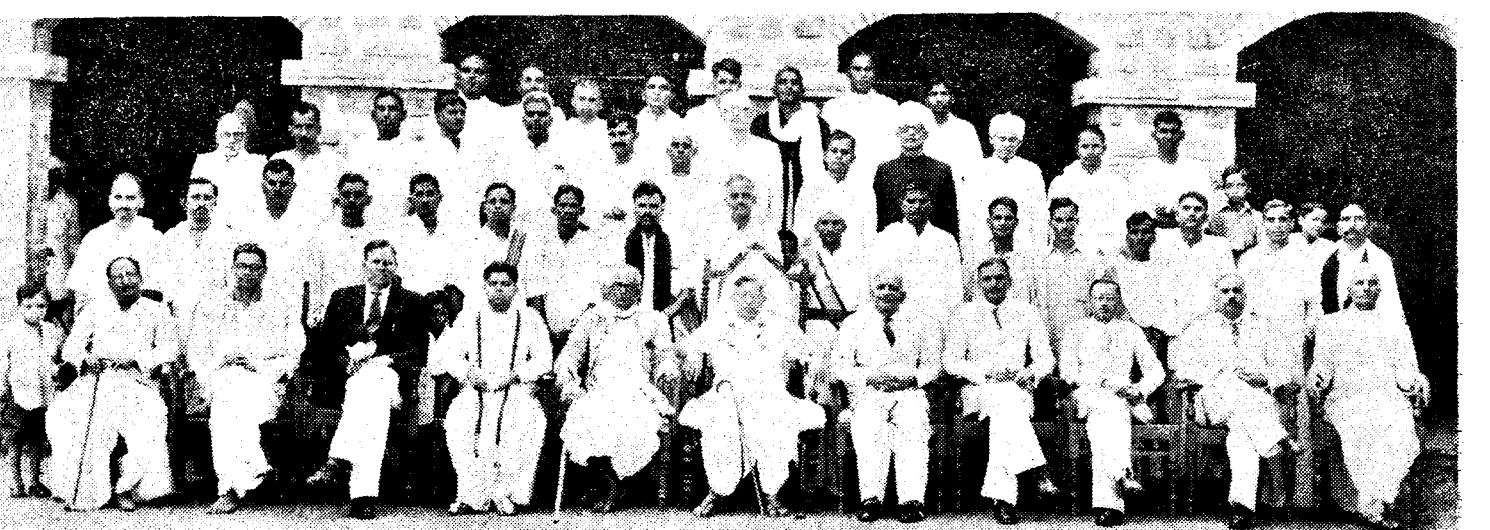
శీకులజాతికి చెందినదని కూడా నవవచ్చును. ఎందుచేతనంటే ఇది తన ఆహారభోజనంలో శుద్ధి సవాతమురాలు. ఇది చాల ప్రమాదకరనివాసమును చేయును. కాని అపాయము వచ్చువేళలలో చడి చప్పుడు లేకుండా సురక్షితపలాయనము చిత్రించును.

కాంది శీకులు

ఉపాయమా లేదు, ఉత్సాహమా మనస్యము, పౌరుషమా నాస్తి, గాంభీర్యమా నున్న అయిన యీజంతువులు కాందిశీకజాతికి చెందినవి. పల్లపుభూములలోని పౌరుషజంతువుల పరాక్రమమునకు వెన్నెచ్చిపారిపోయి వచ్చినవి. అఫ్రికా, పల్లెస్టీనా, సిరియాదేశములలోని "కోనీ"లు, "హిరాక్సు"లు ఈజాతికి చెందినవి. ఇవికూడా కూర్చుంటే లేవలేని జంతువులు. ఆకృతిలో చాలా చిన్నవి. చులుకుదనము మచ్చుకైనా కానరాదు. తెలివితేటలు లేకపోయినా తమస్థిలే తాము జాగ్రత్తగా గుర్రుగగలవు. ఆయుధముల లేవు, రక్షణసాధనములూ అగుపించవు. దేహవయవములు వీటికి యే మాత్రమ రక్షణ కు పకరించవలెవు? ఒక పూర్వకాలపు బడునాయిలు. వ్యయంగంలో, నాగరికతాభూమిలో, విశేషరక్షణోపాయ యుగంలో వీటి కేమి సాన ముండును? కొన్ని మహావృక్షములలో విశేషమైపోయినవి. కొన్ని పర్వతములపై కెక్కినవి. ఏ పూర్వకైన్యలో ఇవి 10,000 అడుగులపైకిగూడా వెళ్ళిపోయినవి. చాల మందపు చర్యము, అనువైన పాదములు మాత్రము వీటికి గలవు.

ఈ జాతికి చెందిన యింకొకటి "పిరనీసు" పర్వతాల్లోని "డెస్మను" జంతువు. ఇది 5 అంగుళముల పొడవుదేహము గలది. అంతే పొడవుతోక గలది. ఏనుగుపొలు చిన్నతొండ మొకటి గలదు. ఆహారమును తొండిములో చుట్టి వేసి నోటిలోపెట్టికొని మ్రింగు నందురు. కీటకములు దీనికి భోజ్యములు.

చిట్టచివరిది ఉత్తరమెరికాలోని "వీవరు" జంతువు. పొట్టితోక, ఒక అడుగునిడుపుగల దేహముగల యీజంతువులు నల్లగాను, కోడిపన్నెలోను ఉండును. పైర్వసాహసములూ లేవు, చులుకు దనమా నున్న, అందుచే ప్రాకెడు చంటి పిల్లవాడు గూడ దీనిని పట్టుకొనగలడు. మంచి దృష్టి, మంచిశ్రవణము, మంచికంతము లేకపోవుట దీనికి జనవదోషములు. ఇంత కష్ట భూయిష్టజీవితమును గడుపుచున్ననూ ఇది ఇంకా నశింపలేదు. "చీమకు దోమ కన్న మిడి చేకొనిబ్రోచు జగద్విభండ"దానిని గూడ రక్షించును. దాని జీవనమార్గములు దాని కున్నవి. కన్నములు చేయగలగు. దాగుకొనుటకు, శాకాహారములు నిల్వజేసికొనగలదు శీతకాలములో భుజించుటకు. జారిపోవుచు తప్పించుకొనగలదు రక్షించుకొనుటకు. రాత్రిపూట బాగుగా తిరగగలదు పగటిజంతువుల బారి తప్పించుకొనుటకు. ఇంకాకావలసిన జేమి? ఏదియో ఒక మార్గము, ఎట్టిదో ఒక ఉపాయము, ఏనుగులనో కొద్దికే భగవంతుడు పర్వతీవులకు ప్రసాదించును.

బైరవాడ లాయర్స్ క్లబ్కు ఎసోసియేషనువారు గౌరవనీయులగు జస్టిస్ చింతలంబ రాఘవరావుగారికి ఇచ్చిన అల్పహార విందుసందర్భమున తీయబడిన చాయాచిత్రం.

గోవర్ధనం సంపన్నమౌను. కష్టపడి పెద్దలు మెరుకుపల్లం ముప్పయినేల కై ఎకరాలు సంపాదించారు. విశాలమైన లోగిలి ధాన్యం గాదులు బోలెడుచరాస్త్ర. ఆ ఊరిమొత్తానికి వర్షం పిల్ల జమించారు సంసారం ఏ ఒడిగుడుకూ లేకుండా జరిగిపోతోంది పరివారం ఒక్కతనూ పెళ్ళాం ఇద్దరు కిడ్లలు. చాలా రొక్కంకూడా నిల్వచేశాడు. వ్యవసాయం పాలికి కొలికి ఇవ్వక స్వంతంగా సేద్యం చేస్తున్నాడు.

ఆగ్రామం చిన్నపల్లె. అందరూవర్షం అంటే చాల గౌరవంచేస్తారు. ధనవంతుడు గవక వర్షం వల్ల సాయంకోరెవాళ్లు - ఇవ్వదు కాకిపోయినా ఎప్పుడైనా ధనవంతునితో పని కలగక పోదని అతనిమాటకు ఎదురు చెప్పేవారు కాదు.

కాని వర్షం మాటలలోనే గాని ఉదారదు క్రియలలో కాదు. ఎవరికైనా ఏదైనా సాయంచేశాడా అంటే అందులో వానికి స్వార్థం నిండి ఉందన్నమాట. అందరి పసుపులు తోలుకువచ్చి మందుగా తన వ్యవసాయం పసుపుపూర్తిచేసుకోవడం. కాల్యకు నీరురాగానే ముందుగా తన పొలాలు తడిపించుకోవడం ఆగ్రామం తనకు విశేషమనేవరులలాగ పనిచేయ వలసినదే అని అతని ఉద్దేశ్యం. ఏదైతూ ఇతనిని ప్రతిఘటించలేకపోయాను డబ్బుగలవాడితో స్పర్ధకు చాలక.

గోవర్ధనం నిరంకుశ ప్రవర్తన అందరూ గ్రహించారు. ఆయనస్వభావం ప్రజలకు సచ్చ లేదు. చాటుచాటుగా కొంచెం కొంచెం ఆయనికి తెలిసేటట్లుగానే విషుఖత చూపించ సాగారు. నిరత్యం చూపించారు. హద్దుమీరి పోయిన అక్రమా లరికట్టల ని నిశ్చయించు కొన్నారు. శాంతిగా - తృప్తిగా - సంతోషంగా కలకలలాడే ఆగ్రామంలో వర్షం ధూమకేతు వయ్యాడు.

తాను ధనవంతుడనని-తన కందు నేయడ్డా లేమని అభిమానం - అహంభావం హద్దు మీరి పోయింది గోవర్ధనానికి. రెచ్చిపోయాడు. తన శక్తి సామర్థ్యాలు చూపించి వాళ్లను పైకి లేప నీయకుండా త్రొక్కివెయ్యాలనుకొన్నాడు. అంతే కాని తన నడతలోని అక్రమం- దోషం అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు. ధనవంతు అతణ్ణి అంధునిగా జేసివేసింది.

విత్తం హెచ్చిన కొలదీ ఉదారతకూడా హెచ్చడం అక్కడక్కడ లేకపోలేదు. కాని వాళ్లవాళ్ల సంస్కార మది?

గోవర్ధనం చేసికీ నీరు పెడుతున్నాడు. ఈతని చేసికీ ముందుగా కాల్యకు చేతి నారాయణి కొక్క ఎకరం పల్లపుచే నుంది. ఎరుకుంచి కాల్య ప్రవహిస్తోంది. నారుమడి ఎదిగి ఉంది. తనచేసికీ అడ్డుగట్టు తీసివేశాడు. నీరు విసురుగా పొలములో పడుతోంది. గోవర్ధనం చేలోకి నీరు వెళ్ళడం ఆగిపోయింది. అతని పాలేరు వెంకన్న పరుగెత్తించాడు. నారాయణుడేను గట్టుమీదకు రాగానే తమ చేలో నీరు పడక పోవడానికి కారణం గ్రహించాడు. నారాయణుడు తన చేలో దమ్ము చేసుకొంటూ ఉన్నాడు.

వెంకన్న మామూలు మనిషి కాదు. జమించారుగారి పెద్దపాలేరు. తన హోదా తూచి చూచాడు నారాయణుడు గడ్డిపరకలాగ తోచాడు.

“నారాయణా! అడ్డుగట్టు తీశావా! కట్టి వెయ్యి. మా పొలాలు తడియడంలేదు.”

“కట్టివేస్తే మా పొలమూ తడవదుగా! అన్నాడు ముఖవంగా అరకదున్నకుంటూ.”

“మా కమతమంతా ఏటా ముందుగా తడుపు కోవడం రివాజు. మరి ఇదేమిటి?”

“రివాజు కాదు. మా నారుమట్ల ఎదగక - దూడలు దొరకక-పెబ్బులేక మానేస్తున్నాం. అంతేగాని...”

“ఓలేదు. మా చేనే ముందుగా తడియాలి.”

“అని ఎక్కడా లేదు. సర్కారుకు తీర్వాయి మేమూ ఇస్తున్నాం.”

అంత డబ్బున్నవాని పాలేరు ఒక సామాన్య కి తిరస్కారం సహించగలడా? ఆ భావం గోనే కొంచెం గట్టిగా అన్నాడు—

“మెల్లగా చెప్పాను...”

“పోనీ గట్టిగా చెప్ప వెంకన్నా” అన్నాడు నారాయణుడు.

వెంకన్నకు కోపం అగింది కాదు. గడ్డించాడు.

కథానిక :

అడగట్టు

‘శ్రీ తటవర్తి’

“ఇదిగో నేను కట్టివేస్తున్నాను. రా అడ్డగించు చూస్తాను.”

అరక ఆసివేసి నారాయణుడు అడగట్టు దగ్గరకు వచ్చాడు... వెంకన్నపిలుపు అతని కల్లాగో ఆసిపించింది. అసలు నారాయణుడి శాంత స్వభావం కలవాడు. మీదపడి కొట్టినా తుడుచుకుపోయేవాడు. కాని యీ నిమిషంలో అతనికి ఆవేశం కలిగింది. ఆ భావంతోనే “వెంకన్నా కూలికి వచ్చి విసం త్రావాడుండదు. మన మిద్దరం పోట్లాడుకోవడ మంత మంచి పనికాదు. పాలేరుకే అంత పట్టుదలా-ధైర్యం ఉంటే స్వంతచేసుకోసం నాకు ఉండవా? అడ్డగట్టు వెయ్యి ఏమాత్రం వేస్తావా?” అన్నాడు.

నారాయణుడికోటిమంచి ఇట్టి మాటలు, ఇట్టి స్వరం వెంకన్నే కాదు ఆ పూర్ణో ఎవరూ ఎప్పుడూ వినియోగర. తన యజమాని ధన-తన ప్రాణరక్షణకు చాలదని వెంకన్న భయపడ్డాడు. అదికాక యీ యేడే యీ కమతంలో వున్నాడు. మళ్ళీ యేడు ఎక్కడో! అటుంటప్పుడెందుకు వ్యర్థంగా దెబ్బలాట కొని తెచ్చుకోవడం? అనుకొన్నాడు. కాని వెట్టు పోనీ లేక-సరే నువ్వు లేక్కా? యజమానితో చెప్పలేదని సందేహిస్తున్నాను గాని లేకపోలేనా! ఇదిగో మా కామందునే తీసుకువస్తా నుండు” అంటూ ఊళ్ళోకి పరుగెత్తాడు.

చచ్చి అన్నం తిని చుట్టలు చుట్టుకొంటూ అరుగుమీద కూర్చున్నాడు వర్షం. పెద్దపాలేరు రాక చూచాడు. చలిదిముంత పొలానికి వస్తుందిగా! అనుకొంటూ ఏరా! ఇల్లా వచ్చావుకీ అన్నాడు.

“నారాయణుడూగురు తన చేసికీ నీరు పెట్టు కొంటున్నాను. మన చేసు తడియడం లేదు... అన్నాడు సంకోచిస్తూ వెంకన్న.

“నారాయణా? కట్టివేయలేకపోయావా? ఈ కాస్తకోసం ఇక్కడివాకా వచ్చావా ఏదో ములిగిపోయినట్టు?” అన్నాడు కొంచెం గట్టిగా గోవర్ధనం.

“ఆయన అక్కడే ఉన్నాడండి. తన గట్టు దగ్గరికి వస్తే మాట దక్కడన్నాడండి” అందుకని మీతో—

“ఏడిశావు. చువటపెద్దమార్క అడ్డం వస్తే గంటిపారవెయ్యలేక - ఇంతమారం - పనికిట్టు కొని వచ్చావా-సరే నేను వస్తాను వాడికి యీ మధ్య కొంచెం కొవ్వు బలిసిం దంటూ లేచాడు.

నారాయణుడికికొక్కరం తనకు సవాలుగా తోచింది. తన పాలేరును అంటే ఒకటి తన్నంటే వేటాకటా? తన బలం - తన ధనం - అభిమానం - గర్వం అన్నీ ఒక్కసారిగా చేతులు జోడించుకొని మూర్ఛిమంతాలయి తన ఎదుట నిలిచినట్లుగా అతనికి తోచింది. లోపలికి వెళ్ళి కండువా భుజాన వేసుకొని చేతికర్ర పట్టుకొని విసురుగా బయలుదేరాడు.

అతని వెనకాలే వెంకన్న పరుగెత్తుకొంటూ వస్తున్నాడు. ఈ సంగతి ఊరంతా పొక్కి పోయింది. అందరూ అటు పరుగెత్తారు.

నారాయణుడి చేసికట్టుకు వచ్చాడు గోవర్ధనం. నారాయణుడు డక్కడే ఉన్నాడు. “వెంకన్నా కట్టు వెయ్యి” అన్నాడు నారాయణుడికి విసపడేలాగ.

పరిసితి అంత చూచాడు నారాయణుడు. ఆలోచించాడు తుణమాత్రం. యజమానిధైర్యం వూచుకొని వెంకన్న కట్టుపడ్డకు వచ్చాడు.

వెంకన్నా ఇండాక చెప్పాను. మల్లి నిర్ధ పడుతున్నావు. అంటూ నారాయణుడు అడ్డగట్టు దగ్గరగా వచ్చి - వెంకన్నా ప్రాణంమీద ఆశ వదులుకొనే వచ్చావా? సరే-రా. అంటూ చేతి లోని కర్ర అక్కడ గట్టిగా నేలలో పాతి చెకు ముకిరాయి కొట్టి చుట్ట వెలిగించాడు.

“నారాయణా! మా చేసు తడవాలి. లేక పోతే.....

“మాది బాగా పల్లం. పదిగంటల ప్రాదైక్య సరికి తడిసిపోతుంది. తరువాత మీ యిష్టం... అన్నాడు నారాయణుడు. అంతటి సిలిపరుడు - ఇన్నాళ్లు తన ఆజ్ఞ గుగ్రీవాజ్ఞలాగ చెలా యించుకొంటూఉన్న వ్యక్తికి తీరస్కారమా? అతనికి కూడా గడువా!

“భవిష్యత్తు బాగా ఆలోచించు. కాల సర్వంతో చెలగాటం చెయ్యకు. అంటూ వర్షం ఓ అస్త్రం విసిరిచూచాడు.

ఈ జెదరింపుకు నారాయణుడు జంకలేదు. అతనిలో న్యాయం - ధర్మం ఉంది. ఇదే అతని ధైర్యం. ఇవే అతని కాధారాలు.

“ఎందు కంతవరకు వెడతావు? అంత ఆస్తి ఉన్నవాడిని నీకే ముందుగా ఊడ్చుకొని బాగా పండించుకోవాలని ఆశ ఉంటే బక్కరైతును ఒక్కెకరం పొలంమాత్రం తో ఉన్నాను. నాకెంతగా ఉండాలో ఆలోచించు. ఇంతకూ పూటలూ- రోజులూ కావు. రెండు గంటలు. సగంచే నవ్వుడే తడిసిపోయింది.

వర్షం అతనిమాట నంగీకరించి యీరెండు గంటలూరుకుంటే? అతని గౌరవం - దర్జా అంతాపోతుంది. తా నింకా అందరికీ లోకు వయిపోతా ననుకొన్నాడు. అసలింత దాకా రానివ్వకూడదు. తీరా వచ్చినతర్వాత చివర వరకు సాధించి తీరవలసినదే. ఆవేశం ఆలోచనకు విరుగుడు.

“వెంకన్నా, అంత చేతగానివాడవు - పిరికి పందవు అయితే తప్పకో. నీనే ఆపని చేస్తాను ఎల్లాగ యీ పెద్దమనిషి అడ్డగిస్తాడో చూడాలి. అంటూ పంచ పై కెగకట్టుకొని కండువా తల పాక చుట్టుకొన్నాడు.

అయిదారుగురు గ్రామములు ప్రోత్స—

“గోవర్ధనం తొందరపడకు మేమంతా ఉండగా... అంటూ ఎవరో అంటూ ఉండగానే గభాలున చేలో కురికి అడ్డగట్టు కట్టబోతున్నాడు. నారాయణుడాయన చేయి పట్టుకొని లాగాడు. గోవర్ధనం విడిపించుకొని తన పని చేస్తున్నాడు. ముందుకు వచ్చి నారాయణుడతని రెండు భుజాలు పట్టుకొని గట్టిగా వెనక్కి గెంటి వేశాడు. దమ్ముచేస్తూ ఉన్న ఆచేసుబురదలో గోవర్ధనం కూలబడ్డాడు. తిరిగి కట్టుదగ్గరికి కాక - నారాయణుడిమీదికి వెళ్ళబోతూఉంటే అక్కడి వాళ్లు దూరంగా లాగుకొనిపోయారు.

9

గోవర్ధనం బరువైన హృదయంతో ఇంటికి వచ్చాడు. గ్రామంలోని ఆబాలగోపాలం తన్నె గతాళి చేస్తూ - న వ్యవసాయ ఉన్నట్లు, వారి దృష్టిలో తా నొక యుద్ధకీటకంలాగ తోస్తూ

ఉన్నట్లు భావించుకున్నాడు. సవారీబండి కట్టమని చిన్నపాలేరుతో చెప్పి లోనికి వెళ్ళాడు. భార్య రంగమ్మ ఏదో ప్రశ్నించబోయింది. సమాధానం చెప్పలేదు. నీళ్లు పోసుకొన్నాడు. దేహంమీది బురద అంతా కడుగుకొన్నాడు. మనోమాలిన్యమెంతకూ కడగలేక పోయాడు. తిన్నగా ఇనప్పెట్టై తెరచి చూచాడు. రూపాయిలకట్టలలో ఊపి రాడకుండా బాధపడుతూ ఉంది ధనదేవత. “మేమున్నాము. నీ కేమి లోటుకీ ఏది అడ్డు? మావల్ల నీ కపార సహాయం లభిస్తుంది. ధైర్యంగా ఉండు” అంటూ పెద్దకట్టు ఊరడించాయి. జేబు పట్టి నన్నీ తీసుకొన్నాడు. బయటకు వచ్చి సిద్దంగా ఉన్న బండిలో కూర్చున్నాడు. భోజనం? అని అంటూ ఉన్న భార్య మాట వినిపించుకోలేదు.

తిన్నగా వేంకటాపురం పోనియ్యి-త్వరగా అని బండివాని కాడేశ మిచ్చాడు.

“ఎంత అవమానం!! ఎకరం కొండ్రగలవాడే ఇంత చేయగలిగితే ఎన్నో ఎకరాల కామం దును-రొక్కమింటిలో పడి మూల్గుతూ ఉంటే పహించి ఊరకోవడమా? ఎంత నామరూ జరిగి పోయింది. వాడిని నామరూపాలు లేకుండా మట్టిలో కలిపివేసిందాకా-ఆ ఎకరం నేలా నేను కలిపి వేసుకొనేదాకా నిద్ర పోను. ఎంత డబ్బైనా సరే సాధించి తీరతాను” అనుకుంటూ ఇంకా తొందరగా పోనిమ్మన్నాడు బండి.

పదకొండు గంటలు దాటింది. వేంకటాపురం అక్కడికి రెండు క్రోసులదూరం. యజమాని కార్యవేగం గుర్తించి వెనుట కూర్చుకుంటూ పరుగెత్తుతున్నాయి ఎడ్లు. మువ్వలూ-గంటలూ ధ్వనిలో-ఆ ఎండ్కి-ఆవేశానికి లెక్కచేయడం లేదు. పుట్లకొద్దీ బరువెక్కిన యజమాని దేహం. మనస్సు వాటికి భారంగా తోచాయి. మామూలుగా ముప్పాపుగంటలో చేరేబండి ఇరవై నిమిషాలలో వేంకటాపురం చేరింది. గేబులో బండి విప్పి కూర్చోమని గోవర్ధనం దిగి వెళ్ళాడు.

వెంకటాపురం అంత పెద్దపల్లణంకాదు కాని అన్ని ఆఫీసులూ ఉన్నాయి. డిప్యూటీ తహసీల్దారు ఆఫీసుకువెళ్లి ఆయనతో మాట్లాడాడు. సబ్ ఇన్స్ పెక్టరుతో సలాహా చేశాడు. స్టిడరు రంగస్వామి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

ఒంట్లో బాగా లేక కాఫీ త్రాగి హేలులో పడకకుర్చీమీద కూర్చుని వేపరు చదువుకొంటున్నాడు వకీలు. వర్షం తిన్నగా లోనికి వెళ్లి నమ స్కారం చేశాడు

వకీలును వర్షం బాగా ఎరుగును. లేచి స్వాగతం చెప్పతూ ప్రక్కనున్న కుర్చీ చూపించాడు వకీలు.

“గోవర్ధనరావుగారూ! చాలా కాలానికి దర్శనం ఇచ్చారు. మేమనా? వ్యవసాయం తొందరలు కాబోలు. సరే కాని విశేష లేమిటి? అంటూ గబగబా ప్రశ్నించాడు.

“ఒక చిన్నపని ఉండి వచ్చాను-మీ సలహా కావాలి.”

“ఏమని ఆజ్ఞ?—”

జరిగిన చరిత్రమంతా ఆయనతో చెప్పాడు

(18 వ-పేజీ చూడుడు)

సర్వోత్కృష్టమైన

“కానన్ దేవన్”

తేయాకు మాత్రమే త్రాగండి.

Kanan Devan Tea

Quality Production

చిఫ్ ఏజెంట్లు : కర్నూలు, అనంతపురం, కడప & చిత్తూరు జిల్లాలకు

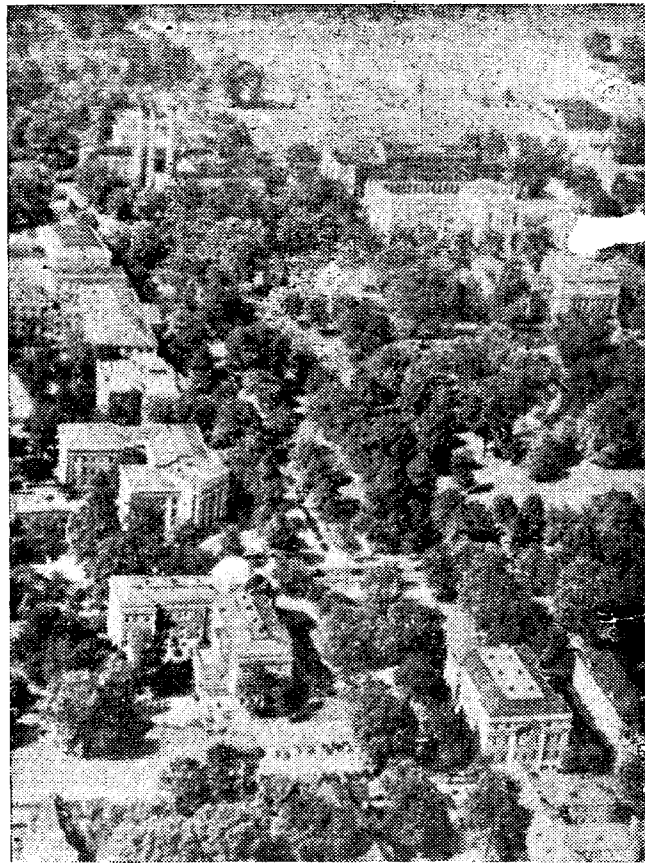
కె. ఎ. జోషి, అనంతపురం.

టోకు వ్యాపారస్తులకు విశేష సౌలభ్యము

వివరములకు నేడే వ్రాయండి.

అమెరికాలో:

ప్రాథమిక పాఠశాలనుండి పరిశోధనాలయం వరకూ విద్యావిధానము

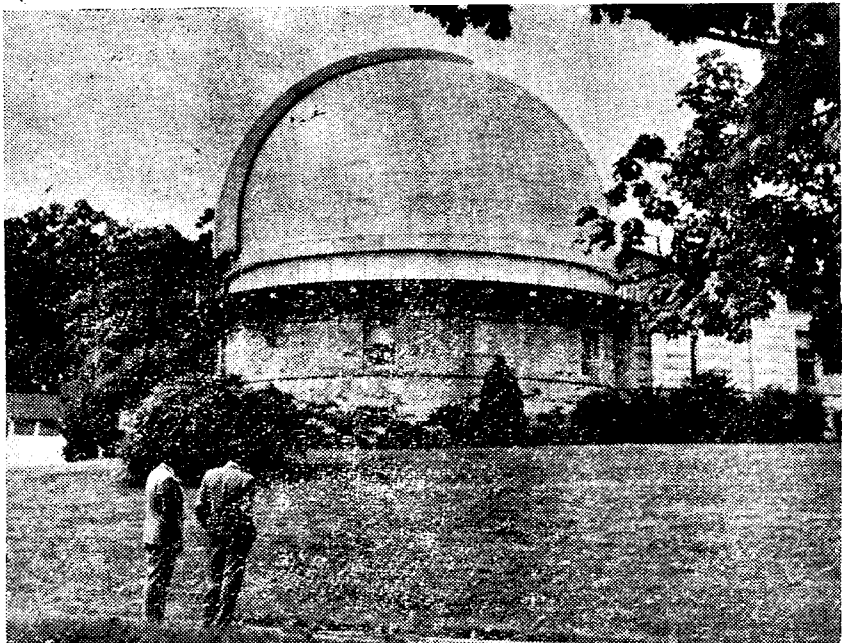
చల్లటి నీడ : చీఫ్ చెటర్ ఉల్లాసం కొలిపే ఉల్లాసము

ప్రాథమిక పాఠశాలల చదువు

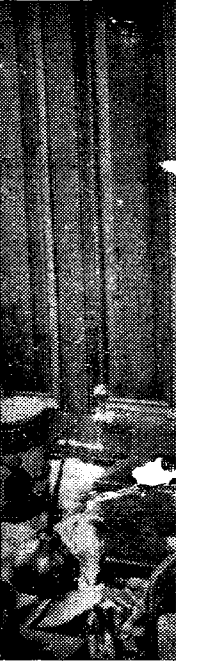
ఖగోళ పరిశోధనా గారము

శిశువుల యాల్ని బాల్ వ్యావ పాఠశాల; అయిదు సంవత్సరాలకూడా నిండని కళిసపులలో ఊహాశక్తిని పెంపొందించటానికి అనువైన ఆటపాటలు నేర్పుతారు. బద్దగర కూర్పును పాపాయిలు మట్టితో బొమ్మలు చేస్తున్నారు. వెనుక ప్రక్క ఉన్న ట్టిపాపలు రంగులు కలిపి ఇష్టమొచ్చిన చిత్రాలు వ్రాస్తున్నారు. ఆ మూలపున్న పనిపాపాయి పెద్ద చిత్రకారుడులా ఎంత దర్జాగా పనిచేస్తున్నాడో చూశారా?

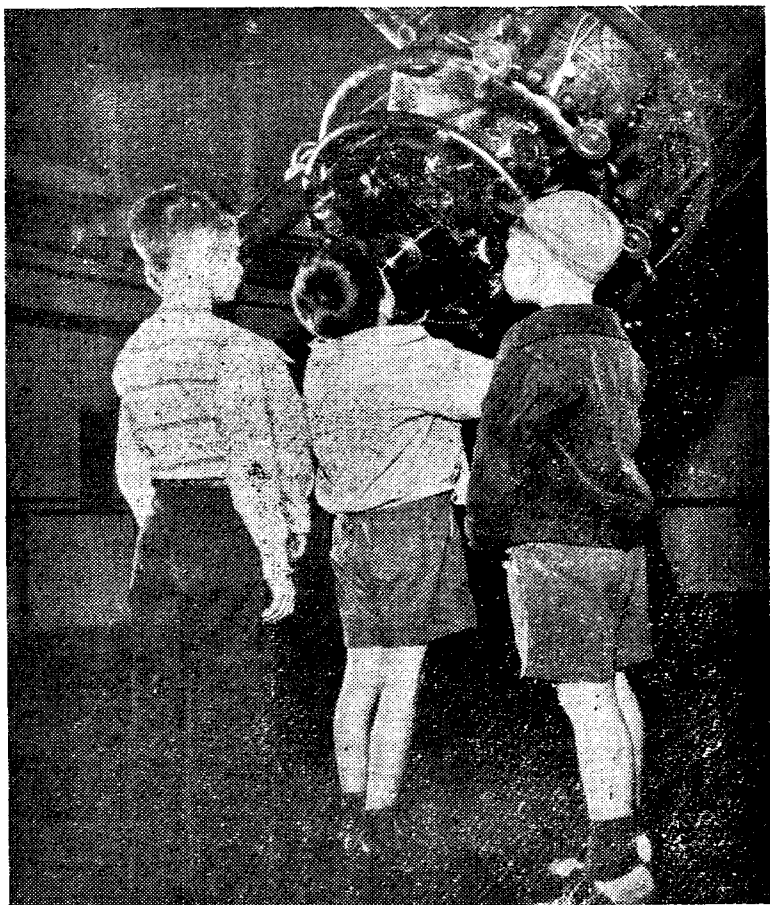
వాషింగ్టన్ ఖగోళ పరిశోధనాలయంలో పనిమట్టను భద్రపరచి కొత్తవాటిని కనిపెట్టటానికి వీర్వరచబడ్డ వర్క్ షాప్. చంద్రగోళంలో కనిపించే అగ్ని పర్వతాల నోళ్ళ కొలకొలను లగల యంత్రాన్ని మగ్గుగు నిపుణులు పూర్తిచేస్తున్నారు.

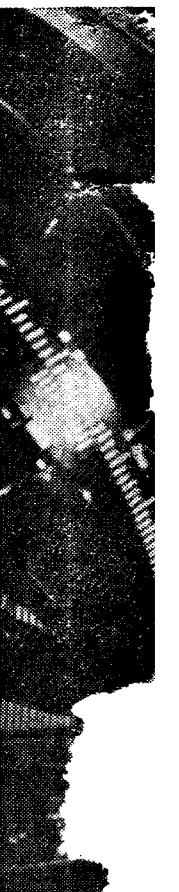
వాషింగ్టన్ ఉంచే గుమ్మటం. అడ్డుకొలత) ఉన్న

ఆడుతూ పాడుతూ పాఠశాలకు

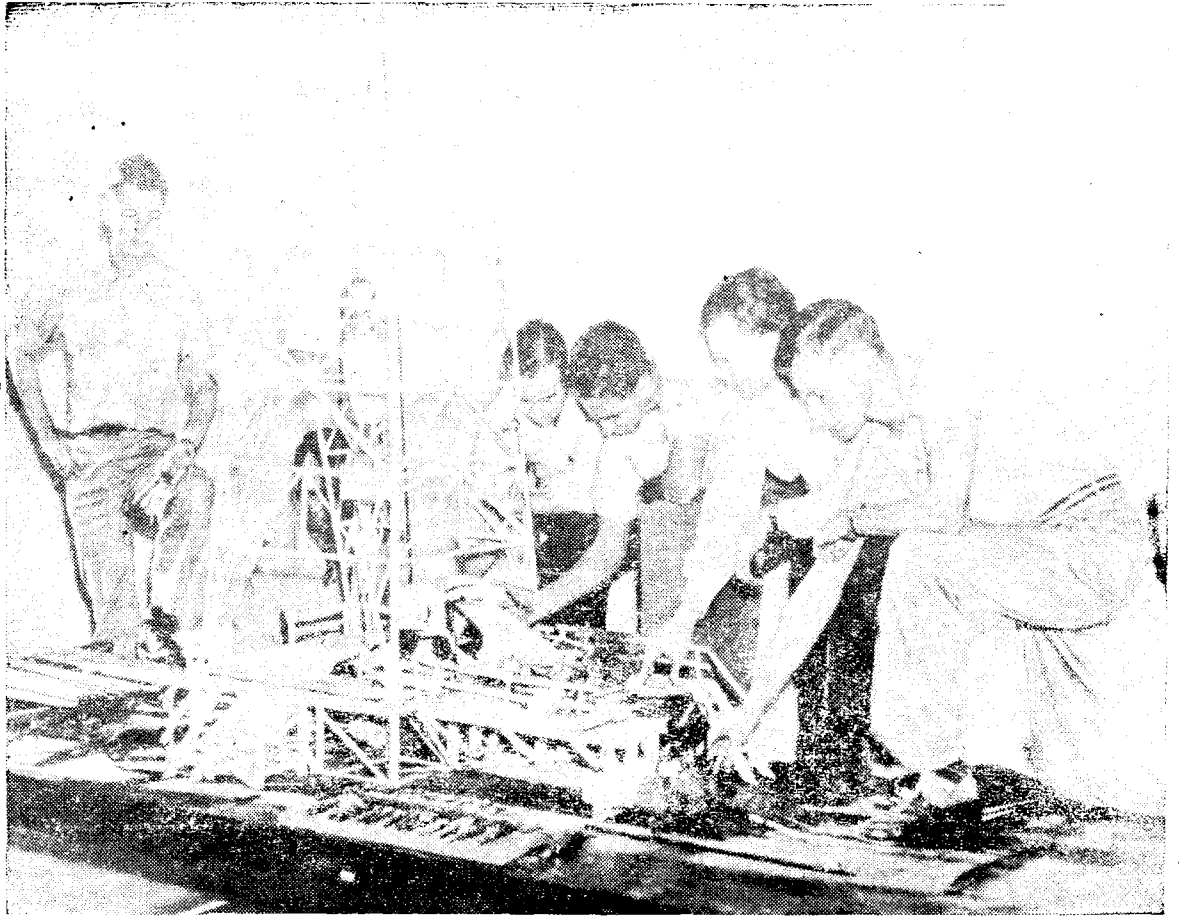
ఈ పరిశోధనాలయం శత బృంకింటు స్థాపించబడ్డది. రా.తి 9 నుంచి 12 గంటలవరకూ ఉద్యోగులు చూడవచ్చిన వారికి వివిధ విషయాలు విశదీకరిస్తారు. 25 అంగుళాల భూతద్దపు దూరదర్శినిలో నుంచి ఒక మర్రవాడు నక్షత్రాలను చూస్తున్నాడు. చూసేవారికి ఎత్తునుపట్టి నిలబడేబల్ల ఎత్తును కూరుస్తారు.

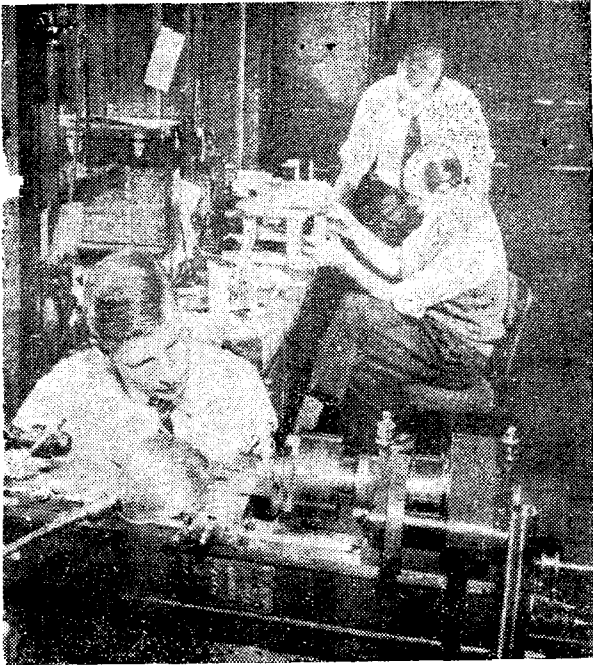
దూరదర్శిని ద్వేటు దూరం

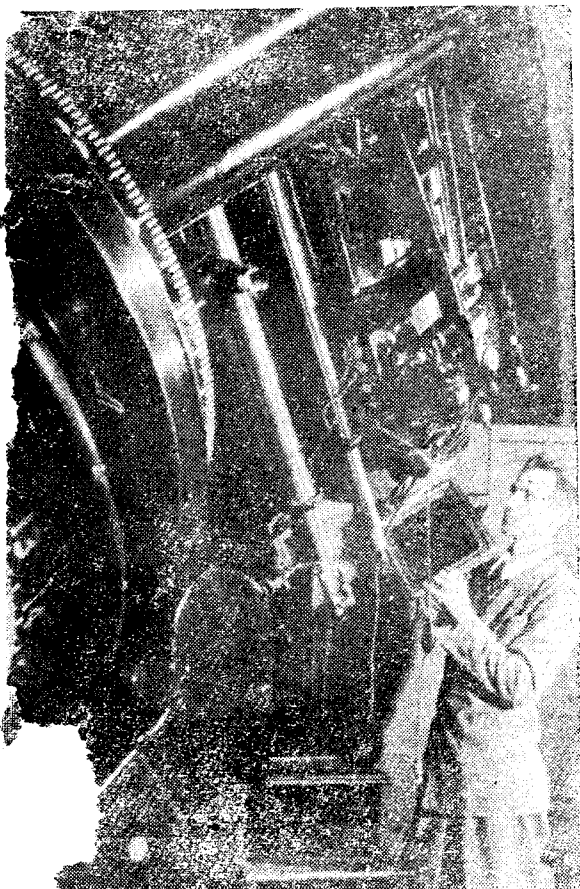
విద్యాలయం. ఇంకానే విద్యార్థులు నివసిస్తున్నారు.

ఆమెరికా దక్షిణ ప్రాంతంలో పెట్రోలు గనులకు కేంద్రమైన లూసియానా విశ్వవిద్యాలయం పెట్రోలు ఇంజనీరింగులో సమగ్రశిక్షణ నిస్తుంది. విద్యార్థులు పెట్రోలుబావి నమూనాను పరిశీలిస్తున్నారు.

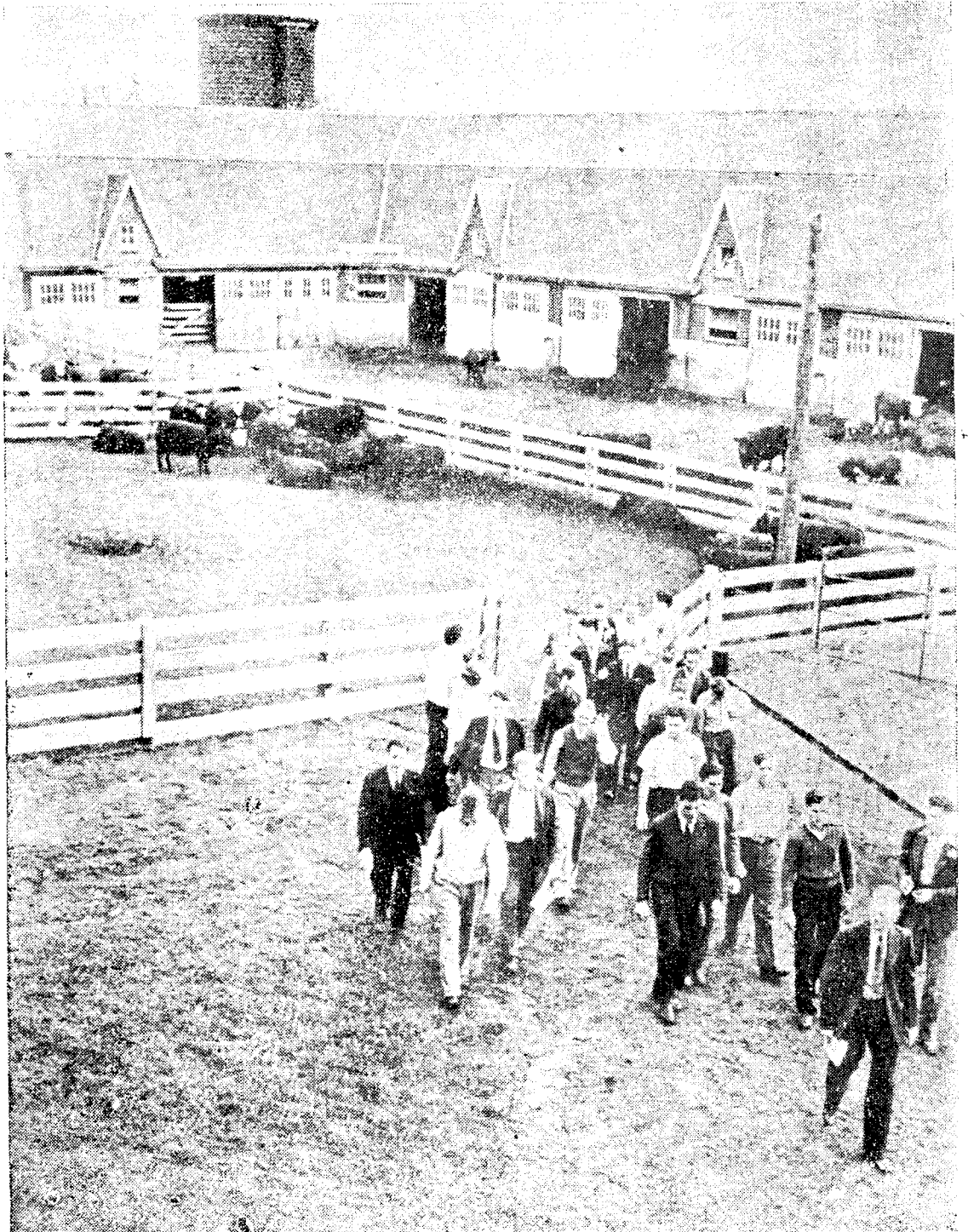

నాకాదళ్ల ఖిగ్గ పరిశోధనాలయంలో దూరదర్శని యంత్రాన్ని ఈ దూరదర్శనికి ప్రపంచంలోకెల్లా పెద్ద భూతద్ద (28 అంగుళాలు)

నిన్ను గ్రహాన్ని ఫోటో తీయడానికి ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు ఫోటో తీస్తున్నాడు. ఈ దూరదర్శని భూతద్దపు కొలత 15 అంగుళాలు.

విశ్వవిద్యాలయాల్లో

అమెరికా రాష్ట్ర విశ్వవిద్యాలయం ప్రజల జీవితానికి ఉత్తి కన్నుగిరిగా ఉంటుంది క్యూసానా విద్యార్థులు ఒక నమూనా పోలాన్ని, పశువుల దొడ్డిని పరిశీలించనడుతున్నారు.

తీర్పు చెప్పితే మా రావే చెప్పాలి. రావు అంటే రామారావు. మేం సులువుకోసం 'రావు' అంటాం. మా తమ్ముడు రావు తీర్పు చెప్పడంలో అందే వేసిన చెయ్యి. ఆ విషయంలో అతని కతండా సాటి.

సాధ్యమైనంతమట్టుకు పిల్లలు తగాదాలు గాని, యింట్లో విషయాలు గాని, పనివాళ్ల విషయం గాని మా వాడిని సలహా అడగం. మేమే పరిష్కారం చేసుకుంటాం. ఖర్చు చాలక వాడిని అడిగితే వాడు చెప్పే తీర్పుని 'బౌనని' 'కాదని' అనడానికి అవకాశం లభించదు. అంత చమత్కారంగా చెబుతాడు. మా రావు తీర్పు యెల్లా పుంటుందో పాఠకులకు కొన్ని మాత్రం తెలియజేస్తా.

ఒకనాడు నేను వంటింట్లో పని చేసుకుంటున్నాను. పిల్లలంతా సావిడిలో ఆడుకుంటున్నారు. ఉన్నట్టుండి యేడుపు వినిపించింది. కొట్టుకున్నారు కాబోలు. మామూలే కదా అని పూరుకున్నాను. ఇంతలో మా రావు కేకలు విసబడ్డాయి. మా పెద్దపిల్ల గట్టిగా యేడుస్తోంది. 'ఇదేమిటి భగవంతుడా' అనుకుని వొక్క అంగలో సావిట్లోకి వెళ్లాను.

పిల్లలు యెవళ్లమట్టుకు వాళ్లు బిక్కమొహాలు వేసుకుని వున్నారు. మా పెద్దపిల్ల మాత్రం యేడుస్తోంది. పిల్లల నందరినీ అడిగాను 'సంగతేమి' టని.

చిన్నపిల్లవాడి పెన్నలు కనబడలేదుట. అక్కగారి పెన్నలుకూడా సరిగ్గా అలాంటిదే. అందుచేత దాని దగ్గర వున్న పెన్నలు తనదే అన్నాడుట. "కాదు నాదే" అందిట అక్కగారు. దానితో వాడికి కోపం వచ్చి పెద్దలక్కకాయ బాగా వెలక్కాయంత వుంది. అది పుచ్చుకుని కొట్టాడుట. పిల్లలంతా చెప్పారు.

"ఎందుకు కొట్టావురా అక్కని?" అన్నాను.

"ముందు అది కొట్టింది" అన్నాడు.

"ఏమే యెందుకు కొట్టావు వాడిని?" అన్నాను పిల్లని.

"రామ రామా నేను కొట్టలేదమ్మా. వాడే లక్కకాయతో కొట్టాడు. నేను దూరంగా వుండడంచేత విసుగుగా తగిలింది వచ్చి. చెయ్యికూడా వాచింది చూడమ్మా. మామయ్యతో చెప్పి యీ సంగతి." అంది మా అమ్మాయి.

"అయితే మామయ్య యేమన్నాడు?" అని అడిగాను.

"కొంతనేపు మా మాట వినిపించుకోలేదు. రెండు మూడు మాట్లు మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పగా గదిలోంచి కోపంగా వచ్చాడు. ఆ కోపం చూసి భయమేసింది మా అందరినీను. వచ్చి మా అందరినీ విడివిడిగా "యేమిటి సంగతి?" అన్నాడు. జరిగిన దంతా చెప్పింది.

అంతా విని "వెడవ పెంకితనాలూ మీరూను. అస్తమానం అల్లరే. యెప్పటి

బాలానందం

మారావు తీర్పు

శ్రీమతి వేదుల కామక్షదేవి

కప్పుడే యింట్లో నిలవడానికి ఆస్కారం లేకుండా చేస్తున్నారు. మెత్తగా తంతే గాని బుద్ధిరాదు మీకు" అని అందరినీ కలిపి కేక లేశాడు.

నేను మామయ్యదగ్గరగా వెళ్ళి చూడు చెయ్యి యెలా వాచిందో" అని చెయ్యి చూపించాను.

"ఇప్పుడే కదా మొహం వాచేట్టు చివాట్లాట్టాను. మళ్ళీ వచ్చావా, సిగ్గులేదా? అని నామాట వినిపించుకోకుండానే రెండు లెంపకాయలు కొట్టి గబగబా గదిలోకి వెళ్ళిలోపల గడియ వేసుకున్నాడు." అని మరింత యేడవడం మొదలెట్టింది. విన్నారా మా వాడు చెప్పిన తీర్పు?

"ఏడవకమ్మా మామయ్యతో యెందుకు చెప్పావు? నాతో చెప్పలేక పోయావా ఆమ్మా" అని దాన్ని దగ్గరగా తీసుకుని చిన్న పిల్లవాడిని యేమిరా? అక్కని కొట్టవచ్చా. తప్పు కదూ? ఈ మాట కొట్టు యేం చేస్తానో?" అని బెదిరించి నాపనిమీద లోపలికి చక్కా పోయాను.

మా మరదలు (అంటే రావుభార్య) కాపరానికి వచ్చి రెండేళ్లయింది. మారావుకి మేమున్న పూర్ణోనే ఉద్యోగం అయింది. మా యిల్లు విశాలంగా వుండడంవల్ల వాళ్లు మాయెట్లోనే వొక పెడగా వుంటున్నారు.

అవ్వార మధ్యాహ్నం మారావుగా రింట్లోకి వెళ్లాను మామూలుగా రోజూ వెళ్లేట్టే. ఆనాడు మా వాడికి శలవు కాబోలు. ఇంట్లోనే వున్నాడు. భార్యభర్తలు వాదించుకుంటున్నారెండుకో గట్టిగా!

"ఏమిటిరా దాన్ని అలా కేక లేస్తున్నావు? అన్నాను.

"చూడండి వదినా వారం రోజుల నుండి పనిమనిషి రావడం లేదు. చేసుకోలేకుండా వున్నాను. చాకలి వచ్చి యిరవైరోజు లైంది. బట్టలన్నీ మాసి పోయాయి. ఇవ్వార మా యిద్దరినీ చిరో రెండుజతలూ సబ్బుపెట్టి పుతికి ఆరవేశాను. ఇవన్నీ చేసుకునేటప్పటికి ప్రాణాలు చాలిస్తున్నాయి. పనిమనిషిని చాకలిని మార్చి కొత్తవాళ్లని పెడదాం అంటున్నాను. మీ తమ్ముడు వద్దంటున్నారు." అంది మా మరదలు.

"అక్కా మాన్పించడం సులువే కాని మళ్ళీ తగినవాళ్లు దొరకడం కష్టం కాదుట" అన్నాడు.

మన పక్కింటివాళ్ల పనిమనిషి

యెప్పడూ నాగా చెయ్యదు. వాళ్ల చాకలికూడా వారంవారం తెస్తాడు బట్టలు. వీళ్లే పనివాళ్లా? మనమే చేయించుకునేవాళ్లమా? వాళ్లకి యిల్లు దొరక్కపోవు. మనకి మనుష్యులు దొరక్కపోరు." అన్నాను.

'నన్నేమీ అనలేక భార్యకేసి చురచురా చూసి'

"మీరంతా వొకటే. మీ యింట్లో పనే మీరు చేసుకోలేకుండా వున్నారే వాళ్లిళ్లలో పనులు చేసుకుని యింత మంది యిళ్లలో పనులూ చెయ్యాలే. మామూలు పనులుకాక యిట్టేయిట్టే బజారుకి పంపుతావు. కారం కొట్టమంటావు. పిండి విసర మంటావు. బియ్యం బాగుచెయ్య మంటావు. ఇలాంటి పనులు బహుశః అందరూ చెబుతారు. ఎవరికి చెయ్యకపోయినా కోపం. ఖర్చు చాలక యెవరికైనా యేదైనా యెక్కువ పని చేస్తే వాళ్లంటే యిష్టం అని యింకొకరు కోపిస్తారు. పనిమనిషి ను వేర్వేరు చెయ్యమంటే అది చేస్తోంది. కాస్త నాలుగురోజులు రాకపోతే చేసుకోలేమా? మేం శలవుపెడితే వుద్యోగం తీసేస్తాం అంటారనుకో మన కెల్లా వుంటుంది? వాళ్లకే మా కూతేడా యేమీ లేదు. మాది పెద్దనాఖరీ. వాళ్లది చిన్న నాఖరీ. అంతే తేడా.

ఇక చాకలిది దానిమట్టుకు అదీ ముగ్గురుపిల్లలతో చేసుకోవాలి. వొక్క దానివి నువ్వే విసుక్కుంటావే! మరి పిల్లలతో అది యెంతమంది యిళ్లలోబట్టలుతుకుతోందో చూడు! ఒక్క పాత గుడ్డముక్క పోతే పూరుకోం. అన్నీ జాగ్రత్తగా యెవరివి వారికి అప్పగించాలి." అని పనివాళ్ల తరపున వకాల్లా నామా పుచ్చుకొని వో పుషన్యాసం యిచ్చేశాడు మారావు.

మా మరదలుమాత్రం యేం తీసిపోయింది కనుక? "ఏం మనకేం పూరికే చెయ్యడం లేదు వీరంతా? బోలెడు డబ్బిస్తున్నాం. పనిమనిషి కేం వెట్టిలేదు. చేసే వైఫల్యం లన్నిటికీ యెప్పటి కప్పుడు డబ్బులిచ్చేస్తాను. అందుకే నోరుమూసుకుని చేస్తుంది. ఈ డబ్బే యింకొళ్ల కిస్తే నాగా చెయ్యకుండా వస్తారు" అంది.

మహా నువ్వు యిచ్చే డబ్బుతోనే బతికిపోతున్నాను. నువ్వు డబ్బిస్తావు గాని వాళ్లకి వోపిక వుండొద్దూ? రోగం అనేది అందరికీ వస్తుంది. పనివాళ్లమీద దయాదాక్షిణ్యాలు చూపించకపోతే వాళ్లలా బతుకుతారు? వాళ్లు

రాకపోతేనీ యింటిపనులు నువ్వు చేసుకుంటున్నావు కాని యెవరిపని చెయ్యడంలేదు తెలుసా? చాకలిది ఆలస్యం కావాలేనానరే, పనిమనిషి నాగాలు పెట్టినానరే, వాళ్లనిమాత్రం మాన్పించడానికి వీలేదు. ఇదే నీకు చెప్పడం" అని ఆఖరుగా తన తీర్పు చెప్పేశాడు మారావు.

మారావు చిన్నప్పటినుంచీ యింట్లోవా తేవళ్ళు మడిగట్టుకున్నా నిలవనిచ్చేవాడు కాదు. గబగబా యిటూ అటూ తిరగడంలో తగిలేవాడు. మనిషిని తట్టి మాట్లాడడం వాడికి బాగా అలవాటు. ఇట్టే ముట్టుకుని చీవాట్లు తినేవాడు. ఆ లక్షణం యిప్పుడూ పోలేదు. అంతా ఒకే యింట్లో వుంటున్నామే కాని తన ముట్టుకు తను వేరే కాపురం వున్నాడు కదా యిప్పుడు కూడా నన్ను ముట్టుకోవాలా చెప్పండి?

ఓనాడు నేను పరాగ్గా నిలబడ్డాను. యెవరో తగిలినట్టుంది. అవ్వార శనివారం. స్నానం చేసి మడి గట్టాను. మడంటే యింతా అంతా మడి కాదు. మడి అంటే లెక్కలేని మావారే హడలి పోయేటంత మడి. అలాంటి మడి గట్టుకున్న నన్ను తగలడానికి సాహసించినవా రెవరారా? అని వెనక్కి తిరిగి చూశాను. ఇంకెవరు? మా వరహాల తమ్ముడే.

నేను వెనక్కి తిరిగి తిరగడంతోనే నదురూ బెదురూ లేకుండా "యెంత పని చేశావు? ఎన్ని మాట్లు చెప్పినా వినవు. నిప్పంటి మడి మంట బెట్టావు. దిక్కుమాలిన సంత. యెల్లా అపోరించను? తడిగుడ్డ కట్టుకోవాలి. ఎక్కడా నిలవనివ్వవు." అని తాడిప్రమాణాన్ని యెగిరాడు నాకేసి చూస్తూ మారావు.

వాడి వాలకం చూస్తే నాకు కోపం బదులు నవ్వు వచ్చి యేం రా అడేమిటి నన్ను ముట్టుకోడం కాకుండా యింత అల్లరికూడానా? అన్నాను.

మా అబ్బాయి "అది కాదమ్మా. మామయ్యతీర్పు విన్నావా? మడిగట్టుకున్న నన్ను మామయ్య కాదుట ముట్టుకున్నది. నువ్వే చాకలిబట్టలు కట్టుకున్న మామయ్యని ముట్టుకుని మడి ధ్వంసంచేశావుట" అని నవ్వుడం ప్రారంభించాడు.

ఒక వారంరోజులక్రిందటి విషయం. ఓనాడు రావు సాయంత్రం బజారుకి వెళ్లి దీపాలవేళకు వచ్చాడు వెచ్చాలు, కూరలు పట్టుకుని. బండివాడికి డబ్బులిచ్చిపంపేశాడు. మా మరదలు తెచ్చిన సామాన్లు లెక్కపెట్టింది. ఒక సంచీ రాలేదు.

"ఏమండీ! సంచీ రాలేదు" అంది.

"అయ్యో అల్లాగా నట్టి సంచీకూడా కాదే. నిండా కూరలున్నాయి. బం

(-16వ పేజీ చూడుడు)

జయ! విజయభవ! దిగ్విజయభవ!

చిట్టి చెల్లాయిలా! చిట్టితమ్ముడిలా!
మహర్షివమిషంధగలు వచ్చేసరికి
బడిపిల్లలంతా ఉత్సాహంతో 'జయ
విజయభవ దిగ్విజయభవ' అని
ఒక్కగొంతుతో ఎంచక్కా పలుకుతూ
వుంటే ముచ్చటగా వుంటుంది కదూ?
ఈ పంథగలంటే మొన్నమొన్నటి
దాకా బడిపిల్ల లెంతెంత ఉబలాట
పడేవారనుకున్నారు? మీ కా విష
యం తెలిదు మఱి ఈ పంథగ లెప్పుడు
వస్తాయో తెలుసా? ప్రతి ఏ మా ను
ఆ శ్వయు జమానంలో పాద్యమి
మొదలు నవమిదాకా తొమ్మిది దినా
లకూ నవరాత్రము లని పేరు. వీటినే
మహర్షివమి షంధగ లని కూడా అం
టారు. ఆ తొమ్మిది దినాల్లోను కడపటి
నాడు మహానవమి పర్యవసానం కావడం
చేత, అది సంప్రదానముగా గల ఆ
తొమ్మిది రోజులకూ మహర్షివమి
లనుపే రొచ్చింది.

మహర్షివమి లింకా పది యిరవై
రోజు లుండనంగానే బడిపిల్ల లందరూ
చాలా ఉత్సాహంతో ఎప్పుడెప్పుడు
పంథగ లొస్తారో యని యెదురు
చూస్తూండేవారు. వారంతా మంచి
మంచి వేడుకుబట్టలు తీసుకొచ్చి
వాటితో మంచిమంచి పిల్లలంబులు
తయారుచేసేవారు. అందులో మధ్య
మూడు దబ్బలు వచ్చేట్టుగా కొన్ని,
ఒకటే దబ్బలో రంధ్రము పొడిచి కొన్ని
రకరకాలుగా తయారు చేసేవారు. ఆ
వేడుకుబట్టలు కనబడకుండా రంగురం
గుల కాగితాలు తీసుకొచ్చి దానికి అతి
కించేవారు. ఆపుడు ఆ పిల్లలంబులు రంగు
రంగుల పువ్వులతోటి ఎంత అందంగా
వుంట వనుకున్నారు?

ఇవన్నీ పిల్లలు ఒక్కొక్కరూ వారి
వారి శక్తి నామధ్యాలకొద్దీ వింతవింతగా
ఒకదానిమించి యింకొకటి ఉండేలాగ
బడిలోనే తయారు చేసుకునేవారు.
అలా చేసుకోవడం తెలినివాళ్ళకు బడి
పంతులే తయారుచేయించి యిచ్చే
వారు. కాకపోతే తోడిపిల్లలే తయారు
చేసి యిచ్చేవారు.

ఇవన్నీ ఇలా ఓ మూల తయార
వతూ వుంటే బడిపంతులు పిల్లల కంద
రికి మహర్షివమిషద్యాలు నేర్పించి కం
తతా పట్టించేవారు. ఆ పద్యా లన్నీ
సులువుగా పిల్లలందరూ బట్టిపెట్టేందుకు
వీలుగా వుంటాయి. అవన్నీను జట్టు,
జట్టుగా ఎలాఎలా పాడాలో పంతులు
ముందుగానే నేర్పేవారు.

ఇంతకూ ఈ పంథగలకి ఓ యిరవై
రోజులనుంచీ కూడా బడిలో చదువు
సాగదన్నమాట! బడిపంతులు మహ
ర్షివమిషద్యాలు నేర్పడంలోనూ, బడి
పిల్లలు పిల్లలంబులు తయారు చేసుకో
వంలోనూ మునిగి వుంటారు. వారికి
హుమూలు భోజనాలకుకూడ తీరిక
వుండదు ఆ రోజుల్లో.

న చిత్ర వార పత్రిక

శ్రీ తిమ్మావజ్జుల కోదండరామయ్య

ఇలా వుండగా వుండగా ఆ రోజు
రానే వస్తుంది. అప్పుడు బడిలో చదువు
వుకునే ఆడపిల్లలు అందరూను మంచి
మంచి పరికిణీలు, చొక్కాలు వేసు
కుని, తలలు దువ్వుకుని వింతవింతగా
జడలు వేసుకుని వస్తారు. మొగపిల్లలం
దరూ పట్టు జరీ బట్టలని ధోవతులుగా
కట్టి, దానికి పైన బెట్టుకుమట్టే ఓ జరీ
పంచను కట్టుకుని, తలలు బాగుగా
దువ్వుకొని, మునిచేతులకు, ఒంటికి
గంధము పూసికుని, చేతుల్లో పిల్లలంబులు
కట్టుకుని బడికి వెడతారు. అక్కడ
పంతులు అప్పటికే చాలా రోజులనుంచీ
పెట్టెలో దాచియుంచిన పాత నల్లకో
టును వేసుకుని, జరీపట్టుబట్టల కట్టి
చేతిలో ఓ పేముబెత్తం పట్టుకుని
తయారయి వుంటాడు.

ఆ తరువాతే అందరూ బారులు
తీర్చి నిలబడతారు. ముందు పంతులు
గారు చేతితో బెత్తంతో ఆ జట్టుకంతా
నాయకుడిమట్టే శీవిగా ధీమాతో పోతు
వుంటాడు. ఆయన వెనకాలే బడిపిల్ల
లందరూ జట్టులు జట్టులుగా బారులు
తీర్చి వస్తూవుంటారు. ఆడపిల్లలందరూ
కోలాటంకరలు చేతుల్లో పుచ్చుకుని
వారివెంట వస్తుంటారు. వారిలో కూడ
కోలాటానికి కావలసిన సామగ్రి సంతా
బంత్రోతులు తెస్తుంటారు. మొదట
బడిపంతులు తన బడిలో చదువుకునే
పిల్లలతోటి వాళ్లవాళ్ల యిల్లకు వస్తా
మనీ, వారి తండ్రులనీ, పెద్దలనీ ఇం
ట్లోనే ఉండేట్టుగా చెప్పిపెట్టమనీ
జాగ్రత్త పెడతాడు. ఓ ధనవంతుడైన
గ్రహస్థునింటికి వెళ్ళి వారి యింటి
ముందు ఓ వైపు మొగపిల్లలు మరో
వైపు ఆడపిల్లలు నిలబడి పంతులు పాట
పాడుతూ తాళం వేస్తూ వుంటే ఆ
పాటను వాళ్లందరూ కూడ కలిసి
కోలాటం చేస్తారు. అందులో ఎన్ని
రకా లుండనుకున్నారు. నిజంగా
అది చూచితీరాలిసిన ఆట. కోలాటం
వేస్తూ ఇటువారు అటూ, అటువారు
ఇటూ మార్చిమార్చి మధ్యన నిలబడి
నీరి కర్రలతో వారికర్రలను వారి
కర్రలతో నీరి కర్రలను చిన్న తాటిం
పులుచేసి పక్కపక్కగా తప్పుకుంటూ
జరుగుతూంటే వైన వారు పట్టుకుని
పున్న దారాలు జతలుగా తయారవు
తుంది. అందులో ముందు నాలుగుజత
లుండడం ఆ తరువాత కలియడం. ఆ
తరువాత మళ్ళీ నాలుగుజతలు రావడం
వింత వింతలుగా అనేకవిధాలుగా బడి
పంతుల శక్తిసామర్థ్యాలకొద్దీ వారిబుద్ధి
విశేషంబట్టి వుంటుంది. ఆడ పిల్లలు
తప్ప తక్కిన వారంతా ఈ వింత
చూస్తూ నిలబడి వుంటారు. ఈ పాట
ముగియగానే మహర్షివమి పద్యాల్లో

ఓ పద్యంలో ఓ పాదాన్ని కోలాటం
ఆడేవారిలో ఓ జట్టువారు పలికి పరాకు
అంటారు. ఆ తరువాత వారు మరో
పాదాన్ని చెప్పి పరాకు అంటారు. ఆ
పద్యం పూర్తి అవగానే మళ్ళీ మరో
పాట పాడుతాడు బడిపంతులు.
ఇందులో ఆ యింటి అబ్బాయి ప్రధాన
పాత్ర యిస్తాడు. బడిపంతులు బహుమతి

బాలగేయం :

దసరా పద్యాలు

శ్రీ తిమ్మావజ్జుల కోదండరామయ్య

వాళ్లు చెప్పే పద్యాలు చూడు
నిలా వున్నాయో!

“శ్రీరమ్యశుభగాత్ర శ్రీఉమాపుత్ర
దేవదేవాది సురదేవసంస్తుత్య!
అమరేంద్రసన్నత అతిగుణోద్ధార
మణిదీపకుండల మహితప్రకాశ
కరివరానన పరమకారుణ్యధీర
యోగదంతవినోద ప్రకటస్వరూప
మూషకోత్తమవాహ మునిగణస్తోత్ర
మోదకప్రియమోద ముల్లోకవాస
కనకాద్రిసమధీర కంజాతనేత్ర
వైభవాంచితరూప వామనాకార
శ్రీవెలయపెదపూడి శ్రీవిష్ణురాజ
జయ! విజయభవ! దిగ్విజయభవ!
శ్రీవిష్ణురాజాయ చిన్నిగణపాయ
లంబోదరాయ శ్రీలావణ్యదాయ
అంబికాపుత్రాయ అంచితగుణాయ
గజవక్త్రరూపాయ కారుణ్యదాయ
అఘనంహరాయ నిత్యానందకాయ
మాకు బుద్ధిమృదువు మదిని గోరెదము
నీకు మ్రొక్కెద మయ్య నిజమునకు
[మేము
మొల్లులును గన్నేళ్లు మోదంబుతోను
సన్నవీరజాజులును సంపెంగలూను
జాజి గొడ్డెంగలును చామంతివిరులు
బూజ చేతుముమిమ్ము బొదల సంపదలు
ఖజ్జాయములు మంచి శింషచక్కెరలు
పరమాన్నములు మంచి భక్ష్యభోజ్య
[ములు

మోదకముండ్రాళ్లు ముద్దపళ్ళులును
ఆదరంబుగ కెన్నె మయ్య గణపయ్య
త్వంతో భుజియించి తుల్యసంపదం
నాల్పుల రక్షించుమయ్య గణపయ్య!||
యివ్వలేసి లోభ లిచ్చు వాక్యములు
యివ్వ డేటికి వచ్చె నీ శుద్ధచక్రతి
అప్పుడే యెరిగితే ఆ మూల ఇంట్లో
ఒప్పుగా బాగొందు ఒరు తెరుగకుండ
చప్పుడు గాకుండ చాటుగా నుదు
పొరుగుారి వైను పోనేర వైతి
దొడ్డిముంపర గోడ దుమికిపో వైతి
తలవాకిట గుమ్మము తలు పెయ్యవైతి
దూరాననే చూచి పారిపో వైతి
దిట్టముగ గాబెలో దిగి యుండ వైతి
మంచాల చాటెట్టి పొంచుండ వైతి
కర్రపుల్లలు చూచి ఘలుఘలు చూచి

పొందడాని కని మన కుర్రాడు ఎలా
ఆడతాడో చూడా మని యింటిల్ల పాదీ
చాల ఉత్సాహంతో ఆ వేడుక
చూస్తారు. పద్యంకూడ ఆ కుర్రాడిచేత
చెప్పిస్తాడు. ఆ తరువాత బడిపిల్లలందరూ
పిల్లలంబులువేస్తూ వారికివచ్చిన పద్యాలు
జట్టుజట్టుగా కలిసి చెపుతూంటే వాళ్ళ
కందరికీ ఆ యింటి యజమాని పప్పులు
బెల్లాలు పంచిపెడతాడు. ఆ తరువాత
బడిపంతుల సంభావన యిస్తారు. ఇక్కడే
చాలా గమ్యత్తుగా వుంటుంది. పిల్లలం

వెరివై చిక్కితిని వఖ గడియలోను
వఖరూక యివ్వకను వదలరూ వీళ్లు
అడ్డిగలు రెండైతే అమరంగ రూక
పాతకలు నాలెన పరగ నా రూక
పరక లెన్నిది యెన బంగారు రూక
వీసాలు పనహారు వెలసి నా రూక
యీ రూకనే యిస్తే యింటి కందరికి
నేర్పుతో నాడితే నెల్లాళ్ళు గడుచు
పట్టుమని సంతలో తలగుడ్డ కొంటే
యేలాగునైనను యేడాది గడుచు
నునుపుగా సంతలో నూచైన గొంటే
నెల్లాళ్ళు వెల్పును పిల్లి తలగడుగు
గోచి కొంగున గట్టి కొన్నాళ్లు దాస్తి
గోడ మెరియలో బెట్టి కొన్నాళ్లు దాస్తి
ఉతకనందీన వాట్టి కొన్నాళ్లు దాస్తి
పెంటమీదను పాతి కొన్నాళ్లు దాస్తి
ఓ రూక నిను బాసి యోర్వజానుదునే
నా రూక వని చాలు నమ్మితిని గకవే
రూకయ్య రూకయ్య రూకబ్బ రూక
పోకు నా చిన్నారి పొన్నారి రూక
వో తల్లి పోరేరు వో కూనలమ్మా
యీతూరి యీ ఆడ దెట్టయిన గడుపు
పోతురాజా! నీకు పోతునే. వేతు
యీతూరి యీబాధ యెట్లయిన గడుపు
అని యిట్లు లోభులను ఆడు వాక్యములు
భద్రాద్రిగుణధామ పట్టాభిరామ ||జ||
పొసగ తెల్లని పట్టుపుట్టంబు గట్టి
నొసట గస్తురిబొట్టు నొసరంగ దిద్ది
పసిపిచ్చెయ్య చాల బాగుగా జట్టి
మిసిమి గలకుచములను మృగనాభినలది
కన్నుల కాటుక కరమొప్ప దిద్ది
కొవ్వలను చెంగల్వ కుసుమములదురిమి
విలశిల్లు సకల విద్యల పువ్వుబోణి
వరల సంపద లిచ్చు వాణి మిము నేల
సరస్వతి మతి మాకు చల్లంగ నిమ్మ
పరమేష్ఠి రాణి మము సాలింపవమ్మా
వల్లికమ్మదుపాణి పరనీలనేణి
పల్లవారుణపాణి పరమకల్యాణి
సమ్మతిగ మిము దలతు సద్గణకదంబ
మముగ్ధన్యుల జేయు మాశారదాంబ
[ఈవైపద్యములు మదరాసు ఓరియం
టల్లెబ్రరీలోని తాళపత్రగ్రంథమ
లోనివి. ఇటువంటి పద్యము లింక నక
కములు కలవు.]

దరూ కలసి అప్పుడు ఇలా పాడతారు. 'అయ్యవారికి చాలు అయిదు వరహాలు పిల్లవాండ్రకు చాలు పప్పు బెల్లాయి.' ఇలా చాలా ఉత్సాహంతో పాడు తూవుంటే పంతులు వుప్పొంగిపోతాడు. ఆ యింటియజమాని యిచ్చే సంభావన తా ననుకొన్నదానికంటే తక్కువగా నున్న యెడల బడిపంతులపుడు ఆయన్ను గోజాడుతాడు కూడా. వారిదగ్గర నిల్లం బులే కాదు. మరి అయ్యవారు చెప్పించిన పద్యా లభాణాలు కూడా వున్నాయి. అవి అందుకనే నేర్పిపెడతారు పంతులు. వెంటనే అందుకుని ఆ పిల్లలు అవి పాడేసరికి ఆ యజమానికి నిజంగా నవ్వువచ్చి యింకా యెక్కువగా యిచ్చి పంతుల్ని సంతోషపరుస్తాడు. అప్పటికిగానీ, బడిపంతులుగానీ, బడిపిల్లలుగానీ ఆ యజమాన్ని వదలరు. లేదు కూడా దని అన్నాడంటేనా పిల్లలదగ్గర ఆయనఆటలు ఎంతమాత్రమూ సాగవు. పంతులు కన్నుపైగ జేయటంతోలే అందుకుని పాట పట్టించాడంటే అందరూ గొల్లుమని నవ్వుతారు. అప్పుడు అతగాడికి నవ్వువచ్చి తాను ముందు యిచ్చినదానికి సిగ్గుపడి ఎక్కువగా యిస్తాడు. ఈ సందర్భంలో కొందరు ఏం చేస్తారో తెలుసా? బడిపంతులు, కుర్రాళ్లు వస్తారనీ తెలియగానే ఇంట్లో దాక్కుని యింటివాళ్లచేత లేదనిపిస్తారు. కొందరు ముఖం తప్పిస్తారు. పాపం అప్పుడు ఆ యింటి కుర్రాడికి అందరి కుర్రాళ్ళలోనూ ఎంత తలవంపుగా వుంటుందనుకున్నారు. మా నాన్న ఎక్కువ యిచ్చారు చూడరా అని ఒకడినొకడు ఉడికించుకుంటూ తక్కినవాణ్ణి వేళాకోళంకూడా చేస్తారు. ఇలా ఉళ్ళో అందరి యిండ్లకూ తిరిగి సంభావన పోగుచేసుకుని మధ్యాహ్నం ఇల్లు చేరుకుంటారు బడిపంతులు. అందరును యెవరి ఇల్లకు వాళ్లు వెళ్ళిపోతారు. మళ్ళీ సాయంకాలం బయలుదేరి కొన్ని

యిల్లకు వెళ్లి యిలా ఒకటి రెండు రోజుల్లో బడిలో చదువుకునే కుర్రాళ్ల యిండ్లకంతా వెళ్లి కొద్దో గొప్పో సంభావన ముట్టచెప్పించుకుంటాడు పంతులు. ఇందులో ఇంకో లాభం వుంది తెలుసా? ఏ కుర్రాడు ఎలా చదువుతాడు, అతని మంచిచెడ్డలు ఏమిటో తెలుసుకోడానికి పిల్లల తండ్రులకిది మంచి అవకాశం. అప్పుడు బడిపంతులు సంభావనకోసర మని ఉన్నది కొంతైతే లేనిది పది చేర్చి కుర్రాణ్ణి అందరి యెదుటా పొగుడుతాడు. అంతటితో ఆ కుర్రాడు ఆకాశంలో కూర్చోపెట్టి నట్టుగా తలుస్తాడు. తక్కిన కుర్రాళ్లందరూ మన యింటికి వెడితే ఇలాంటి వైభవం జరుగుతుందని మనిల్లు ఎప్పుడు వస్తుందా! వెడితే మన నాన్నగారు బారా? ఇంట్లో వుంటే ఎంతైనా బావుండును. నాకు నలుగురిలో ఫీమాగా వుంటుందని ఆలోచిస్తూ ముందు చూస్తూ, పప్పు బెల్లాయి తింటూ, కాస్తకాస్త జేబుల్లో దాచుకుంటూ విల్లంబులు ఝూడిస్తూ పంతులు వెనకాలే 'జయ విజయ భవ-ద్విజయ భవ' అని వెడతారు. చాలా? ఇదంతా నిజంగా తమపాగా లేదా? ఆ పండగల్లో నువ్వు కూడా ఇలా చేయగలిగితే ఎంత బావుండును! అయితే యిప్పు డిలాంటిది ఉందా! ఏం చేయగలం!

మారావుతిర్పు

(14-వ పేజీ తరువాయి)

డిలో అన్నీ పెట్టినట్టే భాషకం. అరే బండివాడు కూడా వెళ్లిపోయినట్టున్నాడు." అని వీధిలోకి వెళ్లి చూశాడు. బండి యింకా సందు మళ్లలేదు. మా అబ్బాయిని బండివాడిని తీసుకు రమ్మని పంపాడు. చెప్పడం తడవుగా బండితోనహా బండివాణ్ణి

గుమ్మంలో హాజరు చేయించాడు మా అబ్బాయి. సంచి బండిలో వుందిట. బండివాడి సంగతి గమనించి వుండడు. యెందుచేతనంటారేమో. వాడు ముసలివాడు. కన్ను తిన్నగా కనబడ్డం లేదు. చెముడుకూడా వున్నట్టే వుంది. చీకటి పడేనేళ్ళ. వాడు నిజంగా చూసినట్టే అప్పుడే వాడు పికరు లేకుండా బండితో నహా మాయమయ్యేవాడు.

వాడిని చూడగానే మారావు ఉగ్రుడైపోయి వాడిమీదికి వురికాడు. మీదకంటే మీదకి కాదనుకోండి. జానెడు యెడంలోకి అన్నమాట. వెళ్లి—

"యేంరా నీ కంఠ పొగరా? బండిలో సంచి వుంటే చెప్పక్కరలేదా? దొంగవెధవా. దొంగతనాలు చేసి తైల్ల కెళ్ళేవాళ్ళ మొహంలాగే వుంది నీ మొహం" అన్నాడు.

చెముడేమో వాడి కిమాటలు వినబడ్డట్టులేదు. తెల్లబోయి "యేంటి బాబూ" అన్నాడు అమాయకంగా.

"ఏమిటా? నీ తలకాయ. ఇదో నాటకం కాబోలు చెముడని. ఇదిగో యీ సంచి నాది. బండిలో వుండిపోయింది. నువ్వు చూసి చెప్పక్కరలేదా? చిలకలా పట్టుకు చక్కపోతావా?" అన్నాడు మారావు గట్టిగా వాడికి వినబడేట్టు.

"అయ్యో బాబూ! నా కెందుకండి యీ సంచి. నా బండిలో వుందాడి? అబ్బాయిగోరు రామంటే బండి కావాలికామాలు ననుకున్నానండి. ఆ బహుమంతునిసాచ్చిగా నాకు తెల్లండి" అన్నాడు దణ్ణా లేడుతూ.

"చూడలేదంటే సరా? చూడకపోవడం తప్పే. యెవరైనా బండిలోంచి దిగినప్పుడు వారి సామాన్లపే బండిలో వుండకుండా చూడడం నీదే పూచీ" అన్నాడు మారావు.

మా అరుగుమీద మా మరదలు నేను, మా పిల్లలు, పక్కయింటివాళ్ళ పిల్లలు వున్నాం నిలబడి. మా వాళ్ళ హడావిడికి దారిన బోయే వాళ్లు ఆ బండివాడిని సంగతి అడిగి తెలుసుకొని "అదేమిటండి? తెచ్చుకున్న సామాన్ల మీకు క్షాపకం వుండక్కరలేదుటండి" వాడికి వుండాలా? మీకు వుండాలా? కళ్లు కనబడవు. చెవులు వినబడవు. ముసలాడే. కళ్లు తిన్నగా కనబడేవాళ్ళకే కనబడని చీకటినేళ్ళ. మీకుమాత్రం కనబడితే మీరు తీసుకోరుటండి. అలాంటప్పుడు మీ సంచి బండిలో వుందనియెల్లాగ తెలుసుకోగలటో చెప్పండి? తీసుకువెళ్లాలనే వెడితే అప్పుడే నూయమై వుండేవాడు. మళ్ళీ మీరరమ్మనగానే మీ సంచి బండిలో పెట్టుకుని మీ గుమ్మంలోకే వస్తాడుటండి. తప్పు మీ దగ్గర పెట్టుకుని వాడిని కొట్టి వస్తాడేమిటండి?" అన్నారు.

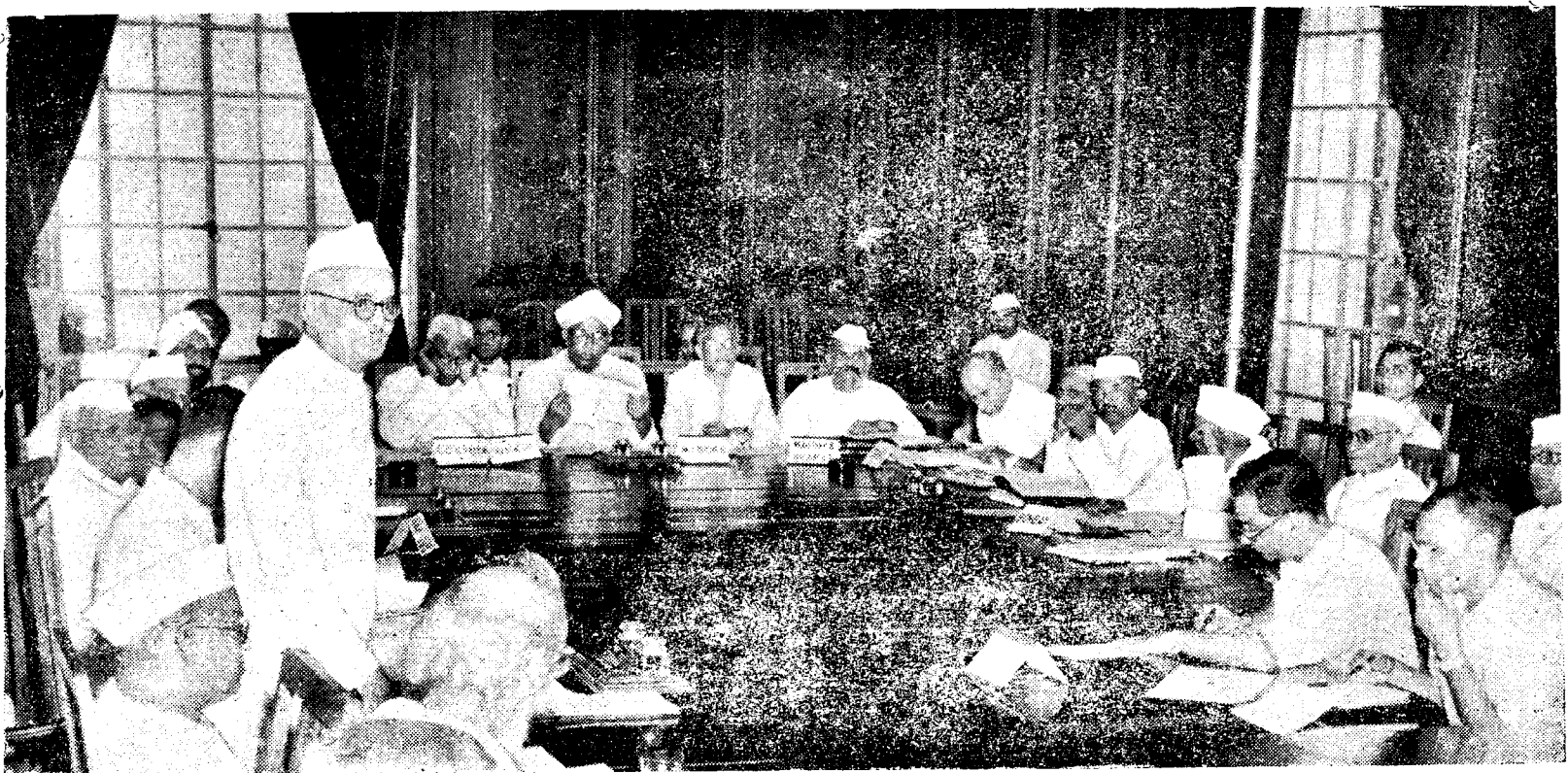
ఇంకేం. మా వాడు తోకతోక్కిన త్రాచైనాడు.

"మీ దారిని మీరు పోక అనవసర విషయాలలో కలుగచేసుకోవడం యెదుకు? దయ చెయ్యండి" అన్నాడు మారావు.

"మంచివాడే యీ యన" అనకుంటూ వాళ్ల దారిని వాళ్లు చక్కాబోయారు.

మా అబ్బాయి సంచి లోపల వెళ్లి బండివాణ్ణి పంపే శాడు. మన సంతోషమనకి దొరికిందంతే చాలు నని మారావుని యెల్లాగో లోపలికి తీసకొచ్చాం.

"వెయ్యి చెప్పండి లక్ష చెప్పండి తప్పు బండివాడిదే గాని నా దేం మాత్రం కాదు" అంటాడు మారావు

భిల్లిలో ఈ నెల 1-న ప్రారంభమైన వివిధ రాష్ట్రాల కానసభల అధ్యక్షుల సమావేశం. అధినివేశకానసభ అధ్యక్షుడు జి. వి. మన్యంకర్ అధ్యక్షత వహించి, ఉపసభ్యులను దృశ్యం.

భరణి పిక్చర్స్ 'లైలా మజ్ను'లో థైన్ పాత్రధారి నాగేశ్వరరావు

చలన చిత్ర సమీక్ష

భరణి పిక్చర్స్ 'లైలా మజ్ను'లో లైలా, భానుమతి

లైలా మజ్ను

ట్రైకోటర్ 1 వ వేడిని ఆంధ్రదేశమంతటా 19 కేంద్రాలలో విడుదల కావన్న భరణి వారి లైలు చిత్రం: నటీనటులు; సి. భానుమతి, స. నాగేశ్వరరావు, సి. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులు, శివరావు వగైరా. దర్శకులు ఏ. రామస్వామి, సంకీర్తనదర్శకులు సి. ఆర్. సుబ్బరామన్, తి ఆదివారంనాడు 'న్యూ స్టార్' థియేటర్ లో ప్రేక్షా ఇచ్చారు.

ఇతివృత్తం చరిత్ర ప్రసిద్ధమైనది. లైలా యిర్ సర్వార్ కూతురు. థైన్ అయిర్ ఉమ్రా కొడుకు. సర్వారూ ఉమ్రా ప్రాణస్నేహితులు. ఉమ్రా పరగణాలోనే సర్వార్ ఉంటాడు.

లైలా, థైన్ ఒక్కచోట జన్మించారు. ఉక్కుబల్ల చదువుతున్నారు. ఒకరిని విడిచి ఒకరు ఉక్కుబల్లగా వుంటేనే.

లైలా తండ్రికి విచ్చలవిడి నచ్చలేదు. తన కూతురు అదుపులో పెట్టి, కొడుకును మందలించుకోమని ఉమ్రాని హెచ్చరించాడు. అతని పమానాలు రుచించలేదు. తన పరిజనంతో

ఆ పూరు విడిచి మక్కాకు వెళ్లిపోయాడు. థైన్ వెనకాలే పయన మైనాడు.

మక్కాలో, లైలా మనసు మార్చటానికి తండ్రి యెన్నో మార్గాల ప్రయత్నించాడు. ప్రేమనూర్తి లైలా కోకమూర్తి అయింది. అహోరాత్రాలూ అన్నపానాలు మాని, ప్రియని దర్శనంకోసం తెమ్మలు చూసింది.

ఒకనాడు సర్వార్ మహల్లో లైలా చేతి మీదుగా దానాలు పుచ్చుకోవటానికి వస్తున్న ఫకీర్ వెనుక థైన్ కూడా వచ్చి లైలా ఉనికి తెలుసుకున్నాడు. మారువేషంతో మహల్లో ప్రవేశించి చెలికత్తెతో రాయబారం చేశాడు. మరునాడు రాత్రి లైలా థైన్ తోటలో సమావేశమై మనసు విప్పి మాట్లాడుకొన్నారు.

సర్వార్ ఇంట లేనివేళ - లైలా దర్శనానికి మల్లీ థైన్ మహల్లో ప్రవేశించాడు. అంతలోనే సర్వార్ ఉన్నట్టుండి ఊడిపడ్డాడు. థైన్ చెంపలు వాచిపోయినాయి.

ఇంక లైలానుమానే అవకాశం కూడా లేక థైన్ వెర్రివాడై విసులవెంట - లైలా

నామస్కరణచేస్తూ తిరగ నానంభించాడు. అల్లరి మూకలు అతన్ని వెర్రివాడికిందకట్టి రాళ్లు రువ్వి రెచ్చగొట్టారు. ఇంతలో ఇరాక్ షహజాదా ఆనగరానికి వచ్చాడు. ప్రభువు థైన్ ను చూచి అతని కళ్ళ తెలుసుకొన్నాడు.

ఉమ్రా, కొడుకు మరణమాసి, గత్యంతరం లేక సర్వార్ ను ఆశ్రయించి పుత్రభిక్ష వేడుకొన్నాడు. కొడుకు పిచ్చివాడు కాదని నిరూపిస్తే - తన కూతు ర్నిస్తానన్నాడు. సర్వార్, పెద్దల సముఖంలో పరీక్ష జరిగింది. థైన్ మంచి వాడేనన్నారు. పెళ్ళిసం, బంధం ఖరారు కాబోతున్న సమయంలో షహజాదా, సర్వార్ అల్లుడు కాదల్చుకొన్నాడని సమాచారం వచ్చింది.

సర్వార్ మతి మారిపోయింది. పిల్లను ఇవ్వనని తిరుమకొట్టేశాడు థైన్ ను. పెళ్లి వద్దని లైలా ఎదిరించింది.

కాని బలవంతాన వివాహం జరిగిపోయింది. ఇరాక్ ప్రభు వెంట లాలించినా, బెదరించినా లైలా మనసు మారలేదు. పిచ్చివాడైన థైన్ కోసం నిద్రాహారాలు మాని కోకిస్తోంది.

ప్రభువు ఆమె మనోనిశ్చయానికి ఆశ్చర్యపోయాడు. పవిత్రప్రేమకు ముగుసైనాడు. లైలాను రాజలాంఛనాలతో థైన్ వద్దకు సాగ

నంపాడు. లైలా థైన్ ఎడారిలో కలుసుకుంటారు. కాని ఎడారి కుపాసుకి బలై ప్రాణాలు విడుస్తారు. నారి గాఢప్రేమ అమర గాఢగా లోకం స్మరిస్తుంది.

ఈ సంకల్పరం విడుదలైన తెలుగుచిత్రాల్లో ఇది ఎన్నడైన దనడానికి సందేహం లేదు. ప్రత్యేకించి, అనగా జానపదచిత్రాలే వెలువడుతున్న ఈ కాలంలో కొత్తదనంతో కూడుకున్న కథల ఈ లైలా మజ్ను చిత్రం తెలుగు ప్రేక్షకుల్ని ఎక్కువగా ఆకర్షించగలదు. అరబ్బీవాతావరణం చిత్రంలో అడుగుడునా చక్కగా చూపబడింది. భరణి వారు చాలా ప్రయాసపడి ఆకర్షకంతైన సెటింగులు వేశారు. అయితే ఈ చిత్రం అంతా హిందీ ఫక్కిలోనే ఉంది.

దర్శకత్వం, చాయా చిత్రగ్రహణం, సముద్రాల వారి మాటలు, పాటలు గానం వగైరా తృప్తికరంగా ఉన్నాయి. శబ్దగ్రహణం కూడా బాగానే ఉంది.

నటీనటులలో భానుమతి, నాగేశ్వరరావు, శివరావు, (అస్వర్) సి. యస్. ఆర్. గార్ల (షహజా) నేర్పుగా నటించారు.

సాగర్ లో ప్రదర్శితమవుతున్న 'బజార్'లో నిగార్, శ్యామ్ నటించే ఒక దృశ్యం
సచిత్రవారపత్రిక

బెర్నార్డు షా

ఇటీవల రచించిన బొమ్మల నాటకం నుండి ఒక దృశ్యం.

వేక్సియర్ (పాతో):
నా కన్న పూర్తిగా 300 ఏడు చిన్నవాడివి కనుక పుచ్చగొట్టావు... అయితే నేం? నిన్ను మృత్యువు త్వరలోనే పుచ్చగొట్టుతుంది.

అడ్డగిల్లు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

వరనం. "పగ సాధించాలి. ఉపాయం కావాలి" అన్నాడు.

"ఏమిటో, నాల్గు వాయిదాల్లో పోయావా? ఇంతదూరం ఎందుకు?" అన్నాడు మెత్తగా కరుణదనం పుట్టించాలి.

"కాండే. పరిస్థితులు మారిపోయాయి. ఏదో వెనకాల అంగబలం ఉండే ఇంత సాహసం చెయ్యగలిగాడు. కాగితంలో పాడవాలి. నెత్తురు త్రాగారి. చంపాలి-అంతే."

"ఓ ఉపాయాలు లక్షలున్నాయి. కాని నీ నీ మధ్య ఇల్లు కదలడం లేదు. మీ దర్శనం చేయాలని అనుకుంటూ ఉన్నాను. మీరే సాక్షాత్కరించారు. మీ అవమానం నాది. ముమ్మాటికి నాది. సాధిస్తాను. సాధించడమే కాదు. అందరికీ మల్లీ ఇల్లగా చెయ్యకుండా పాతం చెప్పతాను చూద్దురుగాని; నా తడాఖా....."

"సందేహించకండి. మీ ఉపకారం మరచి పోను."

"అబ్బే మరి మేమున్న దింకెండుకు? ఆత్మల నన్నివిధాలా కాపాడడానికి కాదా?"

గోవర్ధనం పిసికారి. కార్యం జరిగిం చు కంటాడు కబుర్లతో. ప్రతిఫలం కాదా పండో ముట్టచెప్పతాడు. అంతే దమ్ముడియైనా జార నియ్యడు. ఈతని స్వభావం వకీలు బాగా ఎరుగును. అదును కనిపెట్టాడు బాగా నంజుకోవాలని తల పోతాడు.

"ఒక్కర్ణా కిమ్మత్తూ. లేనివాడు కుబేరు డితో చెలగాట మాడడమా! ఎంత సాహసం!! మంచికోసం మనం ఊరుకున్నామా ఇంక తల ఎత్తుకుని తిరగలేము - ఇది మన దౌర్బల్యం క్రింద గణించి అంతా నెత్తెక్కతారు.

వర్ధనంవూదయం మండిపోతూ ఉంది. ఈ మాటలు చిరుకట్టై లయ్యాయి.

"ఉపేక్షించకూడదండి. కని తీర్చుకోవాలి. వాడిని హత మార్చాలి."

"అదే ఆలోచిస్తున్నాను, మార్గ మేదా అని? పోనీ గట్టిగా చావమోదిస్తే నాడిని? దానితో వాడి రోగం....."

"అది సాధ్యపడజేమా! నా సామ్మ తింటూ ఉన్న నా జీతగాళ్ల నాకు సాయం రారని తేలి పోయింది. కాలంమార్పు అందులో స్వరాజ్యం రచ్చాక వాళ్లు మరీ రెచ్చిపోయారు. ధనవంతుల ప్రజ్ఞ - ప్రతిభ - సాగుకుండా చెయ్యాలి."

"మీ మాట నిజం - సర్కారు వారి కంఠగా లిప్తించింది. ఇంక వాళ్ల దే పెత్తనం. వాళ్ల దే రాజ్యం....."

"అయితే ధనవంతుల ధనం ఎందుకు పని కొస్తుంది? అవమానం సహించి ఊరుకో రలసినదేనా? విత్తం - ఏమీ చెయ్యలేదేనా?"

"సరే ఆలోచిద్దాము - మెల్లగా".....

"ఎప్పుడో కాదు. ఇప్పుడే ఆలోచించాలి. ఆలోచించడమే కాదు. కార్యరూపంలో పెట్టాలి - అప్పటిదాకా నే నింటికి వెళ్లను."

"తొందరపడకండి గోవర్ధనరావుగారూ! మీ ఆందోళన నే నెరుగకపోలేదు. నాకు మన సిమితం లేదు."

"నేనుండగా మీ కేయి బ్లండ్ రారు. రాయయ్యను. అందాక ఇదిగో ఇవి దగ్గర ఉంచండి అంటూ నాల్గు కాగితాలు ఆయన ఒళ్లో పడవేశాడు.

"ఏమిటో నా కందుకు డబ్బు? అందులో మీ డబ్బు పుచ్చుకోవడమా? నా ఇబ్బందులు ఆత్మలని చెప్పకొన్నాను అంతేగానీ! అంటూ తిరిగి ఇచ్చి నేయబోయాడు.

అవమానంతో వర్ధనంయనస్సు చెడిపోయి ఉంది. ప్రారాధనా లాలోచించే శక్తి లేదు. ఇది బాగా కనిపెట్టాడు వకీలు.

"ఇప్పుడే సీరపరచా లంటారా? తొందర పోనే - అయితే వినండి అంటూ మెల్లగా ఏదో చెప్పాడు వకీలు వర్ధనంతో. సబిన్స్ పెక్ట రునుకూడా చూడండి. నేనూ మాట్లాడుతాను. కాని-అని ఇంకా ఏదో చెప్పబోయి ఆగిపోయాడు. వీడరు చెప్పిన ఆలోచన నచ్చింది వర్ధనానికి. ఆ పేద నారాయణిని కూకటివేళ్లతో పెల్లించివేసే ఉపాయం చెప్పాడు. వీడరుధికేక్షిక మెచ్చుకున్నాడు గోవర్ధనం. తన పూదయం

లోని బరు వప్పుడే దిగిపోయినట్లుగా తి చింది. కాని అని ఏదో చెప్పబోతూ ఆగిపోయాడు. చెప్పండి అనుమానించకండి. అని అన్నాడు.

"అబ్బే. యస్. ఐ. ని మనవాడినిగా చేసు కొంటేనేగాని పని జరగదు. అతడు చాలా గట్టివాడు. వైగా ప్రజాప్రభుత్వం. ఎన్ని చిక్కులు వచ్చాయో చూడండి. మనుషటిలాగ ప్రతి కార్యం సాఫీగా జరగడం లేదు. అన్నింటికీ అడుగుడునూ ఆటంకాలే అన్నాడు వకీలు తప్పుతప్పుగా.

"అంతే పనండి. నేను మాట్లాడుతాను. ధనం చూచియేనా మనతో కలిసిరాదా? అన్నాడు కొంచెం గర్వంగా.

"సరిసరి. మీరు వెళ్లి వేరంపెడితే అసలే కుదరదు. భయపడతాడు. చాలామంది ఉద్యోగి గులు దెబ్బతిన్నా రిటువంటి ఘట్టంలోనే. మీరే స్వయంగా మాట్లాడితే బెదిరిపోతాడు. మీ కెందుకు! మన పని జరిగేలాగ నే నేర్పాటు చేస్తానుగా... ఎలాగయినా కార్యసాధనకావాలి. ఎవరు మాట్లాడితేనేమి! అనుకొని-అయితే ఫీజేమాత్రం ఇవ్వలసిఉంటుంది? అని ప్రశ్నించాడు.

"సలహాకే ఇంత ఇచ్చారు. పనిచేసేవాడి కెంత ఇవ్వాలో నేను చెప్పాలా?....."

గోవర్ధనం అనుమానించాడు. వెర్రిపట్టుదలతో ఇంత సామ్మ మంచినీళ్లలాగ ఖర్చుపెట్టడమా? అతనికి భయం వేసింది. పోనీ ఇంకో ఉపాయం; డబ్బు ఖర్చులేనిది చెప్పండి అని అంటే, రంగ స్వామి ఏమనుకుంటాడో! పోనీ ఊగుకుండామా అంటే నాల్గువందలూ ఖర్చయ్యాయి. అడిగాక ఊరుకుని ఉంటే ఆ గ్రామంలో కాపురం చెయ్యడమే కష్టం అనుకున్నాడు. ప్రాద్దుటి అవ మానం స్మరణకు రాగానే అతని కర్ర మొక్క సారిగా కంపించిపోయింది.

వీడరుగారూ! ఏమాత్ర మివ్వాలో అంకె చెప్పండి. సందేహించకండి. మనపని జరగాలి కాని డబ్బు కేమి నెడవడబ్బు. అన్నాడు తా నెంత ధనవంతుడో అంత పట్టుదలను నిసీనని - డబ్బు ఖర్చుపెట్ట దాని కి వె ను దీ య ని వాడ నని వీడరుకు తెలియాలని అతని ఉద్దేశ్యం.

"ఏమోనండి. నా స్వంతవిషయం కాదు గదా? మీ రెమిచ్చినా సంతోషించి పని చేయ దానికి. అతడు త్రొత్తగా వచ్చాడు. వైగా కుర్ర తనం. అదే ఆలోచిస్తున్నా నన్నాడు వకీలు.

ఇదిగో యీ పదికాగితాలూ ఉంచండి. యస్. ఐ. తో నేను మాట్లాడను. మీరే అన్నీ చెయ్యాలి. భారంఅంతా మీదే అంటూ లేచాడు.

కడుపులో బెంగ తీరింది. జేబులూ-కడుపునూ కూడా ఖాళీఅయ్యాయి. వర్ధనానికి కాఫీ హోటలు లకు పోయి కడుపునిండించుకొన్నాడు. చల్లని నీళ్లు త్రాగాడు. పూదయ మన్నివిధాలా చల్ల బడింది.

యజమానిరాకచూచి బండి కట్టాడు పాలేరు. యజమానికి తొందరలేదని నెమరు వేసు కొంటూ నడుస్తున్నాయి ఎడ్లు. బండికురుపులో వర్ధనం కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు.

3

గోవర్ధనంబండి పోలైన ఆగి రాత్రి ఏడు గంటల కింటికి చేరింది. పట్టణంవెళ్లి పెద్దపెద్ద ఆఫీసర్లని-పటాలాన్ని కూడాతీసుకొనినస్తాడని నారాయణి కుటుంబాన్ని లాక్కునిపోయి జైలులో పెట్టిస్తాడని గ్రామస్తులంతా అను కొన్నారు. కాని వర్ధనం ఒక్కడే తిరిగిరావడం చూచి ఆశ్చర్యపోయారు. తమ గ్రామానికి-ముఖ్యంగా నారాయణికి ముప్పు తప్పదని స్థిర పరుచుకొన్నారు.

బండిదిగి తిన్నగా ఇంటిలోకి వెళ్లి పోయాడు వర్ధనం. స్నానంచేసాడు. భోజనం చేస్తున్నాడు. భార్య రంగమ్మ ప్రశ్నించింది-ఏ మైనట్లు? మీరు పట్టణం వెళ్లి కుపాకులు ఫిరంగులు పట్టించు కొని పోటీసులని వెంటపెట్టుకొని వస్తున్నారని ఊళ్లో అంతా అనుకుంటున్నారు. అయినా అంతవర కెందుకు?...

పెరుగు కలుపుకొంటూ వర్ధనం అట్టే భార్యకేసి చూచాడు. "నీ కెందుకూ యీ గొడవ? ఏదో చేస్తాము. ఆ పరిస్థితికి నాతోనా

వికోపం, స్పృహ? చూసిస్తానుగా నాకే నా బలం అన్నాడు గర్వంగా.

"ఎందుకు? తప్పంతా మీరే చేశారు! ఒకరిని శిక్షించాలి?..."

"నాదా? తప్పంతా నాదా?"

"అవును నారాయణుడు తన పట్లంచేసి నీరు పెట్టుకొంటున్నాడు. ఆదికాల్యప్రక్కనే ఉండి. న్యాయంగా అదే ముందు తడవాలి గదా అయినా మీరే క మ్యూనిటీ వెళ్లారు. ఒక్కగంట ఆగితే ఏమీ లేదు-పట్టుదలకోసం చేతులారా మీరే ఇంతా తెచ్చిపెట్టుకొన్నారు.

గబగబా అన్నం తినివేసి లేచిపోయాడు. భార్యవాదానికి జవాబు నిజంగా చెప్పలేక పోయాడు. ఖండించలేకపోయాడు ఆడదానితో వాడ మెండుకున్నట్లు-ఏమి చెప్పినా అర్థంచేసుకో లేదు (ప్రేమ అన్నట్లు, సమాధానం ఏమీ చెప్ప కుండానే లేచిపోయాడు.

వెంకటాపురం వెళ్లి ఏమిచేసుకువచ్చాడో తెలుసుకోవాలని ఆ గ్రామంలో అందరూ ప్రయత్నించారు. బండి వాడి ద్వారా ఏమీ భోగట్టా రాలేదు. నిజం తెలుసుకొనేదాకా ఎవ్వరికీ ఏమీ తోచడంలేదు. అందుకని ఊజూ లాగ చుట్టూ సమీప ఒకడు - సవారీబండికిని ఒకడు ఏదో వంతో పదిమంది వర్ధనంఅరుగు మీదికి చేరారు.

ముందు లోకాభిరామాచార్యం జరిగింది. ఆ మాటల భారంతోనే వర్ధనం తన ప్రతిభ - ముఖ్యంగా ధనవంతుని శక్తిసామర్థ్యాలు నలు గరికి తెలియపరిచాడు. ధనవంతుని తిరస్కరించడమంటే రకరకాల బాధలు కష్టాలూ కోరి తెచ్చుకోవడమే నని చివరికి నిర్ణయించాడు.

రామన్న మామా, చూచావుగా ఇవ్వాళ ఉదయం జరిగిన చరిత్ర! ఎంత శక్తి ఉంటే నేమి చావు దప్పి బయటపడ్డాను. మీరందరూ సమయానికి రా బట్టి గాని వాడెంతకయినా తెలిసే ఉండేవాడే. కాని కాలం.....

"గోవర్ధనం లేచినవేళ అటువంటిది - అంతే. లేకపోతే ఎప్పుడైనా ఎవ్వరైనా నీ కెందు చెప్పారా? అయిన దేవో అయింది. మేమంతా నారాయణిని చీవాట్లు పెట్టాము."

"పాపం వాడి నెందుకు? నన్నే తిట్టండి - అసమర్థుడి!".....

"నువ్వసమర్థుడివా? చాలు చాలాకాకో."

"కనుకనే అంత పరాధనం పొందికూడా ఇట్లా కూర్చున్నాను."

మారెయ్య స్వప్నవాది - ఉన్నదున్నట్లు మొగంమీద అనివేయడం ఆ తని ని అలవాటు! అన్నాడు - కాని వర్ధనం - నువ్వే ముందుగా తొందరపడ్డావోయి-దెబ్బన్నవాడి నని అన్యాయంగా వెళ్ళావు ఫలం.....

తన తప్పు తన ఎదుట చెప్పేసాహసమా? సహించలేకపోయాడు. ఆత్మాభిమానం యీ దెబ్బకు సహించలేకపోయింది.

"అవునోయి నేనూ అదే అంటున్నాను. ఫలం అనుభవించక తప్పకుండా? అప్పుడే ఏమయింది? కేవల క్షయంతో ఉండి ఫలమంతా. తప్పకుండా....."

మారెయ్య యీ వెంటకారం గ్రహించక పోలేడు. నిజంకోసం ఒకటి నెందుకు ప్రతి మాటాని - బుద్ధిగించాలి - కోపం వచ్చిందిగాని మెల్లమెల్లగానే అన్నాడు.

"డబ్బు ఏదైనా - ఎంతయినా చేయిస్తుం దోయి! ఆక్రమంగా వాడిమీదికి వెళ్లి ఏదో ధర్మయూరిలా మాట్లాడుతున్నావు. ఏమిటి నవ్వు చేసేది? చాట్టి ఇస్తావు. కొట్టాడని కేసు పెడతావు. కోర్టు నీమాటే నమ్ముతుంది. కారణం నీ డబ్బును చూచి. నారాయణిని శిక్షిస్తుంది. కాని ఒక్కసారి ఆలోచించి చూడు. నారాయణుడు నిన్నెంత బ్రతికూలాడు ఒక్కగంట ఆగమని - నీవు విన్నావా? దభాలున బోడెలో ఉరికిపడ్డావు అన్యాయంకోసం. ఏకే అంత ఆవేశ ముంటే న్యాయంకోసం నారాయణి కుండదా?"

వర్ధనం రెచ్చిపోయాడు. యథార్థ - స్పష్ట వాదం. అతనికి వెగటుగా తోచింది. నిజంగా అందరూ తనను తిరస్కరిస్తూ ఉన్నట్లు - వైకేమాత్రం నీవాళ్లమేనని నటించేస్తున్నట్లు గ్రహించాడు. అతనిలోని అహం భావం ఉండేకొంటింది.

"అవునోయి - మీరంతా నాకేవో పెద్ద పరాధనం - తలవంపులూ కలగచెయ్యాలని అనుకుంటున్నారు చెయ్యండి ఇంకా ఎంతవరకు చేస్తావో. నేను అన్నింటికీ సిద్ధపడేశాన్నాను అన్నాడు కోపంగా. కోపంతో మాటలు తన బదులుగా ఉన్నాయి.

"ఏమిటో ఎందుకో అంత ఆగ్రహం? నీవు తొందరపడ్డావు. ఆమాట నేనంటే అదీ నాతప్పా? నీ తప్పును తప్పునకూడదన్నమాట, దాన్ని ఒప్పుకోగానే భావించాలన్నమాట, మే మందరమున్ను. ఎందుకని? నీడబ్బును చూచా?..... అంతేనా 'సరే ఓపిక పట్టండి నాల్గుకోజులు. ఎవరు తప్పు చేశారో అర్థమవుతుందిగా? అన్నాడు. మీ కేమి చేసినా నా ముందా అనేభావంతో.

మధ్యను మాకా చెదరింపు? నీ డబ్బును చూచి ఆశించి మేము నిన్నాశ్రయించడం లేదు. ఆశ్రయించినా నీ నెంత ఉదారుడివో మే మెరుగక పోనూ లేదు. నీకు బోలెడదాని ఉంది నాల్గు పూటలు తిను. మాకు లేదు ఒక్క పూటే తింటాము. కాని గౌరవంలో ఆత్మాభిమానంలో నీతో సమానులకు. ఇంకా కొంచెం ఎక్కువే అనుకో. నీ కున్నన్ని కోరికలు మాకు లేనేలేవు. అందుకని నీ ఆత్మకంటే మా ఆత్మ ఎక్స్ పెక్టు పవిత్రంగా ఉంటుంది. ఇంక యీచిన్ని చిన్ని ఇబ్బందలా మా కలవాటే. ముమ్మత్తి నీ వేమీ చెయ్యలేవు ఎప్పుడూను.

"గొప్పవాడివి. మహాపూత్రుడివి. చెప్పు నారాయణి అవసమాచి, అప్పుడైనా....."

"ఏను ఆఖరిమాట. నారాయణి కేవల నా అపకారం నీవల జరిగింది అంటే మేము సహించము. ఎంతవరకైనా తెగిస్తాము న్యాయం కోసం. ఇది మాత్రం జ్ఞాపకముంచుకో - అన్నాడు పెద్దగొంతుతో మారెయ్య.

అక్కడ నున్న వాళ్ళందరూ మారెయ్యని శాంతిపజేసి అక్కడినుంచి పంపించివేశారు. నాల్గుకోజులూ ఏదో ఆశ్చర్య - భయంకర విషయాలు జరిగిపోతాయని అంతా నిశ్చయించు కొన్నారు.

ఈ కెండవ పరాధనం గోవర్ధనాన్ని ఉన్నట్లని జేసి వేసింది. ప్రాద్దుటి అవమానం ఇప్పుడుచ్చు ప్పాయి కండింది. పెద్దపెద్దకేలు పెడుతున్నాడు. తిడుతున్నాడు. వానిమాట కెదు రాడలేక-ఎవరు చెప్పి నిష్కారం తెచ్చుకోవడాని కిష్ట పడక అంతా అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయారు.

మారెయ్య న్యాయవాదిత్వం నారాయణి కృత్యంకన్నా ఎక్కువగా బాధించింది వర్ధనాన్ని. ఇంట్లో పెండ్లాము, ఇరుగుపొరుగుని ప్రేమ తన నెంతో చురుకైనగా చూస్తున్నారని భావించాడు. ఇటువంటి కంటకాలని ఏరి కాత్తి వేసి - బూడిదచేసి తనమాగ్గం - తన పలుకుబడి తన రాజసం నిలబెట్టుకోవాలని, అంతవరకు నిద్రా హోరాలు - నిద్రులభోగాలు తెక్కచెయ్యకూడ దని ప్రతిజ్ఞ చేసుకొన్నాడు. (సకేషం)

నారసింహలేఖ్యము
బంగారు చేర్చబడినది. మేహము. విక్రూ. క.
నిస్సక్రమ చక్రవర్తమును హరించి బంధును
కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రాసాదము—
ఈ దర్శి. 3-4.0 పోస్టేజి 10 అ.
పి. సి. ఏ. ఓ కంపెనీ. పెరిచేసి-నెల్లూరు జిల్లా
ప్రాంచి: 7 సీను మొదటిది. నుద్రాను.

కు ప్ప * బొ ల్లి
నల్లరా మేహమచ్చలు, పెగ, సవాయివ్యాధు
లకు, గ్యాగంటిచికిత్స. క్యాటలాగుఉచితం
జి. వి. రెడ్డి, ప్రాప్రయిటరు. బి. రెడ్డి & కో.
(రిజిస్టర్డ్) గోపాలపురం, తూ||గో||జిల్లా.

గవోక్స్
ఉన్నిగింతు గుంటులగుణము
ఈశ్వరపార్వతిరాజమండ్రె

నిజాంరాష్ట్ర కవి :

గద్వాల - సోమభూపాలుడు

[శ్రీ బులుసు వేంకటరమణయ్య]

ఆంధ్రసామ్రాజ్య సార్యభాముడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు రాయలసీమలో పెరిగిన నట్లునూ దక్షిణమున తంజావూరురాజ్యమున నాయకరాజులు పేరుపొందినట్లును, ఉత్తరాంధ్రమున పెద్దాపుర, విజయనగర రాజుల ండి నట్లును ఆంధ్రదేశాంతర్గతమున నైజామరాజ్యము లోని తెలంగాణాయందును కొందఱు ప్రభువులు పండితులై, కవులై వాఙ్మయమున కసాధారణుగు సేవయొనర్చిరి. అట్టివారిలో గద్వాలను పాలించిన సోమభూపాలు డొకడు.

సోమభూపాలునిది ముప్పివల్లింశము. అతని ప్రపితామహుడు పెద్దసభూపాలుడు ; తాత పెద సోమనృపతి ; తండ్రి తిరుమలరాయడు ; తల్లి మంగాంబిక ; పినతండ్రి ప్రసిద్ధి చెందిన రామరాయలు. ఈ విషయములు సోమభూపాలుని 'రతిరహస్యము'వలననే తెలియుచున్నవి. అం దిట్లున్నది.

“శ్రీముప్పివల్లి పెద్దన భూమిసండు పేరుగాంచె భూరియసండ్డె యీమహి గృహ్లాశుంకా నామ నదీమధ్యదేశనాథుండగుచుకొ.”

... ..
“అట్టి పెద్దన విభుడు లక్కాంబయందు సుతుల గాంచెను విడితుల నతులముతుల సోమనిభుడు శ్రీ పెద్దసోమవిభుని పేరుసిరిగన్న... ..”

“అలపెదసోమవిభుడు తి ర్మలరాయవరేణ్య రామరాయలగనె బు త్రుల లింగాంబికయొడ రఘు కులనాథుడు సీతయందు గుళవులగతికొ.”

... ..
“సంగతి దిరుమలరాయలు మంగాంబికయందు సోమమహివర ! నిన్నుకొ. శృంగారనిధిని గనియె ర మాంగనయెడ, ఖగతురంగ డంగజాలికొ.”

ప్రసిద్ధి చెందిన గద్వాల రామరాయలు క్రీ.శ. 1761 లో మరణింపగా, అతని సోదరపుత్రుడగు నీ సోమభూపాలుడు రాజ్యమునకు వచ్చెను ; సోమభూపాలుడు మహావీరుడు ; రాజ్యతంత్రుడు. పినతండ్రికాలముననే యీతడు నిజామ

ప్రభువునకు వోడ్పడి, అతనిసలన రెండువేల రూప్యములు బహుసూనముగా గ్రహించెను ; మఱియు 19 మహాలలపై నాడగొడు అను అధికారమును పొందెను. 1778-లో నిజామునకును, పోలాపురరాజునకును జరిగిన యుద్ధములో సాయపడి పెక్కు గౌరవము లందెను.

సోమభూపాలుడు సహజముగ మహావీరుడే కాక గొప్పకవి ; అన్ని శాస్త్రములందును ఈతనికి బ్రవేశము కలదు ; కవి, పండిత పక్ష పాతియై యీతండు పెక్కుర కవి, పండితులను పోషించి ‘అభినవభోజుడు’ అని పేరు పొందెను. సోమభూపాలునికి గల ప్రతిభాపాండిత్యము లీ క్రిందిపద్యమువలన దెల్లమగుచున్నది—

‘సాహిత్యసామ్రాజ్య సౌర్యశౌచున్నారీ సంగీతవిద్యా విచక్షణతయు, రసగుణాలంకార రసికత్వనైఖిరి నీతిశాస్త్రార్థరస్థితిమతియు జ్యోతిష, వాస్తు మర్మాతిశయనిరూఢి భరతశాస్త్రార్థ ప్రభావగరిమ కొక్కొకముఖకళా కోవిదప్రతిభాప్తి శృంగారకవితావిశేషరచన నీక తగునయ్య ; సరసవాణీవిలాస పభుణకలాప ! వరభూష ! మానచాప ! కేశవస్వామి పదభక్తి కృతి సహాయ !

... ..
పయి పద్యమునుబట్టి సోమభూపాలునకు సంగీత, సాహిత్యములందు గొప్ప యభిమాన మనియు, కామకళయందును, నాట్యకళయందును ఆదర వ్యధికమనియు తెలియుచున్నది.

ఈ త ని కి గల సాహిత్యాభిమానమే ‘రతిరహస్యము’ నాంధ్రీకరింపజేసి, గద్వాలపురము లోని కేశవస్వామికి అంకిత మిచ్చించినది.

ధర్మార్థకామమోక్షము లను చతుర్విపురుషార్థములలో తార్కియిక పురుషార్థమును కామమునకు మనవాఙ్మయమున ఉచితమున స్థానము నీయకుండిరి. కామశాస్త్రగ్రంథము లతిరహస్యముగ నంచుకొనదగినవనియు, ఆ శాస్త్రమును గూర్చిన గ్రంథరచనయే కూడదనియు మనవారి యభిప్రాయము. ఆ గ్రంథములు దుర్బలమాన సుల కరగతము లగుచో ఉద్రేకమును గలిగించి,

దుష్పక్షప్రసర్తనమునకు గారణములు కాగలుగుటయే ఇందులకు గారణము. కావుననే యట్టి గ్రంథముల రచన తిక్కున ; అందును పెక్కు ముద్రితములు కాకయే యుండిపోయినవి.

కొందఱికి చెట్టు కలిగించు నను నాశయమున ఇట్టి గ్రంథములను మాటుమా ల ద్రో యుట యనుచితమనియు, విషయగ్రహణము న క యి విద్వాంసులకు ఇవి ఆవశ్యకము లనియు దలచి పండితకవులు వీనిని రచించియున్నాగు ; దృఢ విశ్టులును, భోగులగు మహారాజులును వీనిని చక్కగ వ్రాయించి, సోపచాగమునకు భద్ర పఱచియు నుండిరి. అట్టి గ్రంథములలో శ్రీసోమ భూపాలుడు రచించిన ‘రతిరహస్యము’ ఎన్న దగినది ‘రతిరహస్యము’ను గీర్వాణభాషలో సహజసారస్వతచంద్రాంధుడును, రామ విద్య త్కవి తుమా రు డు ను అ గు హ రి హ ర క వి రచించెను. దాని నీ సోమకవి భాషాంతీకరించెను. ఈ తెలుగుసేత యింతవఱకును ప్రకటితము కాలేదు. ఉపలబ్ధములయిన లిఖితప్రతులయినను సమగ్రములు కాక గ్రంథసాతములతో గూడి యున్నవి. ఉపలబ్ధగ్రంథము ను బట్టి యిం దు నాయికానాయకలిక్షణములు, భావ, హాసాది శృంగారచేష్టలక్షణములు, శృంగారరసవిర రణము, బంధలక్షణములు, విషమరతులు సమ రతుల విషములు మున్నగునవి వివరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

సోమభూపాలుని గ్రంథము చాల సరళమైన రచనలో సాగినది ; ఇందు కవిత్యగౌరవమునకు గాక, విషయగౌరవమునకే ప్రాధాన్య మియ బడినది. విషయవివరణమున జాగ్రత్త తీసికొన బడుటచే ఆరభ్యవిషయములు గ్రంథమున బ్రవేశింపలేదనియే చెప్పవచ్చును. ఇందలి కవిత్యము సామాన్యమే యయినను సాధారణుగ మూలము నభిప్రాయమును వివరించుటకు మిక్కిలి తగి యున్నదనవలెను. మచ్చునకు క్రింపవానిని గ్రహింపనగును—

మూలము—
“మాతాస్థితాచే ద్దళితాంగయశ్చి ర్వేశ్యాంగనానాం భవనాంగణేషు, సా మృత్యురూపా హి మహావిటానాం

శ్రీచందనస్థా భుజగీవ జాతా.”
అనువాదము—
“చందనద్రుమ మెనసిన జరరభుజగి భంగి వేశ్యాంగణంబున బలితియైన వేశ్యమాత పాసంగిన విటుల కేమి తెల్పు ? నది మృత్యువేగదా, తెలిసి చూడొ మూలము—

“గ్రాహేఽస్మిక్ మదనాధికోజ్వలతను రావ్యగ్ని వలమృదుణో దాహో మన్మథశాస్త్రుతింత్రవిభిష జ్ఞానసితః సః పుమాకొ ; ఇ త్యేవం స్వసఖిజనేన పరిత స్సంబోధితా కామినీ తం పశ్యామి క దేతి సత్వరవతీ మాగ్నే సదా వర్తతే.”

అనువాదము—
“ఈ సగరికొ సువాక్యము ను విలాసు ; డనంగ తంత్ర వి జ్ఞాని యుదారచూర్తి విల సస్మణిఘావణు డొక్క డున్నవా డో నళినాక్షీ ! యంచు జెలు లొక్కట దెల్పగ గాంత యప్పుడే వానిని జూతునం చితిజ

మమృన ద్రోవను నిల్పు నిత్యముకొ”
మూలము—
“సక్చందనేషు మణిమాక్రిక భూషణేషు భోగ్యేషు వస్తుషుచ నిస్పృహతాం ప్రవిష్టా, హానాథ ! హాగరుణ ! ఇ త్యిషక్యల్ల పస్తీ సా మానసేతు విషయద్విషతా మవాప.”

అనువాదము—
“హారచందన భూషణాహారవస్తు సమితి నిస్పృహజెంది ‘యో రమణ ! నాథ ! యనుచు మిక్కిలి పలుకుచు నదియు మదిని విషయవిద్వేషణంబు నివ్వధిని జెందు.”

మూలానువాదముల నొక్క చోట నుంచి, ఏదోయొక పుట. తెఱచియిచ్చిన యుదాహరణము లివి ; ఏర్పి కూర్చినవి కావు. కావున అనువాదమంతయు నిదే పద్ధతిలో జరిగినదని చెప్పవచ్చును.

మనదేశమున ఇపుడు ప్రాచీనగ్రంథముల పరిశీలనమును, ముద్రణమును మూలబడినవి. అట్టి వానికి ప్రోత్సాహమొసగు సంస్థలు యావదాంధ్రము న కు ను ఒండు, రెండు కలవు ; కావున అసంఖ్యాకములగు గ్రంథములు లిఖితావస్థయందే మటుమాయమగుచున్నవి. అట్టివి అందును రాజుల రచనలు నామరూపములు లేక నశింపకుండనద్ధ రించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. వాఙ్మయాభిమాను లగు ఉదారులు ఇట్టిపనికి పూనుకొందురుగాక !

కామాలలో భారతరాయబారి కార్యాలయంవారి ఆధ్వర్యన జరిగిన భారతకళాప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవ దృశ్యం. ఆఫ్ఘన్ ప్రధాని ఘాజీ ప్రారంభోత్సవం పారు. మనజరి రాయబారి రూప్ చంద్ (తలపాగా), ఇటలీ, రష్యా, టర్కీరాయబారులు, లలితకళాసమితి కార్యదర్శి రాయచౌదరి, రూప్ చంద్ సతి, ఆఫ్ఘన్ ప్రభుత్వ ప్రముఖులు చిత్రంలో ఉన్నారు.

నేటి ప్రపంచం

★ రష్యాలో ఏటం వేలింది

★ ప్రపంచంలో శాంతి సాధనకు అవకాశాలు

1949 సెప్టెంబర్ అనేక విధాల చరిత్ర ప్రాధాన్యం గడించుకుంది. ఈవారం బొంబాయి, హైదరాబాద్, ఆంధ్ర దేశాలలో, ఈతీరంనుంచి ఆ తీరానికి గాలివాన చెలరేగింది. నలభై ఏళ్లుగా ఎరగనంతవర్షం భారా పాతంగా కురిసింది. ఆహారంకోసం తహతహలాడుతున్న ప్రజల్ని వరుణదేవుడు అహతహ చేస్తున్నాడు. ఉంటే అనావుప్తి, లేదా అతి వృష్టి. పండేఅహారం ధాత్రీగర్భంలోనూ నదీ మట్టంలోనూ కలిసిపోతోంది. వర్షజలప్రవాహంలోపడి కొట్టుకుపోతోంది.

ఈ సెప్టెంబర్ లో డాలర్ తో పాటు మారకాన్ని బ్రిటన్ నూరింట 80½ వంతులు తగ్గించింది. బ్రిటన్ వెంట అనేక దేశాల నాణేలు తగ్గాయి. బ్రిటన్ ఉన్నట్టుండి తగ్గించడంవల్ల కంటే రెండురూపాయల తరవాత పాకిస్తాన్ తగ్గించడం లేదని ప్రకటించడం భారతదేశాన్ని ఆశ్చర్యంలో ముంచేసింది. ప్రకృతి విధించిన బాంధవ్యాన్ని బంధనంగా భ్రమించి ముక్తి పొందాలనే ఊహతో (లేక ఆహాతో) ఆర్థికబాంధవాన్ని తెంచేసింది. పరిస్థితులు మున్ముందు బలీయమై పాకిస్తాన్ తన చలూమణిలను తగ్గించవలసి వచ్చినా భారతదేశచలూమణితో సామ్యం పెట్టుకోవడనే సంగతి రూఢి అయింది.

రష్యాలో కూడా ఏటం కేలిందనే వార్త కూడా ఇప్పుడే ప్రపంచానికి అమెరికా అధ్యక్షుడు ప్రకటించాడు. ఐక్యరాజ్య సమితి వాతావరణంలో చాలా మార్పు కనిపిస్తోందని వార్తలు వస్తున్నాయి. ప్రపంచంలో శాంతిని నెలకొల్పే అవకాశం వచ్చినట్లు చాలామంది భావిస్తున్నారు.

రష్యాలో కూడా ఏటం కేలిందని అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ ప్రకటించగానే పశ్చిమయూరప్, అమెరికాలో ప్రజలు సిద్ధమయి మేల్కొన్నట్లు భావిస్తున్నారు. ఇంతవరకూ రష్యాకి ఏటం రహస్యం తెలియదనీ, అమెరికాతో యుద్ధానికి రష్యా సాహసించలేదనీ అందరూ భావించారు. ప్రపంచంలో తమ కెదురు లేదని అమెరికను భ్రమించారు. ఇప్పుడా మధురస్వప్నాన్ని మంచులా విచ్చిపోయి వాస్తవప్రపంచంలో పడినట్లుంది.

అణువిచ్ఛేదనరహస్యం ఇప్పుడు కాకపోతే మాజేల్లకైనా తెలియక తప్పదని భౌతికశాస్త్రజ్ఞులు చెప్తూనే ఉన్నారు. కాని ఇంత త్వరలో రష్యన్లు గ్రహించగలిగారని తెలుసుకుని ఒక అమెరికన్ భౌతికవిజ్ఞానశాస్త్రపరిగోధుడు విస్తుపోయాడు.

రష్యాలో ఏటంబాంబులనిర్మాణం జరుగుతోందని ఇదివరలోనే కొందరు యూరోపియన్లు చెప్తూవచ్చారు. 1947 నవంబరులో మాలటోవ్ ఐక్యరాజ్యసమితి అణువిచ్ఛేదన రహస్యం తెలిసిందని చెప్పినప్పుడు దంభాలు పలుకుతున్నాడని యూరోపియన్, అమెరికన్ రాజకీయవేత్తలన్నారు. మాస్కోలో అమెరికన్ రాయబారిగాఉన్న బెడెల్ సీత్ అమెరికా తిరిగి వచ్చినప్పుడే ఏటంరహస్యం రష్యన్లకి తెలుసునని చెప్పాడు. కాని ఈ మాట లేని పాటిం చ బడలేదు. అయితే అమెరికన్ ప్రభుత్వం సత్యం గ్రహించాలని ప్రయత్నించింది. అణువిచ్ఛేదనానంతరం వాతావరణంలో వ్యాపించే విద్యుత్కణాల్ని గుర్తుపట్టడానికి పరి

కరాలు తయారుచేశారు. ప్రపంచంలో ఎక్కడ ఆ విద్యుత్కణాలు ప్రకాశించినా ఈ పరికరాలవల్ల చాలా దూరంనుంచి కూడా కనిపెట్టవచ్చును. ఆ పరికరాలవల్లనే ఇప్పుడు అమెరికన్లు రష్యాలో అణువిచ్ఛేదనరీతిని తెలుసుకోగలిగారు.

రష్యాకి ఇదివరకే తెలిసివుంటే ఇప్పటికే ఏటంబాంబులు తయారుచేసి ఉండాలి. లేదా ఇప్పుడిప్పుడే కనిపెట్టిఉన్నట్లయితే, ఏటం బాంబులు నిర్మించడాని కింకతో వ్యవధి పట్టదు. అమెరికాతో సమానంగా నిలబడగల శక్తి రష్యాకి లభించడానికి ఎంతో కాలం పట్టదు.

ఈపరిస్థితుల దృష్ట్యా అట్లాంటిక్ పాస్టు దేశాలు అప్పుడే దేశక్షణ పరిస్థితిని చర్చించడం ప్రారంభించారు. రష్యాకి ఇప్పుడు ఏటంబాంబు ఉండదనీ, 1952 వరకూ వారికి తెలియడం అసంభవమనీ, ఆ తరవాత ఏటంబాంబులు నిర్మించుకోవడానికి వ్యవధిపట్టుతుందనీ అంచనావేసి ఆ ప్రకారమే ఇంతవరకూ దేశక్షణవిధానాల్ని నిర్ణయించుకొన్నారు. అంటే 1952 లోగానే రష్యాభరతం పట్టడానికి అమెరికా సన్నాహాలు చేస్తోందన్నమాట, అమెరికా అండఉంటే చాలు రష్యావల్ల భయమేమీలేదని తలచి పొరుగునున్న నాచ్యేకూడా అట్లాంటిక్ పాస్టులో చేరింది. రష్యా పశ్చిమ యూరప్ వైకి దండెత్తివచ్చినా, మాస్కోమీదా, లెన్ గ్రాడ్ మీదా ప్లాన్ గ్రాడ్ మీద మూడు ఏటంబాంబులు విసిరే చాలు రష్యావని చప్పబడి పోతుందనుకున్నారు.

కాని పరిస్థితి ఇప్పుడు తారుమారయింది. రష్యాకి కూడా ఏటంబాంబులున్నాయి. లేదా ఇంక తయారుచేసుకోగలరు. అందువల్ల రష్యా అమెరికా ఏటంబాంబులికి సమాధానం చెప్పగలరు. యుద్ధమే సంభవిస్తే రష్యా లండన్ మీదా, పారిస్ మీదా, జిబ్రాల్టర్ మీదా మూడు బాంబులు వేసిందంటే మరీ తిరుగుండదు. రష్యా తన సైనికబలంతో యూరప్ నంతనీ ఆక్రమించిందంటే వారి నింక ఎవరూ కదిలించలేరు. అప్పుడు అమెరికా ఏటంబాంబులవల్ల రష్యాకి నష్టం ఉండకూకాని, చేతులా రా అమెరికాయే లండన్ మీద ఏటంబాంబు వెయ్యవలసి రావచ్చు. అయినా అట్లాంటిక్ సముద్రం దాటించి యూరప్ వైకి దండెత్తూ త్రెయ్యడం అసంభవమౌతుంది. అందువల్ల ఇప్పుడు అట్లాంటిక్ దేశాల ఈపరిస్థితులదృష్ట్యా దేశక్షణ విధానాన్ని మార్చుకోవాలి. అమెరికా దేశక్షణ నిమిత్తం సన్నాహాల్ని చురుగ్గా తెమిల్చి వెయ్యడానికి నిర్ణయించుకుందట. ఏటం బాంబుల్ని ఇంకా తయారుచేస్తుందిట. బెర్లిన్ కాంగ్రెస్ లోనూ, బ్రిటిష్ ఆఫ్రికన్ వలసల్లోనూ యురేనియమ్ కొనడానికి వెంటనే ఏర్పాట్లు జరుగుతాయని భావించవచ్చును.

అప్పుడే కొందరు యూరోపియన్ నాయకులు భయము ప్రకటించారు. అమెరికాతో ముడిపెట్టుకుని కూర్చుంటే ముందుగా తమ నెత్తిన ఏటంబాంబులు పడకాయ కాబట్టి పశ్చిమ యూరప్ రష్యా అమెరికాల తగవుల్లో జోక్యం చేసుకోకుండా తటస్థంగా ఉండాలని ఒక శ్రేంచి రాజకీయవేత్త అన్నాడు.

రష్యా తనకి 1947లోనే ఏటం బాంబు నిర్మాణరహస్యం తెలిసినట్లు అధికార వార్త ప్రకటించింది. అయితే ప్రపంచం ఛీతి చెంద

ట్రూ మన్

నక్కరలేదని కూడా చెప్తోంది. ఈ మధ్య జరిగిన అణువిచ్ఛేదన బాంబునిర్మాణానికి సంబంధించినది కాదనీ, ఏటం శక్తి పరిశ్రమాభివృద్ధికి వినియోగించే యత్నంతో చేస్తున్న ప్రయోగాలనీ చెప్తున్నారు. రష్యాకి బాంబులు నిర్మించి ప్రపంచాన్ని ధ్వంసం చేయాలనే కోరిక లేదని ప్రకటనలో చెప్పబడింది. శాంతి సమయ కార్యాలక అణుశక్తిని వినియోగిస్తున్నారుట.

శాంతి సూచనలు:

ఎవరి సన్నాహం లెలా ఉన్నప్పటికీ రష్యా అమెరికాలవైరం తగుతున్న సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. యుద్ధపరికరాల తయారీకి పనికి వచ్చే సామగ్రి దేనినీ రష్యాకి ఎగుమతిచెయ్యరాదని అమెరికా 1948 మార్చి లో నిషేధం విధించింది. ఆ నిషేధాన్ని పుడు సడలించినట్లు తెలుస్తోంది. రిలక్షుల డాలర్ల విలువ గల పెట్రోల్ గని యంత్రపరికరాల్ని అమెరికా రష్యాకి పంపుతోంది. రష్యా అమెరికాకు క్రొమియమ్ పంపుతోంది. అంటే వాణిజ్యంలో ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం ముగిసిపోయిందన్నమాట.

ఇంక రాజకీయరంగంలో కూడా తగాదాలు సమసిపోయే సమయం వచ్చింది. శాంతిక్షణ నిమిత్తం అగ్రరాజ్యాలు యూరప్ దశంబడికే చేసుకోవాలని ఐక్యరాజ్యసమితిలో రష్యాకి విదేశాంగమంత్రి వై సి స్క్రీ అయిదు శాంతి సూత్రాలు ప్రతిపాదించాడు. అమెరికా విదేశాంగమంత్రికూడా అంతర్జాతీయ వ్యవహారాల్లో వివిధసమస్యల పరిష్కారానికి పోషకంగా రష్యా అమెరికాలమధ్య తగవులు పరిష్కారం కాగల సూచన లగపడుతున్నాయని సభ్యులు భావిస్తున్నారుట.

ఈ సమావేశంలోనే ఏటంబాంబుల ప్రమాదాన్ని తొలగించి ఏటం శక్తివినియోగాన్ని నియమబద్ధం చేయగలనీ ఉన్నదని సమితి అధ్యక్షుడు జనరల్ కాగ్నోన్ కోమల్ అన్నాడు. ప్రస్తుతానికి సమాధానం కుదిరే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి.

ద్రవ్యమారకాల మార్పులికి ఏటంబాంబుకి బాదరాయణసంబంధంంటే మించిన దేదో ఉదని మాస్కో రేడియో ఒక సూచన చేసింది. పాను మారకపువిలువ తగ్గింపు గురించి వ్యాఖ్యానంచేస్తూ, బ్రిటన్ అమెరికా బెడరింపు

లికి లాంగ్ పోయిందనీ, ఇకనుంచి బ్రిటన్ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని గోల్పోయి అమెరికా అడుగులకు మడుగులావుతూ నడుస్తుందనీ మాస్కో రేడియో చెప్పింది. అమెరికా ఒత్తిడికి ఆర్థం: ఇకనుంచి అమెరికా పశ్చిమయూరప్ కి ఆహారాది వస్తువులు పంపదు. ఆ దేశాలు తమకి అవసరమైనామగ్రినంతనీ తమ ఆర్థికబలంతోనే కొని తెచ్చుకొనాలి. అమెరికా ఇకనుంచి యుద్ధ సామగ్రినే సప్లై చేస్తుంది. ముఖ్యంగా ఏటం బాంబుల్ని కూడా సప్లై చేయ్యవచ్చును. ఇది మాస్కో వ్యాఖ్య.

[సూర్యం]

మన ఆర్థిక సమస్య నూతన స్వరూపం

(9వ-పేజీ తరువాయి)

చేసుకోవాలి. మొత్తం ఈ ఆహారానికి రు 150 కోట్లు ఖర్చుపెట్టవలసివస్తుంది.

దీన్ని బట్టి చూస్తే మన ఎగుమతిదినముతి వ్యాపారంలోనుంచి ఆహారపదార్థాల్ని తొలగిస్తే దాదాపు బాకీపడ్డం అనేది తప్పిపోతుందని తెలుస్తోంది.

ఆహారంలో మనం స్వయంసమృద్ధం కాగలిగినట్లయితే మన ఆర్థికసమస్య పూర్తిగా తీరిపోతుంది. పరిస్థితి ఇలా ఉండగా మన రూపాయి విలువని తగ్గించడం అవసరమైనప్పటికీ, నూరింట 30½ వంతులు తగ్గించవలసిన అవసరం లేదు. తేయాకు, నూనెలు, మేంకనీస్ సువాసనద్రవ్యాలు మొదలైన ముడిపదార్థాల ధరల్ని నూరింట పదివంతులు తగ్గించగలిగితే ఈ ముడిపదార్థాల అమృతంలో విదేశాలలో మనం పోటీచెయ్యగలగాలంటే నూరింట 30½ వంతులు అవసరం. ఏ దేశాలతో ఈ ముడిపదార్థాల అమృతంలో పోటీచెయ్యాలో, ఆ దేశాల అమృతపుధరల్ని బట్టి మన రూపాయి విలువని తగ్గించినట్లయితే మనకి ఎగుమతులు వృద్ధి కాగలిగేవి. ఆహారపదార్థాల పంటలకి భంగం కలుగకుండా తేయాకు, పొగాకు వగైరా వస్తువుల పంటను తగుమాత్రంగా ప్రోత్సహించినట్లు కాగలిగేది. ఈ అవసరం తీర్చడానికి రూపాయి మారకాన్ని నూరింట్ పదివంతులు తగ్గిస్తే సరిపోయేదని కొందరి అంచనా.

ఇదికాక విదేశాలతో మన వ్యాపారంలో మరిక ముఖ్యాంశముంది. డా|| నారాయణ స్వామి నాయుడుగారు చెప్పినట్లు వన కుటీర పరిశ్రమల్ని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహింపవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. భారీ పరిశ్రమలతో ప్రపంచాన్నేలిన బ్రిటన్ లో కూడా కుటీర పరిశ్రమలకు ముఖ్యస్థానం ఉంది. జపాన్ కుటీర పరిశ్రమలతోనే బ్రిటన్, జర్మనీ అమెరికాలతో పోటీ చెయ్యగలిగింది. మన పూర్వచరిత్ర గాని ప్రస్తుత మన గ్రామవ్యవసాయాని చూసినట్లయితే కుటీరపరిశ్రమలే మనదేశాన్ని రక్షించగలవనీ విషయం రూఢి కాగలదు. ఈనాటికి మన లోహపాత్రలు, నగిషీలు, తివానీలు విదేశాల నాకర్తిస్తున్నాయి. పూర్వశతాబ్దాల్లో ఈ పరిశ్రమలే మనకి సకలసంపదల్ని ఇచ్చాయి. భారీపరిశ్రమలవల్ల ఆర్థికబలం గనవంతులు పెట్టుబడిదార్ల కే లభ్యమౌతుంది. కుటీరపరిశ్రమల్లో గ్రామాలు పచ్చతాయాయి. మనదేశంలో భారీపరిశ్రమల్ని, కుటీరపరిశ్రమల్ని కూడా సమానంగా వృద్ధిపరిస్తేనే ధనార్జన, కొనుగోలు శక్తి ప్రజల్లో సమపాళ్లలో పంపకమౌతుందనీ దారిద్ర్యం మన గ్రామసీమల్ని విడిచిపోతుందనీ డా|| నాయుడుగారు రంటున్నారు. కుటీరపరిశ్రమలవల్ల మనం ఎగుమతి వృద్ధిచేసుకోగల అవకాశం ఉంది. గిరాకీ కలిగించినట్లయితే అనేక కోట్ల జనం ఈ రంగంలో ప్రవేశించడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. నిరుద్యోగ బాధ ఉండదు. రైతులకు ఉపార్జన కలుగుతుంది. మనదేశంలో కుటీరపరిశ్రమల్లో చేరగల ప్రజల సంఖ్యనుబట్టి నూ 30½ వంతులే కాదు, మరిన్నివంతులు వృద్ధిదానికి అవకాశముంది.

కులంసా కబుర్లు

“వైదుషం-వైభవం”

[జి. యన్. సూరి]

శుభకార్యాలను సరవతోయథావిధిగా జరుపటానికి తెలుగువాళ్ళది పెట్టిన పేరు. ఏదో విధంగా కావలసిన డబ్బుదన్నాన్ని పోగు చేస్తారు. ఉచితమైన కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయిస్తారు. మంచి మార్పులను సిద్ధం చేస్తారు, సకలవిధ సహాయంతోను, అన్ని హంగులతోను ఎంతో వైభవంగా కార్యం నిర్వహిస్తారు.

ఆస్థానకవుల విషయంలో మాడండీ. పక్షి పాతం లేకుండా మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు రాష్ట్రీయ భావలన్నిటిలోను ఆస్థానకవులను ఏర్పరచారు. ఒక్క తెలుగువారుమినహా మిగతా వారందరికీ చన్నపట్నంలోనే పట్టపదానం చేశారు. రాజాజీహోలులో మామూలుసభల మాదిరి పదిమంది పెద్దతలకాయలూ సమావేశమైనారు ఆస్థానకవులను ముందువరుసకుర్చీలలో సభికులతోపాటు కూర్చోపెట్టారు. పడికట్టు రాళ్ళతో వరచగా ఉపస్థాపించారు. గవర్నరుగారి సమక్షంలో ఒక్కొక్కరిని పిలిచి సత్కరించారు. విశ్వవిద్యాలయాల స్నాతకోత్సవం మాదిరి జరిగిపోయింది యావత్తాను. ఉత్తూతలూగించే ఉత్సాహం ఎక్కడా కనబడలేదు.

ఇక విజయవాడ మహాత్మినాన్ని గమనించండి. ఆకాశమంత పందిరి వేశారు. భూమంత వేదికను నిర్మించారు. దేశంలో ఉన్న ప్రముఖ ఆంధ్రులందరినీ ఆహ్వానించారు. అంతో ఇంతో పద్వం అల్లలవాళ్ళు మొదలుకొని కవులు, అతికవులు, మహాకవులు, భావకవులు, కొలిమేరకవులు, ప్రజాకవులు, కవిరాజులు, కవిచక్రవర్తులు, కవి సామ్రాట్లు మొదలైన కవివర్ణులందరు విచ్చేశారు. తర్కశిరోమణులు, వైయాకరణులు, న్యాయశాస్త్రులు మొదలైన పండితోద్ధండులు వేంచేశారు అనధానాలు, అష్టావధానాలు, అష్టకష్టావధానాలు, శతావధానాలు, నేత్రావధానాలు, సావధానాలు మొదలైనవారు హాజరైనారు. వక్తలు, అధ్యాపకులు, కళాపాసకులు, గ్రంథకర్తలు, సంగ్రంథకర్తలు, విలేఖరులు మొదలైన ప్రజ్ఞావంతులు దయచేశారు. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు, రాష్ట్రప్రధానాలు, ఆమాత్య శేఖరులు, రాజకీయశ్రేణులు సభను అలంకరించారు.

మంగళవాద్యాలు మ్రోగుతుండగా, ప్రఖ్యాత కవులు వింజామరలు వేయగా, వైదికులు వేదపఠనం చేయగా, సదస్యులు పుష్పచృష్టికరించగా, శిష్యులొట్టి బ్రహ్మరథం పట్టగా ప్రథమ ఆంధ్ర ఆస్థానకవి కింకమండ్రపుబాపంచానన శతావధాని బ్రహ్మశ్రీ చెళ్లపిళ్ల వెంకటేశాస్త్రిగారు సభామంలపాన్ని ప్రవేశించారు. జయజయ ధ్వజాలు మిన్నముట్టగా శతాబ్దాలుగా కనివిని ఎరుగని వైభవంతో మహాకవి మూర్ధాభిషిక్తుడైనాడు.

క్రేకట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు సహజమైన వాక్పాత్యంతో గంభీరంగా ఉపన్యసించారు. సభాసదులను చూచి పరవశుడై, ఎవరైనా ఒకరాయని అక్కడ వెకిలివినే ఏకవివేచితో, ఏపండితుడి మాడుమీదనో పడితీరుతుందని చమత్కరించారు. దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారు నా తలమీద పడ్డా ఆటే ఇబ్బంది లేదని గిరజాలను విడిచించినట్లు వినికిడి. రాజవంశంలో కట్టినప్పటికీ దేశకాలపాత్రాదులను అనుసరించి ధానిగా రాష్ట్రాన్ని ఏలుతున్న పూసపాటి మారస్వామి రాజగారు తమిళంలో ఉపన్యాసం వ్రాసి తెలుగులో చదివారు. ఖజానామంత్రి గోపాలరెడ్డిగారు ఉడతాభక్తిని చెల్లడిస్తూ ఆ వేళంలో మహాకవిని అంపశయ్యమీది భీష్ముడి న చిత్ర వార పత్రిక

తోపోల్చి చెప్పారు. ఆంధ్రదేశంలోని అనేక సంస్థలు సన్మానాలను అందచేశాయి.

విశ్వనాథసత్యనారాయణగారు ఒక సలహా ఇచ్చారు. ఆస్థానాలు అంతగాన మోతున్నవి కాబట్టి ఆస్థానకవి అని కాకుండా ప్రజాకవి అనమన్నాడు ఇది కొంతవరకు సమంజసంగా కనబడినా దీనిని ఆమోదిస్తే కొన్ని ఇబ్బందులు రావచ్చు రాజకీయాలలో నామపతానికి చెందిన కవులు, అభ్యుదయరచయితలు అప్పుడు ముందడుగు వేస్తారు ఇప్పుడు సభావేదికను అలంకరించినవాళ్ళవరూ వీరి లెక్కప్రకారం కవులు గారు. వాళ్ళకవిత కాల గాగు. “కూలి నాలీ లేక కూలాడా, కుదిలి పోతున్నావు కూలాడా” అనో లేక “పంట పండినావు ఓరైతా, పస్తు పడుకుంటావు ఓరైతా” అనో వ్రాసేవాడే ప్రజాకవి అంటారు. అప్పుడు కవులలో మరాలు పడి కల్లోలాలు బయలుదేరవచ్చు. ప్రజాకవి ఎవ్వరూ అనేది నిర్ణయించటం రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చేతగాక కేంద్రప్రభుత్వం ద్వారా విశ్వరాజ్యసమితికి అర్పి పెట్టవలసి వస్తుంది. అందువల్ల సత్యనారాయణగారి హయాం వచ్చినదాకా ఆస్థానకవిని ఆస్థాన కవిగానే ఉంచినట్లేనే మంచిది.

కవిమూర్ధాభిషేకం అందర్నీ అనేకమైన సభలు జరిపారు. ఎన్నో మేజువాటిలు చేశారు. కాని ఒక్క పని చేసిఉంటే ఎంతో బాగుండేది. ముప్పయ్యేళ్ళకు మించని వారికి ఎవ్వరికీ ఆవధానాలు అంటే ఏమిటో తిన్నగా తెలియదు. అష్టావధానంగాని శతావధానంగాని చూచిన యువకులు బహుకొద్దినుంది అని చెప్పవచ్చు ఆ సభలకు హాజరైన వారిలో అనేకులు శతావధానాలు ఉన్నారు. మన ఆస్థానకవి శిష్యుగణంలోనే చాలామంది ఉన్నారు. వీరిలో ఏ ఒక్కరైనా ఓపిక తెచ్చుకుని గురువుగారి గౌరవార్థం అయినా అవధానం చేస్తే ఎంతో ప్రశంసనీయంగా ఉండేది.

అసలు అవధానాలు చేస్తారని చన్నపట్నంలో పుకారు పుట్టింది. మాస్టే హితుడు ఒకడు ఈ మాట వినగానే ఎక్కడ లేని హడావుడి పడ్డాడు. వాడు కేవలం నేత్రావధానే అయినప్పటికీ బిటిలో విశేషమైన అభిరుచి ఉన్న మనిషి. ఇక రెండు రోజులకు ప్రయాణం అనగా భంగనాలు తీస్తూ మా దగ్గి-కు వచ్చాడు.

“ఎల్లండి మెయిలుకు బెజవాడ పోతున్నా” అన్నాడు.

“సభం” అన్నాను.

“సభం కాదోయ్. అవధానానికి రెండు సమస్యలు చెప్పు.”

“అవి తప్ప ఏదైనా అడుగు మనదుకాణంలో అవి అడ్డకో.”

“ఒకటి మాత్రం నేనే తయారుచేశాను చూడు. రూపాయకు విలువ తగ్గి రోగము పాచ్చెన్.”

“నీకు కవిత్వభోజి ఉన్నదని తెలియదు సుమా?”

“దీనికి కవిత్వం ఎందుకోయ్? గుండ్రాతికి కాళ్ళు వచ్చి గుణగుణ నడిచెన్—అనేదానికి మక్కితయారుచేశాను. ఎట్లా ఉన్నదో చెప్పు.

“భట్టుగా ఉన్నది. అయితే ఒక్క విషయం గమనించాలి. నీవు పట్టి నేత్రావధానికేసని నీ సమస్యను ఆ శతావధాని పూరించక ఎగతాళిగా నిన్నే పూరి చెయ్యమంటాడేమా చూచుకో.”

“అంటే చచ్చానే! మిగతా మూడు పాదాలు పూర్తిచేసిపెట్టు. ఎటు పోయి ఎటువస్తుందో.”

“అది చేతయితే నేమా నీతో బయలుదేరే వాడినే. మా గురువుగారు కారామణి నాకు పద్యాలు అల్లటం నేర్పలేదు”

“ఎందుకనీ?”

“కవిత్వం అంటే పరమ అసహ్యం ఆయనకు. కవి అనే జీవరాశి అంతరించిపోతున్నదని ఆయననమ్మకం.”

“అయితే ఏం చెయ్యమంటావ్?”

“ముందు బెజవాడచేరుకో. అక్కడికి పోయినతర్వాత ఏ హోటల్లో చూచినా, ఏ బజారులో చూచినా కవులు కనబడితీరుతారు. వారిలో ఒకరిని లంకించుకొని, సత్కరించి, లాలించి, పొగడి సమస్యను చేతికి ఇవ్వు. మూడులైన్లు ఇట్టే ఊదివేస్తాడు

మావాడు చెప్పినంతా చేశాడు. కాని అవధానమాత్రం జరగక పోవటాన సరుకును భద్రంగా అడంగుకు చేర్చాడు. అవకాశం దొరికినప్పుడు ప్రయోగించి తీరుతాడు. అవధానాలు ముందుగా గమనించితే మంచిది.

రామరాజ్యం

(7-వేడి తరువాయి)

శ్రమల ప్రయోజనంకన్న ప్రమాదమేమెప్పుడూ కనబడుతూ ఉంది. ప్రపంచంలో సామ్రాజ్య తృప్తి ఇంకానశించలేదు. ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలను మెచ్చుగా ప్రచారంచేసే దేశాలే లెవ రాజ్యాలుకొసం తాపతీయపడతూ యుద్ధాలు చేస్తున్నాయి గత రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలు మార్గెట్ల కోసమే నన్న విషయం బుద్ధిమంతులంతా ఒప్పకున్న విషయమే. కేంద్రపరిశ్రమల ద్వారా అధిశాస్త్రిత్వ చేస్తున్నారు. ఆ సరకుల అమ్మకంకోసం వలసరాజ్యాలను తమ ఆధీనంలో ఉంచుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. రహదారి కోసం తగువులాడుతున్నారు. అమెరికావారు ఫీలిప్పైన్ దీవులను, నిన్నటిదాకా బ్రిటిషు దీవుల ఇండియాను, ఈనాడు దచ్చివారు ఇండోనీషియాను, జపానువారు చైనాను, జర్మనీవారు ప్రపంచాన్నింతటినికబళించబోవడం వెనకతాండ విస్తన్నది ఈ బజార్ల కాండే. మూడవప్రపంచ యుద్ధం తొంగిమాస్తూ, ముహూర్తంకోసం నిరీక్షిస్తూ ఉంది.

గతయుద్ధంలో కేంద్రపరిశ్రమలవల్ల నష్టం చాలా బయలుపడింది ఒక దేశం వైన్యాలు, శత్రువులను లొంగదీయడానికి చేసే ప్రయత్నాలలో పరిశ్రమకేంద్రాలను ధ్వంసంచేయడం మొదటిదిగా ఎంచబడ్డది. కొన్నిసంవత్సరాల పాటు ఎడతెగని ప్రయత్నంచేసినా చైనా దేశాన్ని జపాను లొంగదీయ లేక పోవడం చైనాలో వికేంద్రపరిశ్రమవిధానమే నని రావకీయశాస్త్రజ్ఞులు చాలామంది అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. చైనాలోని పరిశ్రమలు సహకార పద్ధతిమీద చిన్నచిన్నవిగా చేశం అంతటా అల్లుకొనిఉన్నాయి. ఒకేమారు ఒక్కబాంబు ప్రయోగంతో పరిశ్రమసారాన్ని ధ్వంసం చేయడానికి జపానుకు శక్తింకాలేదు. ఒకటి రెండు ధ్వంసంచేసినా, ఇంకా అనేకపరిశ్రమ సానాలు ఉంటుండే దేశంలో కొరత ఏర్పడలేదు. ధ్వంసం అయినా పరిశ్రమసంస్థలు చిన్నవి కావడంచేత తిరిగి వాటిని నెలకొల్పడం చైనాకు సులభసాధ్యం అయింది. రావజానురుని తలల లాగున జపానువారు నరికినకొద్దీ ఇవి పెరుగుతూనే వచ్చేయి.

చైనాయే కేంద్రపరిశ్రమల దేశం అయిఉంటే ఆ పరిశ్రమలను తన వాయుబలంవల్ల నాశనం చేసి జపాను చైనాను ఏ నాడో కబళించి ఉండేది. ఇది చూచే పాశ్చాత్య ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులలోకూడా ప్రఖ్యాతులు కొందరు పరిశ్రమల వికేంద్రీకరణమే మంచిపద్ధతి అని అనడం సందభించింది.

మానవ నికాసం

గృహపరిశ్రమలలో ఉన్నట్టు కేంద్రపరిశ్రమలలో మానవనికాసానికి ఎక్కడా తావులేదు. ఎవడో ఒక బుద్ధిమంతుడు ఒక యంత్రాన్ని నిర్మిస్తే మిగతావారంతా కేవలం యంత్రంలో

యంత్రాలై ఒకేవిధమైనపనిని, ఒకేపద్ధతిని ఒకే ఒక భాగాన్ని తయారుచేస్తూ ఉండవలసిందే. తన బుద్ధిని ఉపయోగించడానికి పనివానికి అవకాశం లేదు. ఆతడు ఆ చక్రాలలో ఒక చక్రం. ఆ మేకుల్లో ఒక మేకు. తన వ్యక్తిత్వాన్ని పూర్తిగా గంపుకోవలసిందే - చైతన్యరహితమైన ఆ యంత్రంలో తన మానవత్వాన్ని, తన జంతుత్వాన్ని కూడా చంపుకొని జీవిత్యంలో వికృతం అయి పోతాడు కార్మికుడు. అందుచేతనే అమెరికాలో యంత్రాలలో పనిచేసే కార్మికులు సాలీ నా కొన్ని వేలమంది పిచ్చి ఆస్పత్రులలో చేర్చబడుతున్నారని లెక్కలు వేయబడ్డాయి.

ఒక చిన్న మా ర్చేదయినా తయారవుతున్న వస్తువులో చేయాలంటే కొన్ని లక్షలు పెట్టుబడి కావాలి. ఇదివరకు పెట్టిన పెట్టుబడిలో కొన్ని లక్షలు ఎందుకూ పనికిరాకుండా రద్దయి పోవాలి అంచేత కేంద్ర పరిశ్రమలలోని తయారీ వస్తువులలో మార్పు ఉండజాలదు. అన్నీ ఒకే రకం, ఒకే మూలా, ఒకే అచ్చు - కొనుగోలుదాగని అభిరుచికి సరిపోయినా సరిపడక పోయినా అదే పుచ్చుకోవలసిందేగాని గత్యంతరము లేదు.

కళాద్వై

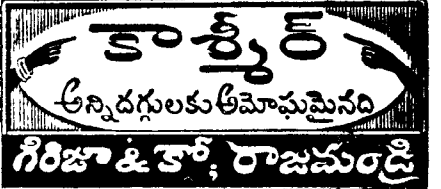
కళాద్వై అన్నపదమే కేంద్ర పరిశ్రమల నిఘంటువులోనుండి తీసేయాలి. మానవుడు ఎప్పుడూ మార్పునే కోరాడు. అట్టిమార్పు కేంద్ర పరిశ్రమలో చాలాకష్టసాధ్యం గృహపరిశ్రమలో అట్టి అవధి లేదు. ఏ తుణానికి ఆక్షణం మార్పు చేయవచ్చును. ఉత్పత్తిదారుని అభిరుచినిబట్టిగాని, కొనుగోలుదారుని అభిరుచిని బట్టిగాని, లేదా రెండింటి సారంగా ఉండే అభిరుచిని బట్టిగాని, మార్పు వచ్చును. కొనుగోలుదారుడు, ఉత్పత్తిదారుడు ఒకరితోనొకరు సంప్రదించుకోవచ్చును. ఆలోచనలు కలపవచ్చును. ఒకరి అభిప్రాయాన్ని, ఉపాస, బుద్ధిని ఇంకొకరికి అందజేయవచ్చును. ఈ విధంగా వీరిద్దరి మధ్య ఒక అన్యోన్యత, ఒక వికమత్వం, ఒక అభిమానం, ఒక సోదరత్వం ఏర్పడతాయి. కేంద్రపరిశ్రమలో ఇట్టి ప్రేమకు స్థానం ఏదికీ ఉత్పత్తిదారు డెవడో, ఎందరిలో ఒకభాగమో జీవప్రతిమో, నిర్జీవప్రతిమో కొనుగోలుదారునికి తెలియదు. కొనుగోలుదారుని నానుకూపాలు ఉత్పత్తిదారునికి తెలియవు. మానవత్వసంబంధం వారిద్దరికీ ఉన్న విషయమే తెలియకుండా పోతుంది.

అమెరికాలోని ఆకాశసాధాలకి టాబ మహాయొక్క వైభవం రాదు. అచ్చయంత్రాలలో తయారయే చిత్రాలకు అజంతా గుహలలోని చిత్రాల సారభం లేదు. సిమెంటు పోతతో తయారయే శిల్పాలకి, ఎల్లోరాలోని “వైలాస”పు లావణ్యం అబ్బదు. బ్రిటిషు చిత్రవస్తుశాలలో (Museum) ఉన్న డెక్కానూలు నేర్పరితనం మేం చెప్పుకు మిల్లునూలులో లేదు. కాశ్మీరు శాలువల నాణ్యం లాటిమీశాలువలకు అంటదు. కేంద్రపరిశ్రమలలో కళాభివృద్ధి లేదు.. గృహపరిశ్రమలే కళాదేవత పూజ మందిరాలు.

కామకళాశాస్త్రము

ప్రాచీన కళాశాస్త్ర గ్రంథము. వెం. పోస్టు ఖర్చులతో రు. 1-8-0 నేడ మనియార్లకు వంపంది. వి. వి. లేదు వి. వి. జగన్నాథ్ అండ్ కంపెనీ, అయ్యమొదలిపేడి, జి. టి. మద్రాసు 1

మునగాల, లింగగిరి రైతులు

ఆర్యా, మనదిగామ తాలూకా, మెట్టప్రాంతమై వెనుకబడియున్నది. దీనియందున్న మునగాల-లింగగిరిపరగణాలు సుమారు 60 వేల, జనాభా గలిగి 50 గ్రామాలతో సముద్రములోని లంక మాదిరిగా నైజాము సంస్థానముచే ఆవరింపబడి జమీందారులచే అనాదిగా పీడింపబడుచు, అనేకసంఘటనలకు గురియైనది వ్యవసాయదక్షత లేకపోవుట-పంటలతరణముందు పంటలు పండిం చక పేదప్రజానీకము అసహాయులై యున్నారు. వర్షపాతము, నీటివనరులు తక్కువ. అనేకవేల యకరములు సేద్యమునకు లాయకైనను తగు సగు పాయములు, సహాయములేక, పేదప్రజానీకము కరువురాక్షసికి ఆహుతి యగుచున్నాడు. కన్యా నిష్కలవలన ప్రజల నైతిక, ఆర్థిక, రాజకీయ శ్రేయస్సునకు భంగము కలిగినది. ఇప్పుడిప్పుడే ప్రశాంతిపరిస్థితులు ఏర్పడుచున్నవి. ప్రజలు అధికా రోగిత్వమును సుముఖత చూపుచున్నారు. ప్రభుత్వము మామీద దూరదృష్టి చూపు చున్నది. ఒకవిధముగా కేళంసుగడకు అధికాహారోగ్యముకి ఆటంక మున్నది. కాని యిప్పు డిప్పుడే ప్రశాంతిపరిస్థితులవలన ప్రజానీకము తెప్పరిల్లుకొనుచు, అధికారోగ్యముకి శక్తి చూపుచున్నాడు. కాని ప్రభుత్వము సుముఖత చూపుటలేదు. మాపని చెవిటివానియెదుట కంఠు శూదినట్లుగా యున్నది. కర్షకావళి ప్రభుత్వాధికారులకు ఎన్ని పర్యాయములు మంచి విత్తనములు, ఎరువులు, బండిపట్టాలు రేకులు వగైరా వ్యవసాయ పనిముట్లకొరకు పిటిషన్లు పెట్టుకొన్నను దరి దాపు లేదు. వ్యవసాయ తరణము మించిపోవుచున్నది. కావున ప్రభుత్వము మామీద సవతిత్తి ప్రేమ చూపక వెంటనే వ్యవసాయపరికరములు, ఎరువులు, మొదలగునవి రైతుల కిప్పించునట్లు, ఏర్పాట్లు గావించి రైతులకు చేదోడువాదోడుగా, సహాయము, సహాలు యిప్పించగలందులకు ప్రభుత్వాన్ని కోరు చున్నాను.

నల్లపాటి నాగేశ్వరరావు.

నాగావళినదీజలాలు

ఆర్యా! విశాఖపట్నంజిల్లా పార్వతీపురం తాలూకా లోని తోలపల్లివద్ద, నాగావళినుండి ప్రతి ఏలూ జాను 15 వ కేడినుండి నవంబరు చివరివరకు నీరు సపయి చేయబడుతున్నది. ప్రస్తుతము 32 వేల యకరాలు మాత్రమే ఇందువలన జలాధారమును పొందుచున్నవి. డిశెంబరు లగాయతూ ఫిబ్రవరి వరకు నదీజలం వృధాగా విడిచిపెట్టబడుతున్నది. ఈకాలములో పంటపొలాలకు నీటిని కిష్టమనేయటకు ప్రభుత్వము ఎట్టి శ్రద్ధను తీసుకొనలేదు. పెక్కుమహాబుద్ధు ప్రభుత్వము కు ఇటీవల నివేదించినను అవన్నియు ప్రభుత్వముచే దర్యాప్తు చేయబడలేదు. డిశెంబరునుండి ఫిబ్రవరి వరకు నదిలోనుండి కాలవలద్వారా జీని సప్లయచేసినయడల అదనంగా 15 వేల యకరములు జలాధారముపొంది 10 వేల యిండ్లు ఆహారపదార్థాలను ఎక్కువగా పండిం టటకు వీలు కలుగును. ఇందుమూలంగా ప్రభుత్వమునకు వేరే ఖర్చు ఉండదు. అధికారోగ్యము ప్రజాశిక్షకుకూడా, ఈ విధానమువలన గుల ప్రయోజనము లభింపగలదు. ప్రభుత్వము వెంటనే, ఇందుకు పూనుకొనునని విశ్వసించుచున్నాను.

వి. సత్యనారాయణనాయుడు

సినిమాలలో పాగ త్రాగుడు

ఆర్యా! చెన్నరాష్ట్రమునందలి అన్ని సీమాహాలులని లోను పాగ త్రాగుటను నిషేధించుచు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులు జారీచేసి చాలకాల మయినను, యంతవఱకూ యిది చాలా థియేటర్లలో అమలు జరుపబడకపోవుట శోచనీయము. కొద్ది థియేటర్లలో మాత్రమిది అమలు జరుపబడి, తక్కినవానిలో జరుపబడకపోవుట వల్ల ప్రజల నేక విధములు గ విమర్శించుచున్నారు. ఉత్తరువును సరిగా అమలుజరుప యత్నించుచుండగా కొందరు మొండివాదము నకు దిగుటకూడ సంభవించుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో పాగ త్రాగుట మాననివారిపై చర్య తీసికొనవలసిన విధాన పెట్టిదొగూడ మాకు తెలియజేయలేదు. కనుక ప్రభుత్వమువారిది గమనించి, తాము జారీచేసిన ఉత్తరువు అన్ని థియేటర్లలోను సరిగా అమలుజరుగునట్లు కట్టుదిట్టములు చేయగోరుచున్నాను. దీని నుల్లంఘించినవారిపై తీసికొనవలసిన చర్యవిధానము గూడ విచరముగ సినిమాహాలు మేనేజర్లకు తెలియజేయుట అవసరము.

చాగంటి సత్యనారాయణమూర్తి.

బల్లారి జిల్లా బోర్డు హైస్కూల్స్ దుస్థితి

ఆర్యా! బల్లారిజిల్లాలో జిల్లాబోర్డుహైస్కూల్స్ 10 వున్నవి. మొన్నటి ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షాఫలితములు చూచిన, ఫలితములు బహుస్వల్పముగా వున్నట్లు కనబడుచున్నవి. వీటికి మొదటికారణము చాల హైస్కూల్స్ లో కావలసినంతమంది ఉపాధ్యాయులు లేరు. కొద్ది పాటి ఉపాధ్యాయులతోటి ఈ హైస్కూల్స్ ను నడుపుటచేత వీరు తమ సబ్ జెల్స్ (Subjects) బోధించవలసివస్తావున్నది. యిందువలన స్టాండర్డ్ (Standerd) తగిపోతూవున్నది. ఫలితములు స్వల్పం అవుతూవున్నవి. యిట్టి పరిస్థితులుమాపురిబోర్డు ఉన్నత పాఠశాలలో రెండు సంవత్సరములుగా యుంటున్నవి. ఎల్. టి. అసిస్టెంట్ల తక్కువగా నున్నారు. కనుక ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షా ఫలితములు తక్కువ వచ్చినవి. స్కూలు తెరచి ఒక నెలలు అయినను టీచర్లను నియమించలేదు. ప్రారంభంనుండి పాఠములు చక్కగా జరిగినగాని విద్యార్థులు బాగుగా చదువుకొనుటకు వీలులేదు. క్రొత్తిగా ఏర్పాటుచేసిన కొన్ని టీచర్లను ప్రాంతీయ భాష తెలియనివోటకు వేయటచే వారు విద్యార్థులకు ఎవ్విధముగా ను ఉపయోగ కరముగా వుండుటలేదు. కనుక డిప్రెస్డ్ బోర్డు వారు యిప్పటికైనను ఆయాప్రాంతీయభాష బాగుగా తెలిసిన టీచర్లను, కావలసినంతమందిని టీచర్లను స్కూల్స్ లో నియమించి విద్యార్థి లోకమునకు యింకనవుపయోగముగా వాయంచేయుదురని ఆశించుచున్నాను. మా పూరి హైస్కూలు ఈ సంవత్సరము టీచర్ల లేక దుర్గతి పట్టి యున్నది. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. విద్యార్థులు చాల కష్టపడుతూవున్నాడు. మన జాతీయ ప్రభుత్వంవారి పరిపాలనలో యిట్టి చిన్నవిషయములను గమనించవలసినదిగా హెచ్చరించుచున్నాను. యిట్టి పరిస్థితులయందు పెద్దతరగతి విద్యార్థులు టి. సి. లు తీసుకొని వేరే గ్రామములకు పోవుచున్నారు. ఇది భవిష్యకు

సాధ్యముకాని బీదలకు సాధ్యమా? లేనిచో విద్యార్థులు విద్యనుయూను కొనవలసినదేనా? పరీక్షల్లో ఫెయిలయిన విద్యార్థులు "బీదబాలురనిధి" (Poor Boys Fund) లేదు.

వారి కష్టములు తొలగుటకు, యమ్మిగ మా నూరు హైస్కూలుపై శ్రద్ధవహించి ప్రభుత్వము వారు ఎల్. టి. అసిస్టెంట్లను పంపి. విద్యార్థులను కృతార్థులుగా జేయవలెనని కోరుచున్నాను.

జి. యం. గంగణ్ణ.

పత్తికొండ తాలూకాలో

మలేరియా

ఆర్యా, పత్తికొండ తాలూకా గ్రామీణ ప్రజా రోగ్యము నానాటికి సన్నగిల్లుచున్నది. వైద్య సహాయము జూతుగా లేక, దీర్ఘమలేరియావల్ల గ్రామాలు క్రమేణా జనశూన్యముచున్నాయి. గత 40 సంవత్సరాల జనాభాతెక్కలను పరికించినట్లయితే తాలూకా మొత్తముపై న కూడ జనాభివృద్ధి కనపడదు. ముఖ్యంగా మండగిరి, నలకదొడ్డి, కరివేమల, కప్పట్రాళ్ల, మావిళ్లకుంట, బొండ్లమడుగుల, వళ్లగొండ, చిన్న హుత్తి, చెల్లెలిచెలమ, ను ను ను రాళ్ల, గ్రామాలలో తీవ్రంగా మలేరియా వ్యాపించి క్రమేణాజనక్షీణత అగపడుచున్నది. అప్పుడే చెన్నంపల్లె, కురువలదొడ్డి, తిమ్మాపురం, కూకటికొండ, మొదలైన గ్రామాలలో అనారోగ్య పరిస్థితులు విశేషమై పూర్తిగా జనక్షయమై నేలమట్టమై పోయాయి. మలేరియా విశేషంగా ప్రబలుటచే తగిన వైద్యసహాయము లేక వ్యాధి దీర్ఘమునకు పెట్టుకొని కడుపులలో బల్లలు పెరిగి, శక్తిహీనులై, సంతానరహితులగుచున్నారు. మలేరియా తీవ్ర రూపము దాల్చుటచే వ్యవసాయము మిక్కిలి దెబ్బతిని, అధికారోగ్యము జరగడము లేక వందలాది ఎకరాలు బీడుపడివున్నవి.

యంతవరకు ఆరోగ్యశాఖవారు పత్తికొండ తాలూకాలోని గ్రామీణులు నిర్మానుష్యమై పోతున్నాకూడ తగిన శ్రద్ధతీసికొని మలేరియా వ్యాధి నివారణకృతము చర్య తీసికొనకుండుట చూస్తే ప్రజారోగ్యముపట్ల ప్రభుత్వోద్యోగులు యేవిధంగా పనిచేస్తున్నారో అర్థమవుతుంది. పైగా వారు సామాన్యంగా వుచితంగా పంచే 'కెవ్వా' వైరము బాధిత గ్రామాలకు అందడము లేదు.

నిత్య దారిద్ర్యానికి, అనారోగ్యమునకు, తీవ్రరోగములకు ఆట పట్టయిన గ్రామీణులకు తగిన ఆరోగ్య, వైద్య వసతులను కల్పించుట ప్రభుత్వము విధి. కాన ప్రభుత్వము వెంటనే దుర్భర మలేరియాజ్వరాలకు గురయై క్రమేణా జనశూన్యత నొందుచున్న గ్రామాలలో ఆరోగ్యపరిశోధన జరిపించి, మలేరియా నిర్మూలనకై మలేరియానివారణదళాలను ఏర్పరిచి, టూరింగుడాక్టర్లను నియమించి ప్రజారోగ్యమును కాపాడి గ్రామాభివృద్ధి కల్పించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

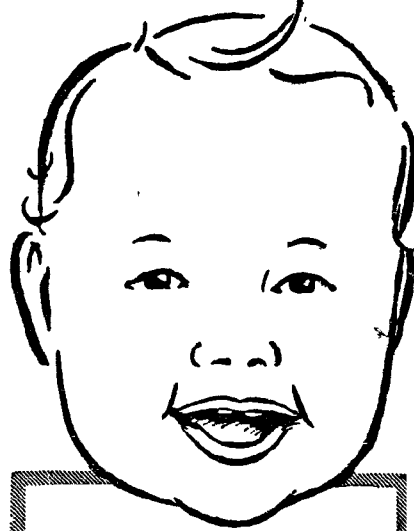
శ్రీధర శేషశర్మ

బస్సు ప్రయాణీకుల అగచాట్లు

ఆర్యా, నేను 29-8-49 తేదీన పి. గోల్ల జిల్లా కొవ్వూరు లో ఖు మా రు నాల్గు గంటలకు

బయలుకేరి బస్సులో ఏలూరు వెళ్ళవలసి వచ్చినది అప్పటికే మొదటిసీటులో డ్రైవరుతో సహా నల్లు రున్నాడు. ఇతర సీట్లు పూర్తిగా నిండి పోయివున్నాయి. తరువాత బాడీలో కూర్చున్న వారు నిలబడినవారు సంఖ్య సుమారు 20 వర్క్తవుండును. (అసలు మొత్తం పరిమితి 25) బస్ బయలుదేరిన తరువాత కండక్టరు మలకపల్లికి (సుమారు 9 మైళ్ళు) గ్రామమునకు 0-10-0 లు చారిని తీసుకొనియున్నాడు. నాతోటి ప్రయాణీకునితో 22-8-49 ని యిదే బస్సు యిదే కండక్టరు నావద్ద ఇంకొక సుమారు 2 మైళ్ళ దూరమునకు 0-9-0 లు మాత్రం తీసుకొని యుండెను. ఇదేమని అడుగగా ఆ కండక్టరు "ఇది జాతీయ ప్రభుత్వము కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము కట్టు నిన్నటికి ఈవాలటికి మారినవి" అని చెప్పినాడు. అప్పుడు మావద్ద తీసుకొన్న వైకమునకు టిక్కెట్లు ఇవ్వమని కోరినాము. టిక్కెట్టులుకు లేదు అని చెప్పినాడు. అదే సంగతిని వ్రాసి యివ్వమని కోరినాము. ఇవ్వమని నిరాకరించి టిక్కెట్టు చోట ఫిర్యాదు చేసకొమ్మన్నాడు. బొగ్గులుబస్తా 8-0-0 లు అంతా బ్లాకుమార్కెట్టై అని చెప్పినాడు. ఈ విధముగా ప్రయాణీకులను నిలబెట్టి, ఓర్వోడు చేస్తూ, యెక్కువ వైకం పుచ్చుకుంటూ, ప్రభుత్వంపైని ఆ చీకటిబజారు కట్టుకు రద్దుకూ, జరుగుచున్న దుర్మయములకు ప్రభుత్వము ఏమి అజమానమీ తీసుకొనుచున్నారో అర్థమగుటలేదు. వారు చీకటిబజారు చేస్తూ, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం యెక్కువకేట్లు తీసుకొనుచున్నదనే దుష్ప్రచారముచేయుచున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో ప్రభుత్వమేమీ చేయదలచలేనా? వి. యస్. శాస్త్రి.

అతన్ని చక్కగా పోషించండి

సెలెక్ట్

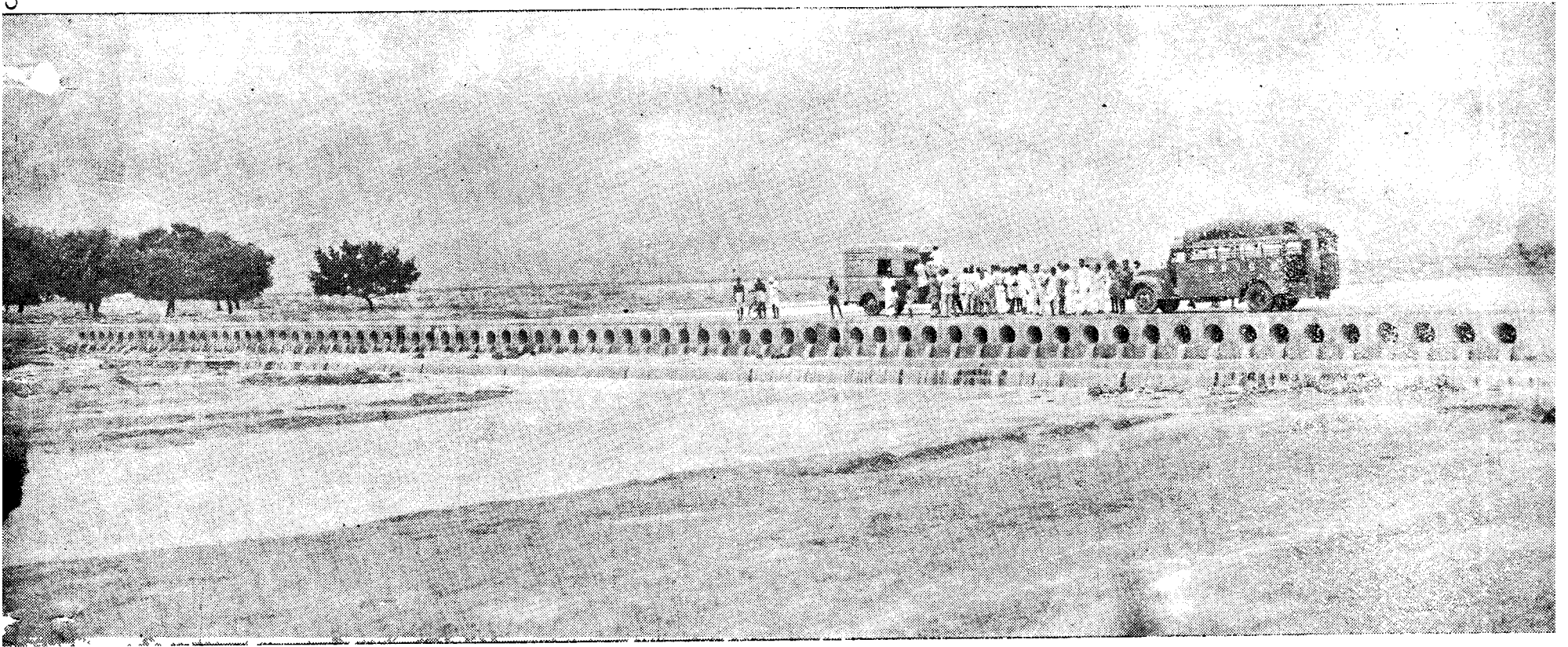
మీగడతో నిండిన తీపి చేయబడ్డ కండెన్స్డ్ మిల్కుతోనే

పోషించండి

అమ్మక ప్రతినిధులు: బెన్స్ అండ్ కో., లిమిటెడ్, పి. వి. 63, మజరా సు

వార్తా చిత్రాలు

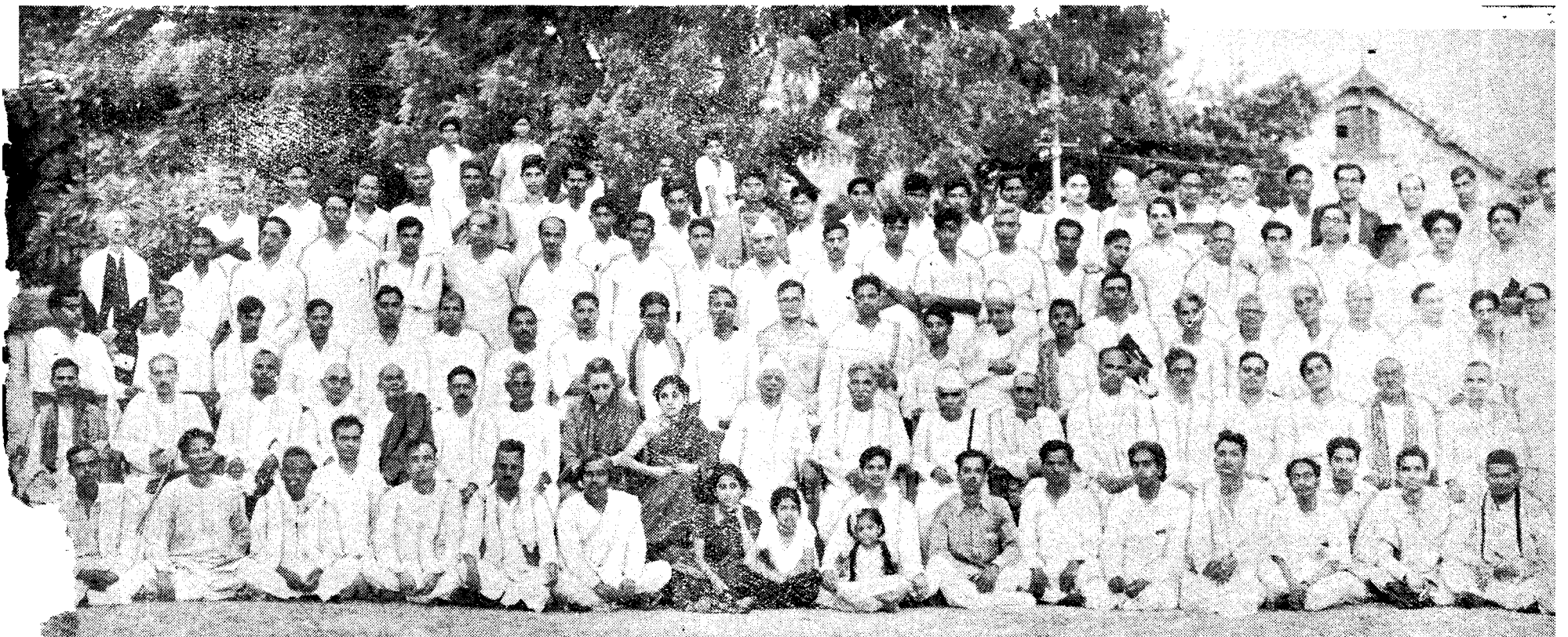
క్రాంతరకం వంతెన: దశా. నాదిన మధురలోడ్డపై ప్రభుత్వంవారు నిర్మించిన తూముల వంతెన. 36 అడుగుల వ్యాసంగల హ్యూము పైపులు పెట్టి సిమెంటు కాంక్రీటుతో కట్టిన యీ వంతెనలు, ఇతరరకం వంతెనలకన్న చక్కగా నుండును. అడుగునకు రూ. 75 మాత్రమే ఖర్చు.

గవర్నర్ జనరల్ ఎస్టేటు ఫుట్ బాల్ పందెములలో ప్రథమ ద్వితీయ బహుమతులు పొందిన ఆటగాండ్రు నడుమ గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారిగారు.

వర్గజాతుల అభివృద్ధిసాధక సంఘంవారు ఇటీవల హాలీవుడ్ (కాలిఫోర్నియా)లో సమావేశమై పాలస్తీనాలో తత్కాలిక మధ్యవర్తిగా పనిచేసిన డా॥ రాల్ఫ్ బండ్కి "స్పింగార్స్ పతకాన్ని" ప్రసాదించారు. ఈ పతకాన్ని భారతరాయబారి శ్రీమతి విజయలక్ష్మి ఆ సంఘంతరపున వారికి బహూకరిస్తున్న దృశ్యం.

శతావధాని ఛెల్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రిగారి సన్మానోత్సవానికి వచ్చిన కొందరు ప్రముఖులు, కవులు, పండితులు.

అక్టోబరు 1 వ తేదీ ఆంధ్రదేశమంతటా విడుదల

భరణో వారి

వెలమజెట్టి

భానుమతి.. నాగేశ్వరరావు
సి.యస్.ఆర్.. శివరావు.. కృష్ణమూర్తి.. ఆరణి
శ్రీరంజని.. హేమలత.. లలిత.. పత్మిని

డైరెక్టర్
రామకృష్ణ

విడుదల:

ఆంధ్ర, సీడెడ్, నైజామ్, పూర్ణపట్నం, బెజవాడ, మైసూరుస్టేట్: ప్రభాపట్నం, బెంగళూరు సిటీ, తమిళనాడు: జూపిటర్ పిక్చర్స్ సర్క్యూట్, మద్రాసు